

Praktisk vägledning om åldersbedömning

Praktisk vägledning om åldersbedömning

November 2025

Den 19 januari 2022 omvandlades Europeiska stödkontoret för asylfrågor (Easo) till Europeiska unionens asylbyrå (EUAA). Alla hänvisningar till Easo eller Easos produkter och organ bör förstås som hänvisningar till EUAA.

Manuskriptet färdigställt i november 2025

Tredje upplagan

Varken Europeiska unionens asylbyrå (EUAA) eller någon person som agerar på Europeiska unionens asylbyrås vägnar är ansvarig för hur nedanstående uppgifter används.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025

Print ISBN 978-92-9418-428-3 doi:10.2847/7125030 BZ-01-25-063-SV-C

PDF ISBN 978-92-9418-427-6 doi:10.2847/2442569 BZ-01-25-063-SV-N

© Europeiska unionens asylbyrå (EUAA), 2025

Kopiering tillåten med angivande av källan.

Tillstånd för användning eller mångfaldigande av delar som inte ägs av EUAA kan behöva sökas direkt från respektive upphovsrättsinnehavare. EUAA äger inte upphovsrätten till följande delar:

Omslagsfoto: [Seventyfour](#), ID 571507909], © Adobe Stock, 2025.

Om vägledningen

Varför har denna vägledning tagits fram? Europeiska unionens asylbyrå (EUAA) har i uppdrag att underlätta och stödja EU-medlemsstaternas och de associerade Schengenländernas (EU+-länderna ⁽¹⁾) verksamhet inom ramen för genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet (Ceas). Den nya migrations- och asylopakten ⁽²⁾ antogs i maj 2024. I artikel 25 i förordningen om asylförfaranden ⁽³⁾ hänvisas till förfarandet för åldersbedömning. Denna uppdatering bygger på den andra upplagan av vägledningen som offentliggjordes av byrån i september 2018 och återspeglar de lagändringar som införts i den nya migrations- och asylopakten.

Hur har vägledningen utarbetats? För att anpassa vägledningen till den nya rättsliga ramen har EUAA samarbetat med en utomstående expert och fått värdefulla synpunkter från Europeiska kommissionen, UNHCR och Unicef. Innan vägledningen färdigställdes genomfördes ett samråd om den med alla EU+-länder genom EUAA:s nätverk för sårbarhetsexperter och nätverk för asylprocesser. Vägledningen antogs av EUAA:s styrelse i november 2025.

Vem bör använda denna vägledning? Vägledningen är främst avsedd för personal som har till uppgift att begära och genomföra förfarandet för åldersbedömning när det finns välgrundade tvivel om åldern på en sökande av internationellt skydd. De myndigheter som ansvarar för förfarandet för åldersbedömningen kan variera från land till land. Med tanke på att åldersbedömningen är ett samarbete är det viktigt att involvera en multidisciplinär grupp av experter. Denna vägledning bör därför spridas och göras tillgänglig för alla parter som potentiellt kan vara delaktiga i förfarandet för åldersbedömning. Detta omfattar personer som är direkt delaktiga som bedömare, förmyndare, juridiska rådgivare, advokater, barnskyddsombud och beslutsfattare, samt personer som är indirekt involverade som partner som hänvisar sökanden till en bedömning.

Hur ska denna vägledning användas?

Yrkesutövare kan använda vägledningen för att

- fatta ett beslut om huruvida en åldersbedömning är nödvändig och potentiellt effektiv när det gäller att undanröja tvivel avseende en persons ålder,
- säkerställa att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas och att barns rättigheter respekteras under hela förfarandet, inklusive rätten att bli hörd och att få hjälp av en förmyndare eller förälder/föräldrar och en advokat eller juridisk rådgivare,
- säkerställa att förfarandet för åldersbedömning överensstämmer med EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning och därmed kan erkännas ömsesidigt mellan EU+-länderna.

⁽¹⁾ EU:s 27 medlemsstater, kompletterade med Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

⁽²⁾ Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för migration och inrikes frågor, "Migrations- och asylopakten", Europeiska kommissionens webbplats, 21 maj 2024, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets [förordning \(EU\) 2024/1348](#) av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024).

Denna vägledning är avsedd att stödja behöriga myndigheter och andra aktörer som är involverade i förfaranden för åldersbedömning genom att tillhandahålla

- allmän information om åldersbedömningen och de rättsliga kraven enligt den nya pakten (se [kapitel 2 Rättigheter och rättssäkerhetsgarantier](#)),
- allmänna överväganden i samband med det praktiska genomförandet av förfarandet för åldersbedömning (se [kapitel 3 Praktiskt genomförande av förfarandet för åldersbedömning](#)),
- en översikt över kaskadmetoden och det multidisciplinära tillvägagångssättet för bedömning av ålder, som särskilt förklarar hur multidisciplinära grupper är uppbyggda och fungerar samt vilken roll de som stöder medicinska undersökningar spelar, i tillämpliga fall (se [avsnitt 3.3.2 Medicinsk bedömning: att prioritera den minst invasiva undersökningen](#)),
- en förklaring av hur man genomför den faktiska åldersbedömningen i form av presentation av de olika metoderna (se [Bilaga 1 – åldersbedömningsintervjun](#) och [Bilaga 2 – psykosocial bedömning](#)),
- allmänna praktiska överväganden att ta hänsyn till (se [Bilaga 3 – checklistor – tillämpliga standarder, tillhandahållande av information, vård och säkerhet](#)).

Hur förhåller sig denna vägledning till nationell lagstiftning och praxis?

Denna vägledning är ett verktyg för mjuk konvergens. Den är inte rättsligt bindande. Vägledningen är utformad för att förbättra konvergensen mellan olika förfaranden för åldersbedömning i EU+-länderna och hjälpa yrkesutövare att tillämpa enhetliga, rättighetsbaserade förfaranden samtidigt som de följer särskilda EU-bestämmelser och nationella bestämmelser. I alla instrument i den nya pakten hänvisas till FN:s konvention om barnets rättigheter ⁽⁴⁾ (*barnkonventionen*), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna ⁽⁵⁾ (*stadgan*), den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna ⁽⁶⁾ (*Europakonventionen*) och ramen för de grundläggande rättigheterna, vilka behöver beaktas under hela asylprocessen med början vid screeningen. Inom denna ram tillhandahåller förordningen om asylförfaranden viktiga skyddsåtgärder som är vägledande för utformningen och genomförandet av förfarandet för åldersbedömning.

Hur förhåller sig denna vägledning till andra verktyg, riktlinjer och rekommendationer om åldersbedömning?

EUAA, *Praktisk vägledning om åldersbedömning – tredje upplagan*, 2025 är en del av en bredare uppsättning verktyg för åldersbedömning, nämligen

- EUAA:s animerade film för barn ”[All you need to know about age assessment](#)” (allt du behöver veta om åldersbedömning),
- EUAA:s broschyr [All you need to know about age assessment](#) (allt du behöver veta om åldersbedömning), januari 2022,

⁽⁴⁾ FN:s generalförsamling, [FN:s konvention om barnets rättigheter](#), Förenta nationernas fördragsserie, vol. 1577, s. 3, 20 november 1989, <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1989/en/18815>.

⁽⁵⁾ Europeiska unionen, [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna](#), 26 oktober 2012, 2012/C 326/02.

⁽⁶⁾ Europarådet, [Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, ändrad genom protokollen nr 11 och 14](#), 4 november 1950, ETS 5.

- EUAA:s animerade film för personer som arbetar med dessa frågor ”[Age assessment– Why? When? How?](#)” (åldersbedömning – varför? när? hur?) och informationsmaterialet för barn på portalen [Let’s speak asylum](#) (låt oss prata om asyl).

Denna vägledning bör användas tillsammans med

- EUAA/FRA [The Asylum Procedure – Practical tool for guardians](#) (asylförfarandet – praktiskt verktyg för förmyndare), 2023,
- EUAA, *Praktisk vägledning om barnets bästa* – andra upplagan (kommer 2026).

Vissa av EUAA:s praktiska vägledningar och verktyg som det hänvisas till i denna praktiska vägledning kommer att offentliggöras och/eller uppdateras gradvis mellan 2025 och 2027. Uppdateringarna kommer att anpassa publikationerna till lagstiftningsinstrumenten i den nya migrations- och asylopakten. När publikationerna har offentliggjorts kommer de att finnas tillgängliga online tillsammans med alla EUAA:s andra produkter på [EUAA:s webbplats](#).

Ansvarsfriskrivning

Denna vägledning utarbetades utan att det påverkar principen att endast Europeiska unionens domstol kan ge en auktoritativ tolkning av unionsrätten.

Innehåll

Förteckning över förkortningar och kortformer	8
Ordlista.....	10
1. Ålderns betydelse	13
2. Rättigheter och rättssäkerhetsgarantier	16
2.1. Barnets bästa	18
2.2. Presumtion om underårighet.....	21
2.2.1. Bedömning av de skriftliga bevisen.....	25
2.2.2. Motivering av åldersbedömning	27
2.3. Förmyndarskap eller representation	28
2.4. Den juridiska rådgivarens roll.....	30
2.5. Rätt till information, deltagande och samtycke.....	32
2.6. Kvalificerade åldersbedömare	33
2.7. Opartiskhet och icke-diskriminering under förfarandet för åldersbedömning.....	37
2.8. Principen om att hellre fria än fälla.....	40
3. Praktiskt genomförande av förfarandet för åldersbedömning	41
3.1. Identifiering av särskilda behov	43
3.2. Beslut om att inleda eller inte inleda en åldersbedömning.....	44
3.2.1. Garantera skyddsåtgärder och samtidigt förhindra missbruk av systemet	46
Efterlevnad av förfarandegarantier	50
3.3. Kaskadmetoden och ett multidisciplinärt tillvägagångssätt för att bedöma ålder ..	52
3.3.1. Icke-medicinska metoder för åldersbedömning.....	54
3.3.2. Medicinsk bedömning: att prioritera den minst invasiva undersökningen	57
3.4. Beslutet.....	60
3.5. Bestridande av beslutet om ålder	62
3.5.1. Omprövning av ett beslut om åldersbedömning mot bakgrund av nya bevis.....	63
4. Ny och framväxande teknik.....	64
5. Ytterligare medel	65
Bilagor	66
Bilaga 1 – åldersbedömningsintervjun	66

Bilaga 2 – psykosocial bedömning.....	76
Bilaga 3 – checklistor – tillämpliga standarder, tillhandahållande av information, vård och säkerhet.....	84
Bilaga 4 – exempel på ett samtyckesformulär för deltagande i en åldersbedömning	87
Bilaga 5 – översikt över metoderna för åldersbedömning i 2018 års utgåva av vägledningen	89
Riktlinjer om gradvis användning av metoder.....	90

Förteckning över förkortningar och kortformer

Förkortning	Definition
AI	artificiell intelligens
Barnkonventionen	FN:s konvention om barnets rättigheter
Ceas	Det gemensamma europeiska asylsystemet
Direktivet om mottagningsvillkor (2024)	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd.
EUAA	Europeiska unionens asylbyrå
Eurodac	Europeiska databasen över asylsökandes fingeravtryck
FRA	Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter
Förordningen om asyl- och migrationshantering	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013
Förordningen om asylförfaranden	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU
Medlemsstater	EU:s medlemsstater
Screeningförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817.
Skyddsgrundsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU
Stadgan	Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Förkortning	Definition
UNHCR	FN:s flyktingkommissarie
Unicef	FN:s barnfond
Règlement sur le filtrage	Règlement (UE) 2024/1356 du Parlement européen et du Conseil du 14 mai 2024 établissant le filtrage des ressortissants de pays tiers aux frontières extérieures et modifiant les règlements (CE) n° 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240 et (UE) 2019/817
TEH	Traite des êtres humains
Unicef	Fonds des Nations unies pour l'enfance

Ordlista

Barn eller **underårig**: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år. Termerna anses vara synonymer som hänvisar till personer under 18 år. Båda termerna används i denna publikation. EUAA:s rekommenderade term är *barn*. Termen *underårig* används dock också när den uttryckligen nämns i lagstiftning. I denna vägledning kallas en person som ansöker om internationellt skydd och vars ålder inte är fastställd eller är ifrågasatt även **sökande** eller **individ**. Denna vägledning gäller både ensamkommande barn och medföljande barn, och relevanta hänvisningar har införlivats i enlighet med detta.

Bedömare eller **åldersbedömare**: yrkesutövare som har till uppgift att bedöma åldern på personer när det råder tvivel om personens angivna ålder, särskilt i migrations- och asylsamarhang.

Beslutande myndighet: den nationella myndighet som ansvarar för att pröva ansökningar om internationellt skydd ⁽⁷⁾ och som ansvarar för att besluta om en åldersbedömning ska genomföras eller inte. Det är också det behöriga organ som fattar det slutliga beslutet om sökandens ålder när bedömningen har slutförts ⁽⁸⁾.

Biologisk ålder: kroppens faktiska tillstånd i åldringsprocessen och potentiella livslängd, snarare än endast hur många år en person har levt (kronologisk ålder) ⁽⁹⁾. Denna påverkas av faktorer som kost, motion, genetik och miljöpåverkan ⁽¹⁰⁾.

Ensamkommande barn: begreppet används som en synonym till **underårig utan medföljande vuxen** och innebär ett barn/en underårig som anländer till EU+-territoriet utan en vuxen som enligt den berörda statens lagstiftning eller praxis ansvarar för barnet, och så länge barnet inte faktiskt tas om hand av en sådan person/vuxen. Det gäller även barn/underåriga som lämnats ensamma efter det att de rest in på EU+-territoriet ⁽¹¹⁾. Termen omfattar även **barn som skilts från föräldrarna**, vilket innebär barn som åtföljs av släktingar eller andra vuxna familjemedlemmar som inte är deras föräldrar eller vårdnadshavare.

Förfarande för åldersbedömning: det förfarande som de behöriga myndigheterna genomför för att bedöma en sökandes ålder (kronologisk ålder eller åldersintervall) för att avgöra om sökanden ska betraktas som barn eller vuxen.

⁽⁷⁾ Artiklarna 3.16 och 4.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁸⁾ Artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁹⁾ Terry Smith & Laura Brownlees, *Age Assessment: A Technical Note* (åldersbedömning: tekniska riktlinjer), Unicef, januari 2013, <https://www.refworld.org/reference/themreport/unicef/2013/en/90892>.

⁽¹⁰⁾ Cleveland Clinic, 2025, "Biological Age: What It Is and How You Can Measure It." (biologisk ålder: vad är det och hur mäter man det) *Health Essentials*, 10 januari 2025, https://health.clevelandclinic.org/biological-age?utm_source=chatgpt.com.

⁽¹¹⁾ Artikel 3.7 i förordningen om asylförfaranden och artikel 3.11 i skyddsgrundsförordningen.

Förmyndare ⁽¹²⁾ eller **företrädare** ⁽¹³⁾: en oberoende person som utsetts av en behörig myndighet för att skydda det ensamkommande barnets bästa och allmänna välbefinnande. I detta syfte företräder förmyndaren barnet och handlar på dess vägnar, och kompletterar vid behov barnets rättskapacitet. Båda termerna betraktas som synonymer och används i den nya pakten. Av praktiska skäl använder EUAA i denna vägledning termen *förmyndare*.

Invasiv ⁽¹⁴⁾ eller **inkräktande**: termen invasiv används ofta vid medicinska förfaranden och innebär att instrument eller andra föremål förs in i kroppen eller i någon kroppsöppning och omfattar även snitt i vävnader. Om en bedömningsmetod är inkräktande kommer den sannolikt att ha en negativ eller oönskad inverkan på personens psykosociala välbefinnande. Detta omfattar inte bara medicinska ingrepp utan även åtgärder som undersökningar av personer som har tagit av sig kläderna eller att fotografera kroppsdelar (som ska inkluderas i sökandens akt). Även om dessa metoder inte är fysiskt invasiva i medicinsk mening anses de vara inkräktande och kan ha en liknande inverkan på sökandens värdighet och välbefinnande.

Juridisk rådgivare: en juridisk rådgivare som enligt nationell rätt är godkänd eller tillåten att tillhandahålla juridisk rådgivning, eller en person som har anförtrotts att tillhandahålla juridisk rådgivning ⁽¹⁵⁾.

Juridiskt ombud: en juridisk rådgivare, advokat som godkänns eller tillåts enligt nationell rätt, som tillhandahåller rättsligt bistånd och juridisk representation för överklagande eller omprövning av asylbeslut. Med rättsligt bistånd och juridisk representation ⁽¹⁶⁾ avses ett individuellt, ingående och personligt bistånd med att utarbeta handlingarna för överklagandet, delta i förhandlingen osv. För att säkerställa att rätten till ett effektivt rättsmedel kan utövas på ett effektivt sätt bör ett juridiskt ombud ställas till förfogande omedelbart efter det att det negativa beslutet har meddelats. För att säkerställa att rätten till ett effektivt rättsmedel kan utövas på ett effektivt sätt bör ett juridiskt ombud ställas till förfogande omedelbart efter det att det negativa beslutet har meddelats.

Kronologisk ålder ⁽¹⁷⁾: ålder som mäts i år, månader och dagar från personens födsel.

Panel för åldersbedömning: en multidisciplinär grupp som samarbetar för att uppskatta ålder genom att bedöma olika faktorer, såsom fysiska, psykologiska, utvecklingsmässiga, miljömässiga och kulturella faktorer. Panelen består av yrkesutövare som är delaktiga i denna specifika åldersbedömning och kan bestå av socialarbetare, antropologer (med inriktning på

⁽¹²⁾ Enligt artikel 3.18 i [förordning \(EU\) 2024/1347](#) (skyddsgrundsförordningen) är *förmyndare* "en fysisk person eller organisation, inbegripet ett offentligt organ, som utsetts av de behöriga myndigheterna för att bistå och företräda ett ensamkommande barn och handla på dess vägnar, enligt vad som är tillämpligt, för att det ensamkommande barnet ska kunna åtnjuta de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som föreskrivs i denna förordning, och samtidigt tillgodose barnets bästa och allmänna välbefinnande." I praktiken har förmyndaren ofta likställts med företrädaren eller socialarbetaren.

⁽¹³⁾ Termen *företrädare* används i det nya direktivet om mottagningsvillkor (2024) ([direktiv \(EU\) 2024/1346](#)), förordningen om asyلفörfaranden, förordningen om asyl- och migrationshantering ([förordning \(EU\) 2024/1351](#)), screeningförordningen ([förordning \(EU\) 2024/1356](#)) och Eurodac III-förordningen ([förordning \(EU\) 2024/1358](#)). Termen *förmyndare* används i samband med skyddsgrundsförordningen. Enligt de respektive definitionerna har de samma roll men olika uppgifter. För att säkerställa kontinuiteten i representationen av det ensamkommande barnet kan dock förmyndaren inom ramen för skyddsgrundsförordningen vara samma person som den företrädare som utsetts inom ramen för direktivet om mottagningsvillkor (2024) och förordningen om asyلفörfaranden.

⁽¹⁴⁾ Definition (på engelska) i Oxford Dictionary på nätet: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/us/invasive>.

⁽¹⁵⁾ Skäl 14 i förordningen om asyلفörfaranden.

⁽¹⁶⁾ Artikel 17 i förordningen om asyلفörfaranden.

⁽¹⁷⁾ Unicef, *Technical note on age assessment* (Tekniska riktlinjer för åldersbedömning), 2013, op. cit., fotnot 7.

etnologi), barnpsykologer, läkare (barnläkare eller en annan medicinsk specialist) samt en kulturtolk.

Tillfällig förmyndare: den person som ger barnet stöd tills en permanent förmyndare har utsetts. Enligt den nya pakten ska en sådan person utses redan under screeningen ⁽¹⁸⁾. Denna person utses så snart som möjligt att tillfälligt agera som företrädare för det ensamkommande barnet (eller den person vars ålder bestrids) till dess att en förmyndare eller en företrädare utses. Den tillfälliga förmyndaren måste utbildas i att bistå barnet och värna om barnets bästa och allmänna välbefinnande, så att barnet kan åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i den rättsliga ramen och att situationer där migrerande barn försvinner kan förhindras.

Välgrundade tvivel: välgrundade tvivel uppstår när en persons påstådda ålder inte kan fastställas eller om den motsägs efter ålderskontrollen – inklusive efter att man har hört sökandens förklaringar, granskat tillgängliga styrkande handlingar och beaktat andra relevanta bevis och indikationer. I sådana fall stöder de insamlade uppgifterna inte i tillräcklig utsträckning den påstådda ålderns trovärdighet och en åldersbedömning kan behövas.

Ålderskontroll: det inledande informationssökande steg som den behöriga handläggaren utför under identitetskontrollen. Detta steg sker vanligtvis under identifieringsprocessen och innefattar att ställa några riktade frågor för att samla in grundläggande personuppgifter och all tillgänglig dokumentation. Det är inte en fullständig intervju utan snarare en del av identitets- eller sårbarhetskontroller, som syftar till att bedöma om den uppgivna åldern verkar trovärdig om det uppstår inledande tvivel. De muntliga frågorna i detta skede bör vara kortfattade och proportionerliga och fokusera på enkel biografisk information (såsom namn, födelsedatum och födelseort, familjesammansättning, handlingar som sökanden kan inneha och kan visa upp, samt handlingar som kan ha tillhandahållits och som verkar vara förfälskade eller erhållna/ använda på ett bedrägligt sätt). Detta görs för att kontrollera om det finns några allvarliga tvivel om den angivna åldern. Det genomförs vanligtvis under inledande kontroller (t.ex. screening vid gränsen). Om det fortfarande föreligger allvarliga tvivel måste ärendet hänskjutas till den beslutande myndigheten som ska bedöma om de verkligen är välgrundade och om en formell åldersbedömning kan motiveras.

⁽¹⁸⁾ Skäl 25 i screeningförordningen, [förordning \(EU\) 2024/1356](#) av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024).

1. Ålderns betydelse

Ålder är en grundläggande aspekt av den **personliga identiteten** och definierar förhållandet mellan individen och staten. Barn är en särskild grupp som har särskilda rättigheter, behov och berättiganden fram till dess att de fyller 18 år, i enlighet med artikel 1 i barnkonventionen ⁽¹⁹⁾.

Artikel 1 i barnkonventionen

... avses med barn varje människa under 18 års ålder, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller för barnet.

I alla medlemsstater i Europeiska unionen är myndighetsåldern 18 år. Nationell lagstiftning kan innebära vissa rättigheter och skyldigheter vid en yngre ålder, som t.ex. äktenskap, straffrättsligt ansvar eller rättskapacitet för vissa förvaltningsåtgärder. Samhället erkänner formellt ett barns existens och identitet genom registrering vid födseln, enligt artiklarna 7 och 8 i barnkonventionen.

Anmärkning om födelseattester ⁽²⁰⁾: en födelseattest, som erhålls när en födelse har registrerats, ger en person bevis på sin juridiska identitet. Det betraktas som ett "bakomliggande dokument" som är nödvändigt för att ansöka om andra handlingar, inklusive ett pass. Att ge barn en födelseattest direkt efter födseln, snarare än senare i livet, är viktigt för att se till att barnet kan hävda sina rättigheter och få tillgång till tjänster som hälsovård, social trygghet osv.

Enligt Unicef är var fjärde barn under fem år fortfarande oregistrerat i vissa länder, däribland Somalia, Eritrea, Etiopien och Afghanistan ⁽²¹⁾. **Låga andelar födelseregistreringar** skapar utmaningar för majoriteten av barnen i sådana länder när det gäller att styrka sin identitet och ålder med hjälp av handlingar, vilket kan leda till att de blir statslösa, oskyddade och fråntas sina rättigheter.

Utöver registrering har Unicef ⁽²²⁾ belyst att det finns en betydande klyfta mellan antalet barn vars födelse är registrerad och dem som har en **födelseattest**. Omkring 508 miljoner barn under fem år är registrerade över hela världen, men cirka 70 miljoner av dem har inget bevis på registrering i form av en födelseattest. I konfliktområden, när rebeller eller icke-statliga aktörer tar över folkbokföringen och utfärdar födelseattester, erkänns ofta inte sådana intyg eller registreringar av regeringar eller internationellt, eller så kan de användas för att inrikta sig

⁽¹⁹⁾ FN:s generalförsamling, [Konventionen om barnets rättigheter, Förenta nationerna](#), op. cit., fotnot 4.

⁽²⁰⁾ Unicef, *Birth Registration for Every Child by 2030: Are We on Track?* (Födelseregistrering för varje barn senast 2030: är vi på rätt väg?), UNICEF Data, <https://data.unicef.org/resources/birth-registration-for-every-child-by-2030/>.

⁽²¹⁾ Unicef, *Birth Registration* (födelseregistrering), UNICEF Data, <https://data.unicef.org/topic/child-protection/birth-registration/>.

⁽²²⁾ UNICEF, *Birth Registration for Every Child by 2030: Are We on Track?*, op. cit., fotnot 20.

på personer som påstås ha kopplingar till den andra parten i konflikten (vilket till exempel rapporterats i Syrien och Ukraina ⁽²³⁾).

Barnkonventionen erkänner att varje barn har rätt till en identitet och ett medborgarskap.

Artikel 7.1 i barnkonventionen

Barnet ska registreras omedelbart efter födelsen och från födelsen ha rätt till ett namn, ... medborgarskap och, så långt det är möjligt ... att få veta vilka dess föräldrar är och få deras omvårdnad.

Om en person förlorar sin identitet på olaglig väg måste staten återupprätta den och se till att personens rättigheter erkänns. Enligt artikel 8.2 i barnkonventionen är **bibehållande och återställande av någons identitet** en skyldighet som gäller alla konventionsstater, inte bara personens egen stat.

Ålder kan utgöra ett **viktigt faktum** i ansökningar om internationellt skydd där erfarenheter som barnnäkenskap, tvångsrekrytering, handel med barn eller andra former av övergrepp och diskriminering prövas som barnspecifika former av förföljelse. Enligt skyddsgrundsförordningen ⁽²⁴⁾ kan förföljelse ta sig uttryck i köns- eller barnspecifika handlingar ⁽²⁵⁾. I detta sammanhang bör medlemsstaterna vid bedömningen av ansökningar från barn ta hänsyn till barnspecifika former av förföljelse, såsom rekrytering av underåriga, könsstympning, tvångsäktenskap, handel med barn, barnarbete och människohandel för sexuell exploatering ⁽²⁶⁾.

Konflikter och krig förvärrar befintliga hinder för registrering av födelse, t.ex. på grund av förstörelse av register, att det kan vara farligt att besöka lokala myndigheter eller kollaps av administrativa system. I konfliktområden blir dock behovet av födelseregistrering och civila handlingar ännu viktigare. Dessa handlingar är nödvändiga för att kunna återföreina familjer, få tillgång till humanitärt bistånd och säkerställa grundläggande tjänster som utbildning och hälso- och sjukvård.

Kulturella faktorer kan också spela en roll när det gäller att fastställa ålder. I vissa kulturer markerar man att en person blir vuxen genom fysiska förändringar eller sociala milstolpar, såsom giftermål, barnafödelse osv. i stället för kronologisk ålder. I vissa sammanhang påverkar informella sedvänjor som initieringsriter, traditioner eller kulturella milstolpar som markerar övergången till vuxenlivet hur ett barn uppfattas inom samhället. Vissa övergångsriter kan till exempel leda till att ett barn betraktas som "moget" och behandlas som vuxen. Till följd av

⁽²³⁾ Hampton, K. (2019) "[Born in the twilight zone: Birth registration in insurgent areas](#)" (Född i slummen: födelseregistreringar i rebellområden), *International Review of the Red Cross*, 101(911), 2019, s. 507–536.

⁽²⁴⁾ [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2024/1347](#) av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU (EUT L, 2024/1347, 22.5.2024).

⁽²⁵⁾ Artikel 9.2 f i skyddsgrundsförordningen.

⁽²⁶⁾ Skäl 37 i skyddsgrundsförordningen.

detta kanske barn från dessa regioner inte känner till sin exakta ålder eller förstår dess betydelse i västerländska samhällen, vilket leder till vaga formuleringar om deras födelsedatum eller ålder.

Andra **faktorer** som att komma från ett landsbygdsområde där barn ofta föds hemma och utan tillgång till folkbokföringskontor, att ha låg inkomst eller tillhöra en minoritet eller en specifik samhällsgrupp (t.ex. en stam eller kast) kan minska möjligheten att ett barn registreras.

Dessutom kan **brist på medvetenhet** om vikten av födelseregistrering eller bristande kunskap om förfarandet och de administrativa kraven (avgifter, tidsfrister osv.) påverka andelen registreringar av födslar.

Tabell 1. Procentandel födelseregistreringar för de fem nationaliteter med flest ensamkommande barn som ansökte om asyl i EU+-länderna under 2023

Länder	Registrering av födelse (%):
Somalia	3 %
Pakistan	42 %
Afghanistan	42 %
Gambia	59 %
Guinea	62 %

Källa: [EUAA data analysis of unaccompanied minors in 2023, Fact Sheet No 29](#) (EUAA:s dataanalys av ensamkommande underåriga 2023, faktablad nr 29) och [Birth registration – UNICEF DATA](#) (födelseregistrering – Unicef Data).

Dessutom hindras kvinnors möjlighet att registrera sina barns födelse på grund av **könsrelaterad diskriminering** som omfattas av lagstiftning som reglerar födelseregistrering i flera länder. I vissa sammanhang får endast fäder eller andra manliga familjemedlemmar registrera en födelse medan mödrar utesluts eller endast får göra det i undantagsfall, t.ex. om fadern är avliden eller otillgänglig. Vissa länder har dessutom villkor som kräver att mödrarna måste bevisa att de är gifta för att kunna registrera födelsen. Detta påverkar särskilt barn födda utanför äktenskapet, vilket leder till ökad risk för statslöshet (t.ex. om modern inte kan överföra sitt medborgarskap till sina barn) och begränsad tillgång till rättigheter och tjänster.

2. Rättigheter och rättssäkerhetsgarantier

Barn har rätt till och bör omfattas av ytterligare rättssäkerhetsgarantier och särskilda mottagningsvillkor som är anpassade till deras behov, för att säkerställa att deras rättigheter och välbefinnande upprätthålls.

Om myndigheter har välgrundade tvivel om en persons ålder och en åldersbedömning anses vara nödvändig, måste ett multidisciplinärt och barnorienterat tillvägagångssätt antas.

- En **kaskadmetod** ⁽²⁷⁾ bör antas, med utgångspunkt i en multidisciplinär bedömning som omfattar olika icke-medicinska metoder, såsom granskning av skriftliga bevis, intervjuer, en psykosocial bedömning och en visuell bedömning utifrån utseende eller andra indikatorer. Endast om dessa steg inte leder till ett entydigt resultat bör medicinska undersökningar övervägas, enligt samma logik som innebär att **gå från den minst inkräktande till den mest inkräktande åtgärden. Detta stegvisa tillvägagångssätt** säkerställer att åldersbedömningen är proportionerlig, respekterar personens värdighet och välbefinnande och överensstämmer fullt ut med principen om barnets bästa, vilket förstärker förfarandets överensstämmelse med rättigheterna ⁽²⁸⁾.
- Den **multidisciplinära åldersbedömningen** består av en kombination av icke-medicinska metoder för åldersbedömning som utförs av olika yrkesutövare. Dessa metoder omfattar vanligtvis
 - åldersbedömningsintervjuer som bygger på minnen av kända händelser och granskning av befintliga bevis (mer information finns i [Bilaga 1 – åldersbedömningsintervjun](#)),
 - en psykosocial bedömning (inte alltid; mer information finns i [Bilaga 2 – psykosocial bedömning](#)),
 - andra icke-medicinska metoder.

En sådan bedömning bör göras av yrkesutövare med sakkunskap om åldersbedömning och barns utveckling, såsom socialarbetare, antropologer (med etnologisk inriktning), psykologer eller barnläkare, i syfte att bedöma olika faktorer, såsom fysiska, psykologiska, utvecklingsrelaterade, miljörelaterade och kulturella faktorer ⁽²⁹⁾ samt ytterligare analysera bevis. Bedömningen bör göras i en lämplig miljö på ett barnvänligt tillvägagångssätt och med hjälp av en tolk/kulturtolk, i närvaro av förmyndaren.

- Om det till följd av den multidisciplinära bedömningen fortfarande finns välgrundade tvivel om en sökandes ålder kan **medicinska undersökningar** användas som en sista

⁽²⁷⁾ Termen kaskad används eftersom tillvägagångssättet är mer omfattande än en enkel sekvens i två steg. Den utgår ifrån principen att alltid börja med de minst inkräktande metoderna och att endast gå över till mer inkräktande metoder om det är absolut nödvändigt. Denna logik gäller för hela förfarandet för åldersbedömning – som börjar med skriftliga bevis och åtföljs av intervjuer och psykosociala bedömningar, där medicinska undersökningar endast övervägs som en sista utväg och där metoder utan strålning prioriteras framför metoder där strålning används. Den så kallade kaskadmetoden är därför inte retorisk utan återspeglar en lagstadgad prioritering som bygger på invasivitet och proportionalitet (se skäl 37 i förordningen om asylförfaranden).

⁽²⁸⁾ Konceptet "kaskadmetod" är väl etablerat i praktiken. Det introducerades i den andra upplagan av vägledningen om åldersbedömning och spreds i stor utsträckning via EUAA:s material; se [EUAA:s video om åldersbedömning för asylhandläggare](#).

⁽²⁹⁾ Skäl 37 i förordningen om asylförfaranden.

utväg³⁰. Dessa undersökningar ”ska vara så lite invasiva som möjligt”⁽³¹⁾. I praktiken innebär detta att medicinska undersökningar strikt ska begränsas till vad som är nödvändigt och proportionerligt, och att den minst inkräktande metoden som är tillgänglig vid tidpunkten måste användas, med full respekt för individens värdighet.

- Resultaten bör utvärderas tillsammans i en helhetsbedömning för att möjliggöra ett så tillförlitligt resultat som möjligt ⁽³²⁾.
- Det måste säkerställas att **barnet informeras och får** lämpligt stöd på ett snabbt och barnvänligt sätt ⁽³³⁾, inbegripet om följderna av att vägra att genomgå åldersbedömningen ⁽³⁴⁾. Både barnet och barnets förmyndare **ska ge sitt samtycke**.
- Det är viktigt att så snart tillräckliga bevis har erhållits i något skede, som undanröjer de inledande tvivlen om åldern, **ska förfarandet avbrytas** och resultatet meddelas, utan att man behöver uttömma alla möjliga åtgärder. Detta **säkerställer en hållbar och effektiv ärendehantering**.
- Sökanden bör ha möjlighet att bestrida resultatet av åldersbedömningen, antingen som en del av överklagandet av beslutet i första instans eller separat, beroende på det tillämpliga nationellt ramverket.

Relaterad publikation från EUAA

EUAA, [Practical Guide on Evidence and Risk Assessment](#) (praktisk vägledning om bevisvärdering och riskbedömning), januari 2024.

Även om förordningen om asylförfaranden tillåter viss flexibilitet beroende på det nationella sammanhanget, föreskriver den att det är den beslutande myndigheten som ansvarar för att inleda åldersbedömningen. En åtskillnad bör göras mellan de barn som inte har ansökt om asyl och de som redan har ansökt om asyl. Den beslutande myndigheten ansvarar endast för åldersbedömningen av barn som har ansökt om asyl. Åldersbedömningen kan utföras av kvalificerade yrkesutövare som är utomstående i förhållande till den beslutande myndigheten. Baserat på resultaten av åldersbedömningen och de berörda experternas slutsatser fattar den beslutande myndigheten sedan beslutet om åldern. Förordningen om asylförfaranden hindrar inte den beslutande myndigheten från att utkontraktera bedömningen till andra kvalificerade organ ⁽³⁵⁾ eller från att själv utföra bedömningen direkt – den beslutande myndigheten har trots allt **det slutliga ansvaret för åldersbeslutet**.

Innan en person uttrycker sin avsikt att ansöka om asyl är förordningen om asylförfaranden inte tillämplig, och därför förväntas den beslutande myndigheten inte delta. I sådana fall är det

⁽³⁰⁾ Artikel 25.2 i förordningen om asylförfaranden.

⁽³¹⁾ Artikel 25.3 i förordningen om asylförfaranden.

⁽³²⁾ Samtycke begärs endast för den medicinska undersökningen, inte för det fullständiga förfarandet för åldersbedömning – artikel 25.4 i förordningen om asylförfaranden. Som en kompletterande skyddsåtgärd rekommenderas att också begära informerat samtycke, när så är lämpligt och i linje med nationell praxis, för andra steg i åldersbedömningen (t.ex. psykosociala intervjuer).

⁽³³⁾ Detta kan omfatta att använda flerspråkigt skriftligt material som är anpassat till låga nivåer av läs- och skrivkunnsighet samt stöd från kulturtolkar eller tolkar. Sådana åtgärder är nödvändiga för att säkerställa att sökanden verkligen förstår syftet med åldersbedömningen, de steg som ingår i den och de möjliga konsekvenserna av att vägra att delta.

⁽³⁴⁾ Artikel 25.4 och 25.5 i förordningen om asylförfaranden.

⁽³⁵⁾ Till exempel andra behöriga myndigheter såsom ungdomsdomstolen, socialtjänsten eller andra tjänsteleverantörer.

de behöriga nationella myndigheterna som står utanför asylförfarandet som ansvarar för alla åldersrelaterade kontroller och fastställanden.

När det gäller screeningförfarandet innebär detta att **screeningmyndigheten inte kan gå vidare med en åldersbedömning** av en asylsökande. Om det råder tvivel om en sökandes uppgivna ålder **måste** screeningmyndigheten **hänskjuta ärendet till den beslutande myndigheten** som kommer att utvärdera dessa tvivel och

- göra en åldersbedömning, eller
- besluta att delegera åldersbedömningen till en annan myndighet, eller
- dra slutsatsen att en åldersbedömning inte är nödvändig ⁽³⁶⁾.

En person som genomgår en åldersbedömning ska betraktas som underårig såvida det inte har verifierats att personen är vuxen. Den beslutande myndigheten kan inte besluta att en person är vuxen utan bevis som styrker detta. Det är mycket viktigt att ett sådant beslut inte kan fattas uteslutande på grundval av utseendet.

2.1. Barnets bästa

Barnets bästa i förordningen om asylförfaranden

Skäl 37 – I samtliga fall bör åldersbedömningarna genomföras på sådant sätt att barnets bästa kommer i främsta rummet **under hela förfarandet**.

Artikel 22.1 – Barnets bästa ska komma i främsta rummet när de behöriga myndigheterna tillämpar denna förordning.

För att skydda barnets bästa måste den utsedda förmyndaren eller den person som tillfälligt agerar som förmyndare ⁽³⁷⁾, om en vuxen ansvarig person eller föräldern/föräldrarna är frånvarande, stödja och bistå det förmodade barnet under hela förfarandet för åldersbedömning.

Tidpunkten, metoderna och villkoren för bedömningen **måste** prioritera det förmodade barnets rättigheter, värdighet och välbefinnande. Detta innefattar att ta hänsyn till personens särskilda behov och åsikter, med stöd av en tolk/kulturtolk vid behov, och att använda de minst invasiva metoderna som finns tillgängliga. Om resultaten av åldersbedömningen fortfarande inte är entydiga eller inkluderar ett åldersintervall under 18 år måste medlemsstaterna dessutom anta att sökanden är underårig ⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Artikel 25.1 och skäl 36 i förordningen om asylförfaranden.

⁽³⁷⁾ Artikel 23.2 a i förordningen om asylförfaranden.

⁽³⁸⁾ Artikel 25.2 i förordningen om asylförfaranden.

Viktig punkt

Att sätta barnets bästa i främsta rummet är inte en engångsföreteelse utan en **kontinuerlig process** som måste ses över på nytt varje gång beslut som påverkar barnet fattas i frånvaro av dess föräldrar eller den vuxen person som ansvarar för barnet. Mer information finns i EUAA:s praktiska vägledning om barnets bästa ⁽³⁹⁾.

De scenarier som visas nedan är praktiska exempel på hur barnets bästa kan sättas främsta rummet när det gäller att uppskatta ålder.

Scenario 1	<p>En sökande anländer till en plats där screening utförs tillsammans med flera andra sökande. En situation med stor tillströmning gör att myndigheternas kapacitet överbelastas. Sökanden påstår sig vara vuxen, men två screeninghandläggare är efter observation överens om att sökanden verkar vara ett barn. Sökanden visar också upp tecken på människohandel, vilket kan vara orsaken till att sökanden påstår sig vara vuxen. Screeninghandläggarna rapporterar sina iakttagelser (indikatorer på människohandel) och sina tvivel avseende åldern (uppgiven vuxen ålder) i screeningformuläret, som delas med de ansvariga tjänstemännen vid den beslutande myndigheten.</p>
Att sätta barnets bästa i främsta rummet	<p>Skyddet av det förmodade barnet ska sättas i främsta rummet. Den enhet/myndighet som bekämpar människohandel måste involveras ⁽⁴⁰⁾. En riskbedömning bör göras för att bekräfta om sökanden verkligen är offer för människohandel. Myndigheterna utser en tillfällig förmyndare som ska informera sökanden om asylförfarandet och förfarandet för åldersbedömning.</p>
Möjligt resultat	<p>Den beslutande myndigheten begär en åldersbedömning som kommer att utföras efter screeningen när sökanden har placerats på en lämplig plats (mottagningscentrum och/eller skyddat boende beroende på riskbedömningen avseende människohandel).</p>
Scenario 2	<p>En sökande visar upp en födelseattest som visar att hon är 16 år gammal. Hon tillhandahåller även skolregister, men inga id-handlingar för att styrka sin identitet. Myndigheterna hyser därför inledningsvis tvivel om den påstådda åldern.</p>

⁽³⁹⁾ Easo, [Praktisk vägledning om barnets bästa i asylprocessen](#), februari 2019. Den nya utgåvan av denna vägledning mot bakgrund av den nya pakten håller för närvarande på att utarbetas och kommer att finnas tillgänglig 2026.

⁽⁴⁰⁾ Artikel 11 a i [Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU](#) av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011).

Att sätta barnets bästa i främsta rummet	Myndigheterna ser till att det finns tillräckligt med tid att lyssna på sökanden och ställa relevanta frågor för att kontrollera de uppgifter som flickan lämnat och som framgår av de tillgängliga handlingarna, som verkar vara äkta.
Möjligt resultat	Den beslutande myndigheten godtar den ålder som sökanden uppger och som anges i hennes handlingar och beslutar att det inte är nödvändigt att genomföra en åldersbedömning.

Scenario 3	En ensamkommande sökande uppger sig vara 17 år och 6 månader gammal. Sökanden har inga handlingar och är uppenbarligen drabbad av psykiskt lidande. Indikatorer på sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande har framkommit under hälso- och sårbarhetskontrollerna.
Att sätta barnets bästa i främsta rummet	Sökanden tilldelas en tillfällig förmyndare och hänvisas till en mer ingående medicinsk bedömning (med sökandens samtycke). Psykologisk behandling ges vid behov. Med tanke på den höga graden av psykiskt lidande beslutar den beslutande myndigheten att inte gå vidare med en åldersbedömning, eftersom sökanden kanske inte skulle kunna delta i den på ett effektivt och meningsfullt sätt. Den beslutande myndigheten godtar den angivna åldern.
Möjligt resultat	Sökanden placeras i lämplig inkvartering som är lämplig för dennes behov, där medicinsk/psykologisk uppföljning är möjlig (i tillämpliga fall). Den tillfälliga förmyndaren ersätts av en permanent förmyndare. Eftersom sökanden är nära myndighetsåldern är det viktigt att i god tid, så snart denne uppnått större emotionell stabilitet, informera honom eller henne om förändringarna i hans eller hennes rättigheter och skyldigheter när det gäller rättssäkerhetsgarantier och mottagningsvillkor.

Scenario 4	En sökande anländer utan handlingar som styrker ålder. Sökanden uppger att han är 17 år och 7 månader, men screeninghandläggaren tror att han är äldre. En socialarbetare som har träffat sökanden i samband med sårbarhetskontrollerna anser att den angivna åldern är helt rimlig, eftersom personer som har pojkens etnicitet utvecklas tidigare. Sökanden förväntas ansluta sig till sin kärnfamilj i ett annat land (i enlighet med förordningen om asyl- och migrationshantering), och denna åtgärd stöds av en bedömning av barnets bästa som görs i detta avseende.
Att sätta barnets bästa i främsta rummet	Det är inte sannolikt att metoderna för åldersbedömning kommer att skingra tvivlen på grund av den felmarginal som ingår i alla metoder (± 1 år). Förfarandet för åldersbedömning skulle försena familjeåterföreningen, vilken stöds av bedömningen av barnets bästa.

Möjligt resultat

Den beslutande myndigheten följer rekommendationerna från de kvalificerade yrkesutövarna (resultatet av sårbarhetskontrollen och bedömningen av barnets bästa) och utgår från att personen är underårig. Myndigheten beslutar att ett förfarande för åldersbedömning inte skulle vara till nytta, eftersom det skulle fördröja familjeåterföreningen och bortse från den information som samlats in som en del av bedömningen av barnets bästa, där ingen oro kopplat till ålder framfördes.

Detta beslut återspeglar vikten av att säkerställa att förfarandena förblir proportionerliga och att sökandens bästa – inklusive en snabb familjeåterförening – prioriteras.

Relaterad publikation från EUAA

EUAA, [Praktisk vägledning om barnets bästa i asylprocessen](#), februari 2019.

Den nya utgåvan mot bakgrund av den nya pakten håller på att utarbetas och kommer att finnas tillgänglig 2026.

2.2. Presumtion om underårighet

Vid osäkerhet tjänar presumtionen om underårighet till att säkerställa att myndigheterna **behandlar en sökande som ett barn** när sökandens status som sådan ännu inte är bekräftad men inte heller kan förnekas. **Sökanden ska behandlas och betraktas som ett barn** så länge det råder tvivel. Barnspecifika skyddsåtgärder behöver vidtas för att säkerställa barnets skydd och välbefinnande samt skyddet av barnets rättigheter.

Om det finns avvikelser i personens redogörelse för sin ålder eller personliga historia, bör dessa konsekvenser **inte automatiskt leda till antagandet att personen ljugar** om sin ålder. I stället bör man ta hänsyn till faktorer som trauma, stress, språkbarriärer eller kulturell mångfald, som kan påverka enhetligheten i personens uttalanden, och be om förtydliganden. Detta tillämpas dessutom i enlighet med **principen om att inte vålla skada**, som kräver att myndigheterna ska minimera risker och undvika åtgärder som kan inverka negativt på sökandens välbefinnande. Att behandla ett potentiellt barn som en vuxen kan utsätta personen för olämpliga förhållanden (t.ex. att placeras i vuxenboende), leda till brist på nödvändiga skyddsåtgärder (t.ex. att inte få hjälp av en förmyndare) och ökad sårbarhet (genom att inte få sina särskilda behov tillgodosedda). Principen om att inte vålla skada syftar till att förhindra sådana situationer. Syftet med förfarandet för åldersbedömning är att undanröja tvivel och fastställa sökandens ålder. Fram tills att detta har uppnåtts bör presumtionen om underårighet konsekvent tillämpas. Det innebär att behandla personen som ett barn, säkerställa alla skyddsåtgärder och erbjuda mottagningsvillkor som är lämpliga för barn. I praktiken kan administrationen helt enkelt inte bortse från sökandens uttalande om sin ålder vid identifieringstillfället. Det angivna födelsedatumet måste registreras på vederbörligt sätt enligt uppgifterna från sökanden. Om myndigheterna har välgrundade tvivel bör de inleda och genomföra ett förfarande för åldersbedömning för att på lagligt sätt fastställa om de registrerade uppgifterna bör ändras. I annat fall måste de godta personens förklaring.

Eventuella ändringar av de officiella registrerings- eller identifieringsuppgifterna måste därför baseras på resultatet av åldersbedömningen, för att säkerställa både rättvisa förfaranden och rättssäkerhet.

I artikel 23 i förordningen om asylförfaranden fastställs att myndigheterna också måste **utse en förmyndare** för alla ensamkommande personer som uppger sig vara underåriga eller där det finns skäl att anta att så är fallet. Förmyndaren bör vara tillgänglig för det förmodade barnet under hela förfarandet för åldersbedömning ⁽⁴¹⁾ och förmyndarskapet bör fortsätta efteråt om underårighet bekräftas. Samma åtgärd bör övervägas även i de fall där en person rimligen framstår som underårig men uppger sig vara vuxen. FN:s kommitté för barnets rättigheter och Europarådet rekommenderar också att man i stor utsträckning tillämpar en **presumtion om underårighet**.

*Staterna bör säkerställa att en person som genomgår en åldersbedömning förutsätts vara **ett barn såvida inte och fram till dess något annat beslutas** genom ett förfarande för åldersbedömning ⁽⁴²⁾.*

Det är viktigt att komma ihåg att **bevisbördan** ligger hos myndigheterna.

Medan **förfarandet för åldersbedömning pågår** ska personen placeras under samma vårdförhållanden, villkor och rättssäkerhetsgarantier som andra (ensamkommande) barn ⁽⁴³⁾.

Även om det **innebär skyddsutmaningar** att inkvartera (potentiella) unga vuxna som påstår sig vara barn tillsammans med barn, kan dessa risker i allmänhet hanteras genom **lämplig tillsyn och övervakning**. Detta kan omfatta att säkerställa

- en lämplig fördelning av andel personal jämfört med boende,
- tillgång till utbildad personal som arbetar med skydd av barn,
- regelbunden observation av gruppdynamiken,
- tydliga uppförandekoder för sökande,
- snabba mekanismer för rapportering och hantering av incidenter.

Ytterligare åtgärder kan omfatta **separata sovmöjligheter** uppdelat per åldersgrupp och kön, strukturerade dagliga rutiner och regelbundna individuella uppföljningar med socialarbetare eller förmyndare för att upptäcka spänningar eller sårbarheter i ett tidigt skede.

Eftersom sökande som genomgår åldersbedömning i slutändan kan bekräftas vara barn, är det **viktigt att de inte bestraffas under denna period**. Av denna anledning bör särskilda rum **inte ses som segregering**: sökande som genomgår åldersbedömning bör ha fortsatt tillgång till gemensamma utrymmen och aktiviteter, under tillsyn av mottagningspersonal, vilket främjar inkludering samtidigt som en säker miljö upprätthålls för alla. Om åldersbedömningen visar att

⁽⁴¹⁾ Skäl 35 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁴²⁾ Guideline 2 in Council of Europe, *Recommendation CM/Rec(2022)22 of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration* (riktlinje 2 i Europarådet, ministerkommitténs rekommendation CM/Rec(2022)22 till medlemsstaterna om principer och riktlinjer för mänskliga rättigheter vad gäller åldersbedömning i samband med migration), 2022, <https://rm.coe.int/0900001680a96350>.

⁽⁴³⁾ I enlighet med artikel 27.9 c och d i direktivet om mottagningsvillkor (2024).

personen är vuxen bör han eller hon informeras om ändringen av inkvartering och överföras till en lämplig anläggning så snart som möjligt.

Att placera (potentiella) barn i vuxenanläggningar skapar däremot mycket allvarigare skyddsrelaterade problem och utsätter dem för ökade risker för våld, övergrepp, utnyttjande, vanvård och återtraumatisering. Det skulle undergräva internationella normer för skydd av barn och principen om barnets bästa. Det bör därför undvikas helt och hållet. Myndigheterna måste vara medvetna om att den största och mest skadliga risken ligger i att behandla barn som vuxna, snarare än att tillfälligt placera unga vuxna i barnanpassade miljöer och tillhandahålla relevant tillsyn.

Relaterad publikation från EUAA

För mer information om mottagningsvillkor för ensamkommande barn, se Easo, [Riktlinjer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn: operativa standarder och indikatorer](#), december 2018.

Standarder och rättspraxis som formar förfaranden för åldersbedömning

I förordningen om asylförfaranden föreskrivs inte uttryckligen att presumtionen om underårighet ska vara en princip, men det erinras ofta om det i internationella standarder och rättspraxis för att ange vilka rättssäkerhetsgarantier som ska tillämpas.

Barnkonventionen: När det gäller behandling av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet betonar FN:s kommitté för barnets rättigheter att barn snabbt måste identifieras vid ankomsten och att åldersbedömningar ska genomföras ”på ett vetenskapligt, säkert, barnvänligt och könsmedvetet sätt, för att undvika alla risker för att barnets fysiska integritet kränks, med vederbörlig hänsyn till mänsklig värdighet, och om det fortfarande råder tvivel ska principen om att hellre fria än fälla tillämpas på individen om det finns en möjlighet att individen är ett barn”. (44).

Dom i målet Darboe och Camara mot Italien (45): Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) fastställde att presumtionen om underårighet är en inneboende del av det skydd som ska ges till ensamkommande personer som uppger sig vara underåriga. **Presumtionen utlöser rättssäkerhetsgarantier** som måste åtfölja förfaranden för åldersbedömning för att säkerställa att felaktig identifiering som vuxen inte leder till kränkningar av rättigheter.

Dom i målet Hämläinen mot Finland (46): Europadomstolen betonade vikten av att garantera skyddsåtgärder för ensamkommande barn och konstaterade att presumtionen om underårighet är avgörande för att garantera dessa.

(⁴⁴) FN:s kommitté för barnets rättigheter, [allmän kommentar nr 6 \(2005\) om behandlingen av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet](#), 2005. Andra ärenden som lagts fram för avgörande vid barnrättskommittén är följande: J.A.B./Spanien: inlämnat till barnrättskommittén av fem tonåriga migranter och asylsökande: A.L. från Algeriet (16/2017), M.T. från Elfenbenskusten (17/2017), J.A.B. från Kamerun (22/2017) samt M.A.B. och R.K., båda från Guinea (24 och 27/2017). Alla beslut som antogs av kommittén mellan juli 2019 och februari 2020 bygger på samma utgångspunkt: ett förfarande för åldersbedömning. I varje enskilt fall granskar kommittén huruvida detta förfarande strider mot någon bestämmelse i konventionen och följaktligen om förfarandet – och dess resultat – leder till kränkning av andra barns rättigheter.

(⁴⁵) Europadomstolen, dom av den 21 oktober 2022, [Darboe och Camara/Italien](#), 5797/17, ECLI:CE:ECHR:2022:0721JUD000579717. En sammanfattning finns i [EUAA:s databas för rättspraxis](#).

(⁴⁶) Europadomstolen, dom av den 16 juli 2014, [Hämäläinen/Finland](#), 37359/09, ECLI:CE:ECHR:2022:0721JUD000579717.

Dom i målet F.B. mot Belgien ⁽⁴⁷⁾: Målet gällde ett beslut om att avsluta en sökandes rätt till stöd som ensamkommande underårig efter en åldersbedömning. Utan att ta ställning till tillförlitligheten hos bentesterna eller till sökandens status som underårig fann domstolen att det beslutsförfarande som ledde till beslutet att avbryta sökandens rätt till stöd som ensamkommande underårig inte hade åtföljts av tillräckliga garantier i enlighet med artikel 8 i Europakonventionen, och fann därmed enhälligt att denna artikel hade åsidosatts. Särskilt påpekades att det inte fanns någon uppgift i akten om att sökanden hade informerats om att hon behövde ge sitt samtycke till att genomgå den medicinska undersökningen. Dessutom betonades att medicinska undersökningar på grund av sin invasiva karaktär endast bör utföras som en sista utväg, när alternativa metoder för att undanröja tvivel om den berörda personens ålder inte har lett till entydiga resultat. I detta avseende konstaterade domstolen att sökanden hade intervjuats av en anställd vid förmyndarskapsbyrån som var särskilt utbildad i att ta emot underåriga först efter det att bentesterna hade utförts. En preliminär intervju skulle dock potentiellt kunna ha gjort det möjligt att fastställa om tvivlen kring hennes underårighet kunde skingras med mindre inkräktande medel och möjliggöra att hon hade fått all nödvändig information för att kunna försvara sina rättigheter på ett effektivt sätt.

O.Y.K.A. mot Danmark ⁽⁴⁸⁾: FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna betonade att när personer inledningsvis registrerar sig som vuxna men senare hävdar att de är underåriga, bör deras ålder fortfarande bedömas noggrant och påståendet bör inte automatiskt avfärdas utan lämpliga skyddsåtgärder och lämplig hänsyn.

2.2.1. Bedömning av de skriftliga bevisen

Om det uppstår tvivel om en sökandes egenangivna underårighet bör myndigheterna först beakta alla **skriftliga bevis** som personen kan lägga fram för att styrka sin ålder. Detta omfattar till exempel pass, id-handling, uppehållskort, resehandlingar som dem som utfärdas av UNHCR, religiösa eller civila intyg som styrker civilstånd (äktenskap, födslar, familjebok), skolintyg, vaccinationsjournaler för sökanden eller någon familjemedlem som anger sökandens ålder.

Handlingarna bör inte betraktas som ogiltiga om det inte kan bevisas att de har förvärvats, manipulerats eller förfalskats i bedrägligt syfte.

⁽⁴⁷⁾ Europadomstolen, dom av den 6 mars 2025, [F.B. V. Belgium](#), 47836/21, ECLI:CE:ECHR:2025:0306JUD004783621 (på franska). En sammanfattning finns i [EUAA:s databas för rättspraxis](#).

⁽⁴⁸⁾ FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, [Views adopted by the Committee under article 5 \(4\) of the Optional Protocol, concerning communication No. 2770/2016](#) (kommitténs synpunkter antagna enligt artikel 5.4 i det fakultativa protokollet om meddelande nr 2770/2016), CCPR/C/121/D/2770/2016, 7 november 2017.

Artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden

Vid åldersbedömningen ska handlingar som finns tillgängliga betraktas som äkta, såvida inte bevis för motsatsen föreligger, och den underårigas uttalanden ska beaktas.

Om de nationella myndigheterna misstänker att en handling är förfalskad kan de begära kontroll av denna. Att begära autentisering av handlingar från ursprungslandet är dock inte bara betungande utan utgör även en potentiell risk för den berörda sökanden när det gäller skydd. Se artikel 7.2 b i förordningen om asylförfaranden, där det fastställs att myndigheterna inte får ”inhämta uppgifter från de aktörer som påstås utöva förföljelse eller tillfoga allvarlig skada på ett sätt som skulle leda till att dessa aktörer får information om att en ansökan har gjorts av sökanden i fråga”. Kontroll av handlingar får inte begäras från ursprungslandet om sökanden har uttryckt en önskan om att ansöka om internationellt skydd, om ett eventuellt behov av internationellt skydd uppstår eller om det kan finnas risk för förföljelse.

Med tanke på att sökande kan komma från konflikt- och krigsdrabbade områden är det vanligt att de endast har bilder av sina handlingar i sina mobiltelefoner eller lagrade i ett e-postkonto.

Om så är fallet bör dessa bilder/skannade foton bedömas med vederbörlig hänsyn till sitt bevisvärde. Även om det måste erkännas att de sökande i praktiken ofta är beroende av digitala reproduktioner, bör myndigheterna vara vaksamma på risken för förfalskning eller manipulation. Sådana kopior eller skannade bilder bör därför utvärderas tillsammans med sökandens utsagor.

Praktiskt exempel

En sökande lägger fram följande handlingar:

- **Foto av ett pass** sparat på en mobiltelefon, där originalet har förlorats under resan.
- **Skannad födelseattest** skickad via e-post av en familjemedlem från utlandet.
- Fotokopia av ett **registreringskort från UNHCR**.
- **Familjebok** fotograferad sida för sida.
- **Avgångsbetyg eller vaccinationskort** i digitalt format.

Tillförlitligheten hos sådana handlingar kan bedömas genom att man tittar på faktorer som överensstämmelse mellan personuppgifter i olika handlingar, synliga officiella stämplat eller underskrifter, metadata (t.ex. datum då fotot togs) eller om handlingen överensstämmer med redan känd information om sökanden. Myndigheterna bör även vara uppmärksamma på eventuella förfalskningar eller manipulationer, t.ex. beskurna sigill, typsnitt som inte stämmer överens eller synliga tecken på digital redigering. Om rimliga tvivel kvarstår kan värdet av sådana kopior vägas mot andra bevis (t.ex. intervjuer, vittnesmål eller information från erkända organisationer). Kontrollåtgärder bör endast vidtas om de inte utgör en fara för sökanden. Tystnadsplikten bör respekteras ⁽⁴⁹⁾.

Därför bör **autentisering inte krävas** ⁽⁵⁰⁾ om det finns andra bevis som bekräftar att personen är underårig.

2.2.2. Motivering av åldersbedömning

Åldersbedömning får inte vara en rutinåtgärd, utan bör endast genomföras när **det finns välgrundade tvivel om** sökandens uppgivna ålder. Sådana tvivel kan uppstå om den uppgivna åldern inte kan bekräftas eller om den motsägs av tillgängliga bevis efter en utfrågning av sökanden, efter insamling av relevanta handlingar och uppgifter samt vid beaktande av andra indikatorer.

Enligt förordningen om asylförfaranden ”**får** den beslutande myndigheten göra en multidisciplinär bedömning, inklusive en psykosocial bedömning” ⁽⁵¹⁾ för att uppskatta sökandens ålder, om information som erhållits efter att sökanden har utfrågats och insamlade tillgängliga bevis eller andra indikationer inte kan skingra myndigheternas tvivel (på grund av inkonsekvenser eller motsägelser).

En ”**får**-klausul” i artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden visar att beslutet att inleda ett förfarande om åldersbedömning **är ett fritt val** och **inte en skyldighet**. Myndigheterna kan besluta att tillämpa principen om att hellre fria än fälla, och sökanden kan **förklaras vara underårig utan att en åldersbedömning genomförs** (se avsnittet om [scenarier](#) ovan).

Om myndigheterna emellertid har välgrundade tvivel om åldern på en sökande som, om sökanden är vuxen, skulle omfattas av det obligatoriska gränsförfarandet, måste personen (tillfälligt) placeras i **gränsförfarandet för asyl** och tillhandahållas mottagningsvillkor anpassade för ensamkommande barn. I detta fall är åldersbedömningen obligatorisk ⁽⁵²⁾. För mer information, se Europeiska kommissionens kommande riktlinjer om asylförfarandet och gränsförfarandet för återvändande.

⁽⁴⁹⁾ Artikel 7.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵⁰⁾ Artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵¹⁾ Artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵²⁾ Artikel 53.1 andra meningen i förordningen om asylförfaranden.

Sammanfattning

- Inledande tvivel kan uppstå på grund av avsaknad av handlingar, mindre inkonsekvenser eller subjektiva intryck av ålder. De kan, men behöver inte, skingras genom en preliminär ålderskontroll. Om tvivlen skingras behövs ingen åldersbedömning.
- Välgrundade tvivel kan uppstå på grund av motsägelser i uppgifter, motsägelser i sökandens redogörelser, inkonsekventa officiella register eller oförmåga att klargöra avvikelser under den preliminära ålderskontrollen. Detta kan leda till att en åldersbedömning begärs.

2.3. Förmyndarskap eller representation

En förmyndare ⁽⁵³⁾, eller en [tillfällig förmyndare](#) ⁽⁵⁴⁾ om en permanent förmyndare inte snabbt kan utses, måste utses för ensamkommande barn så snart som möjligt. Detta är en nödvändig skyddsåtgärd för att säkerställa barnets bästa under hela asylförfarandet och förfarandet för åldersbedömning (se [avsnitt 2.1 Barnets bästa](#)). Organisationer eller fysiska personer vars intressen står i konflikt eller potentiellt kan stå i konflikt med det ensamkommande barnets intressen får inte utses till förmyndare. Den nya pakten betonar också vikten av ett nära samarbete med nationella barnskyddsmyndigheter efter screeningen, vilket kräver att en person med relevant sakkunskap ska utses för att bistå barnet så snart som möjligt ⁽⁵⁵⁾.

En förmyndare ska utses **inom 15 dagar** ⁽⁵⁶⁾ efter det att en ansökan har gjorts. I undantagsfall, till exempel om ett oproportionerligt stort antal ansökningar görs, kan denna period förlängas med **10 arbetsdagar** ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵³⁾ Artikel 2.12 i förordningen om asyl- och migrationshantering, artiklarna 3.18 och 33 i skyddsgrundsförordningen, artikel 11.3 i screeningförordningen, artikel 23.2 i förordningen om asylförfaranden, artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets [förordning \(EU\) nr 603/2013](#) av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (omarbetning) (EUT L 180, 29.6.2013).

⁽⁵⁴⁾ Artikel 23.2 a i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵⁵⁾ Artikel 23.2 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵⁶⁾ Artikel 23.2 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁵⁷⁾ Artikel 23.3 i förordningen om asylförfaranden och artikel 23 i förordningen om asyl- och migrationshantering.

Förmyndarens uppgifter i samband med åldersbedömning

Innan förfarandet för åldersbedömning inleds måste den (tillfälliga) förmyndaren ha tillräckligt med tid för att förbereda sig, informera sökanden och vid behov rådfråga en juridisk rådgivare. Det rekommenderas att förmyndaren och sökanden, med stöd av en juridisk rådgivare, ges möjlighet att med myndigheterna diskutera de särskilda tvivel som har uppstått till följd av handlingar, uttalanden eller andra relevanta indikationer. Detta säkerställer öppenhet och möjliggör eventuella förtydliganden eller inlämnande av ytterligare bevis som kan reda ut oklarheter utan att ärendet behöver gå vidare.

Förmyndaren bör, tillsammans med juridisk rådgivare i förekommande fall, förklara för sökanden vad åldersbedömningen innebär, det vill säga

- vilka metoder som kan användas,
- vad sökanden kan förvänta sig och hur stegen kommer att utvecklas,
- sökandens skyldighet att samarbeta och konsekvenserna av att inte samarbeta (till exempel att vägran att genomgå förfarandet för åldersbedömning – antingen den multidisciplinära bedömningen eller de medicinska undersökningarna – inte i sig är skäl för att avslå ansökan, men att det kan leda till att myndigheterna antar att personen är vuxen (58)).

Detta är ett viktigt ögonblick eftersom tydlig och barnvänlig information kan skapa förtroende, minska rädsla och uppmuntra samarbete, samtidigt som sökanden uppmanas att tillhandahålla ytterligare information eller handlingar till stöd för sin uppgivna ålder.

Under åldersbedömningen har förmyndaren eller den ansvariga vuxna rätt att ställa frågor i syfte att få förtydliganden och/eller att lämna synpunkter till stöd för sökanden. Förmyndaren spelar också en viktig roll när det gäller att se till sökandens välbefinnande under hela förfarandet. Förmyndaren bör se till att sökandens välbefinnande tryggas och kan begära pauser om sökanden blir upprörd eller överväldigad eller verkar förvirrad. Förmyndaren/den ansvariga vuxna kan också ingripa vid behov för att se till att förfarandet förblir respektfullt, stödjande och anpassat till sökandens behov. För att den (tillfälliga) förmyndaren och, i tillämpliga fall, den juridiska rådgivaren ska kunna fullgöra sina roller när det gäller att stödja sökanden, är det viktigt att de i god tid får tillgång till resultatet av åldersbedömningen och till den motivering som beslutet baseras på. Förmyndaren har rätt att få tillgång till innehållet i de relevanta handlingarna i sökandens akt (som måste innehålla alla handlingar som rör den medicinska undersökningen). Detta säkerställer att förmyndaren på ett lämpligt sätt kan informera sökanden och göra det möjligt att utöva rätten till ett effektivt rättsmedel för att överklaga resultatet av åldersbedömningsbeslutet i enlighet med nationell lagstiftning, antingen som ett fristående överklagande eller som en del av överklagandet av beslutet i första instans.

⁽⁵⁸⁾ Artikel 25.6 i förordningen om asylförfaranden: "... En sådan vägran får endast betraktas som en motbevisbar presumtion för att sökanden inte är underårig".

Relaterade EUAA-verktyg

EUAA/Europarådet, [Age Assessment for Children – YouTube](#) (åldersbedömning för barn) (finns på 13 språk).

EUAA, [All you need to know about age assessment](#) (allt du behöver veta om åldersbedömning), januari 2022. Detta är en barnvänlig informationsbroschyr om åldersbedömning som kompletterar den animerade videon ovan.

Easo, [Age Assessment for Children – YouTube](#) (åldersbedömning för barn) (finns på 23 språk). Detta är en informativ animerad video för yrkesutövare, som förklarar orsakerna till åldersbedömningen, var den äger rum och hur den bör genomföras.

Easo, [Praktisk vägledning om barnets bästa i asylprocessen](#), februari 2019. Den nya utgåvan av denna vägledning mot bakgrund av den nya pakten håller för närvarande på att utarbetas och kommer att finnas tillgänglig 2026.

EUAA/FRA, [Introduction to International Protection: Practical tool for guardians](#) (introduktion till internationellt skydd: praktiskt verktyg för förmyndare), oktober 2023.

EUAA/FRA, [The Asylum Procedure: Practical tool for guardians](#) (asylprocessen: praktiskt verktyg för förmyndare), oktober 2023.

Easo, [Age Assessment Practices in EU+ Countries: Updated findings](#) (praxis för åldersbedömning i EU+-länder: uppdaterade resultat), september 2021.

2.4. Den juridiska rådgivarens roll

I förordningen om asylförfaranden fastställs att sökande ska ha rätt att rådfråga en juridisk rådgivare i frågor som rör deras ansökan i alla skeden av det administrativa förfarandet ⁽⁵⁹⁾. Kostnadsfri **juridisk rådgivning** kan begäras så snart önskan om att ansöka om internationellt skydd registreras, även av barn ⁽⁶⁰⁾.

Om nationell lagstiftning tillåter det kan juridisk rådgivning och rättsligt bistånd tillhandahållas av samma person. Juridisk rådgivning skiljer sig från rättsligt bistånd och omfattar vägledning, hjälp och en förklaring av hela förfarandet: rättigheter, skyldigheter, regler för de olika förfarandena samt information om hur man överklagar ett negativt beslut. Juridisk rådgivning är kostnadsfri, och sökanden bör informeras om möjligheten att begära juridisk rådgivning senast vid registreringen.

En person kan tillhandahålla kostnadsfri **juridisk rådgivning** till flera sökande samtidigt eller individuellt. Den juridiska rådgivarens roll består i att ge allmän vägledning och hjälp under

⁽⁵⁹⁾ Artikel 15.1 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁶⁰⁾ Artikel 33.1 andra stycket i förordningen om asylförfaranden: Första stycket i denna punkt ska inte påverka ensamkommande barns rätt till rättslig rådgivning samt rättsligt bistånd och biträde i enlighet med artiklarna 15 och 16.

hela det administrativa förfarandet för internationellt skydd ⁽⁶⁾, inklusive när en åldersbedömning genomförs. Även om tillfällena där information ges i grupp kan vara användbara för att skapa en preliminär medvetenhet kan de inte ersätta individuell rådgivning, vilket är avgörande för att skydda det förmodade barnet vid förfarandet för åldersbedömning. Juridiska rådgivare kommer att stödja förmyndaren eller föräldrarna/vårdgivarna (till ett medföljande barn) när det gäller att informera och bistå det förmodade barnet och även när det gäller den potentiella inverkan som resultatet av åldersbedömningen kan ha på ansökan och andra relaterade förfaranden.

För att enskilda juridiska rådgivare eller civilsamhällesorganisationer som tillhandahåller denna tjänst ska kunna utföra sin uppgift måste de godkännas eller tillåtas göra detta enligt det nationella förfarandet samt ges åtkomst till sökanden. Dessutom får den juridiska rådgivaren aldrig befinna sig i en intressekonflikt när han eller hon ger råd till sökanden.

Även om det i förordningen om asylförfaranden inte föreskrivs om rätten att överklaga ett beslut om åldersbedömning oberoende av beslutet om internationellt skydd, hindrar detta inte medlemsstaterna från att göra detta enligt nationell lagstiftning.

Om den nationella lagstiftningen tillåter ett fristående överklagande av åldersbedömningen gäller fortfarande **rätten till ett effektivt rättsmedel** som fastställs i förordningen om asylförfaranden och i stadgan. I samtliga fall ska sökande, (tillfälliga) förmyndare och juridiska rådgivare **ges tydlig information om de olika möjligheter som finns till att överklaga beslutet**, om förfarandena och de tillämpliga tidsfristerna samt om den relevanta information som låg till grund för det beslut som fattades om åldern.

Kostnadsfri juridisk rådgivning och representation bör finnas tillgängligt när en sökande önskar överklaga eller bestrida ett beslut om ålder, antingen som en del av överklagandet av beslutet om ansökan om internationellt skydd eller som en separat handling inom ramen för ett nationellt förfarande. Om ett separat överklagande av beslutet om åldersbedömningen planeras enligt nationell lagstiftning, omfattas tillgång till kostnadsfri juridisk rådgivning av de regler och förfaranden som fastställs på nationell nivå, inklusive dem som reglerar tillämpningen av kostnadsfri representation. Detta kräver också att förmyndaren eller föräldrarna och sökanden ges nödvändig information om hur man överklagar och vilka tidsfrister som gäller.

Relaterade EUAA-verktyg

- EUAA, [Practical Guide on Free Legal Counselling: Organisation of the provision of free legal counselling](#) (praktisk guide om kostnadsfri juridisk rådgivning: organisation av tillhandahållandet av kostnadsfri rättslig rådgivning), oktober 2025.
- [Legal counselling and assistance | Let's Speak Asylum](#) (juridisk rådgivning och rättsligt bistånd | låt oss prata om asyl).

⁽⁶⁾ Artikel 16.2 i förordningen om asylförfaranden.

2.5. Rätt till information, deltagande och samtycke

Att bli ombedd att genomgå en åldersbedömning kan vara förvirrande och skrämmande för sökande ⁽⁶²⁾ eftersom de kanske inte förstår varför ett sådant förfarande är nödvändigt. De kan också känna att man inte litar på dem, och vissa sökande kan uppfatta det som en anklagelse om oärlighet snarare än ett standardförfarande. Att se till att de sökande **får fullgod information**, att de är delaktiga och ges möjlighet att ge sitt samtycke är avgörande för att värna om deras rättigheter och välbefinnande under hela förfarandet.

Information om syftet med och förfarandet för åldersbedömningen ska tillhandahållas i god tid, innan förfarandet inleds, på ett sätt som är åldersmässigt och kulturellt lämpligt och på ett barnvänligt sätt ⁽⁶³⁾. Det måste dubbelkontrolleras att sökanden förstår, och sökanden måste ges möjlighet att ställa frågor. Kulturtolkar, tolkar, förmyndaren och/eller föräldrar kan vara delaktiga under förfarandet. Förmyndaren kan hjälpa sökanden under förfarandet för åldersbedömningen med att åtgärda inkonsekvenser genom att förklara för sökanden varför den angivna åldern inte godtas eller varför de bevis som lämnats är otillräckliga. Detta hjälper sökanden att bättre förstå förfarandet och uppmuntrar till samarbete, bland annat genom att tillhandahålla ytterligare information.

Det är viktigt att sökande har **möjlighet att uttrycka sina åsikter** och tankar i alla frågor som diskuteras inom ramen för åldersbedömningen. Sökandes aktiva engagemang och deltagande ⁽⁶⁴⁾ bör därför garanteras ⁽⁶⁵⁾. Myndigheterna bör se till att sökande och deras föräldrar kan höras muntligen om de hyser tvivel om den påstådda åldern eller om inkonsekvenser upptäcks. Föräldrar kan ofta ge viktig information om sökandens bakgrund, uppväxt och familjeförhållanden, vilket kan bidra till att klargöra otydligheter och underlätta fastställandet av sökandens ålder. Att involvera föräldrar på detta sätt säkerställer också rättvisa förfaranden, det respekterar barnets rätt att höras tillsammans med sina vårdgivare och bidrar till att skydda barnets bästa genom att ta hänsyn till familjeperspektivet.

Sökanden, förmyndaren eller föräldrarna måste ges möjlighet att **samtycka** eller att inte delta i åldersbedömningen, särskilt i samband med medicinska undersökningar om sådana genomförs (se [Bilaga 4 – exempel på ett samtyckesformulär för deltagande i en åldersbedömning](#)). Samtycke måste ges utan yttre påtryckningar eller manipulation, särskilt när det gäller personer som tidigare utsatts för utnyttjande, tvång, könsrelaterat våld eller övergrepp.

I förordningen om asylförfaranden ⁽⁶⁶⁾ föreskrivs att både sökanden och dennes förmyndare **måste ge sitt samtycke till medicinska bedömningar**. Det innebär att de har **rätt att vägra**. Sökanden och dennes föräldrar eller förmyndare bör informeras om att vägran i sig inte kan

⁽⁶²⁾ Argyriou, Dr A., *The psychological impact of the age dispute process on unaccompanied children seeking asylum in the UK* (ålderstvisteförfarandets psykologiska inverkan på ensamkommande barn som söker asyl i Förenade kungariket), 2024.

⁽⁶³⁾ Artikel 5.2 i direktivet om mottagningsvillkor (2024), artikel 23.5 i förordningen om asylförfaranden, artikel 11.3 i screeningförordningen.

⁽⁶⁴⁾ I enlighet med [kommissionens rekommendation \(EU\) 2024/1238 av den 23 april 2024 om utveckling och förstärkning av integrerade barnskyddssystem som utgår från barnets bästa](#), (C/2024/2680 final).

⁽⁶⁵⁾ Barnets rätt att bli hörd erkänns i flera rättsliga instrument, t.ex. Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 12 (2009): Barnets rätt att bli hörd, CRC/C/GC/12, 20 juli 2009, <https://www.refworld.org/legal/general/crc/2009/en/70207>; skäl 23 i förordningen om asylförfaranden samt artikel 23.3 i förordningen om asyl- och migrationshantering.

⁽⁶⁶⁾ Artikel 25.5 i förordningen om asylförfaranden.

leda till att **ansökan om internationellt skydd** avslås och att vägran endast får betraktas som en motbevisbar presumtion för att sökanden inte är underårig⁽⁶⁷⁾.

Eftersom lagstiftningen uttryckligen kräver samtycke **endast för den medicinska delen** av åldersbedömningen⁽⁶⁸⁾ finns det ingen formell rättslig grund för vägran att delta i den multidisciplinära bedömningen. I praktiken kan en sökande dock vägra att delta, till exempel genom att inte närvara vid den psykosociala utvärderingen eller genom att vara tyst under intervjun. Detta understryker vikten av att se till att sökanden är tillräckligt informerad om och förstår syftet med och omfattningen av hela förfarandet för åldersbedömning, inklusive dess multidisciplinära delar. Tydlig och tillgänglig kommunikation är avgörande för att främja samarbete och säkerställa rättvisa och öppenhet i förfarandet.

Vid vägran **måste skälen till att personen vägrar undersökas**. Att förstå skälen till vägran och tillhandahålla mer skraddarsydd information kan bidra till att hantera den oro som finns och främja samarbetet.

Det är viktigt att notera att om resultatet av åldersbedömningen inte är det som sökanden förväntat sig är det viktigt att denne förstår sin rätt att överklaga resultatet genom **tillgängliga överklagande- eller omprövningsmekanismer**. Om det förväntas att en separat överklagan av ett åldersbeslut kommer att göras i nationella system, bör sökanden uttryckligen informeras om att en inlämning av en sådan överklagan inte kommer att påverka behandlingen av dennes ansökan om internationellt skydd negativt.

Denna skyddsåtgärd gäller också i samband med tillhandahållande av information samt samtycke och deltagande, vilket säkerställer att sökande kan utöva sina rättigheter utan rädsla för konsekvenser. Ansvaret för att informera sökanden om de rättsliga konsekvenserna av att vägra ligger i allmänhet hos handläggaren. Frågor som rör själva undersökningen bör dock tas upp av sjukvårdspersonal med stöd av förmyndaren, för att skapa förtroende och trygghet.

2.6. Kvalificerade åldersbedömare

Myndigheterna måste se till att de personer som utses till att genomföra åldersbedömningen har den **sakkunskap/specialisering som krävs**. I förordningen om asylförfaranden hänvisas till **kvalificerade yrkesutövare** med sakkunskap i fråga om åldersbedömning och barns utveckling, såsom socialarbetare, psykologer eller barnläkare, i syfte att bedöma olika faktorer, såsom fysiska, psykologiska, utvecklingsrelaterade, miljörelaterade och kulturella faktorer⁽⁶⁹⁾.

Begreppet ”kvalificerade yrkesutövare”, som beskriver dem som deltar i åldersbedömningen, definieras inte uttryckligen i förordningen om asylförfaranden. Därför bör hänvisning göras till relevant **nationell lagstiftning**, som kan specificera de kvalifikationer eller yrkesprofiler som krävs för att en person ska anses vara kompetent inom områdena **åldersbedömning och barns utveckling**.

⁽⁶⁷⁾ Artikel 25.6 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁶⁸⁾ Samtycke begärs endast för den medicinska undersökningen, inte för hela förfarandet för åldersbedömning (artikel 25.4 i förordningen om asylförfaranden).

⁽⁶⁹⁾ Artikel 25.1 och skäl 37 i förordningen om asylförfaranden.

Även om förordningen om asylförfaranden saknar bestämmelser om en enhetlig standard, **föreslås det att socialarbetare, psykologer eller barnläkare** bör ingå i den multidisciplinära gruppen. Medlemsstaterna kan därför vilja **kontrollera de nationella kvalifikationskraven** för dessa yrken för att säkerställa att de personer som deltar i bedömningsförfarandet har lämpliga sakkunskaper och kvalifikationer.

I linje med åldersbedömningens multidisciplinära karaktär behåller medlemsstaterna rätten att utse de yrkesutövare som ska delta på grundval av deras specifika färdigheter, kvalifikationer och utbildning. Ramverket utesluter inte några yrkesprofiler, t.ex. sjukvårdspersonal (såsom sjuksköterskor, barnläkare, läkare), psykosociala yrkesutövare eller yrkesutövare från andra områden, såsom antropologer med etnologisk inriktning eller kulturtolkar, förutsatt att deras bidrag och yrkesbakgrund är relevant och meningsfull för förfarandet. Denna flexibilitet gör det möjligt för nationella myndigheter att anpassa sammansättningen av den multidisciplinära gruppen till sina administrativa strukturer och tillgänglig sakkunskap, samtidigt som kvaliteten och tillförlitligheten i bedömningen säkerställs.

Det är dock viktigt att de yrkesutövare som deltar i de icke-medicinska delarna av förfarandet agerar strikt inom ramen för sina kvalifikationer och sin sakkunskap. En sjuksköterska kan till exempel bidra till den multidisciplinära bedömningen genom att utföra observationer av sökandens allmänna välbefinnande, hygien eller allmänna utveckling, med utgångspunkt i sin yrkeserfarenhet. Detta bör dock inte utvidgas till att omfatta medicinska eller kliniska undersökningar som ingår i åldersbedömningens medicinska fas och som bör utföras av en kvalificerad läkare.

Att ha nödvändig sakkunskap innebär att åldersbedömaren, **utöver** sin grundläggande yrkesbakgrund, även förväntas genomgå en **särskild utbildning om metoder och förfaranden för åldersbedömning**. En sådan utbildning bör omfatta de rättsliga, utvecklingsmässiga, medicinska och förfarandemässiga aspekterna av åldersbedömning i samband med asyl för att säkerställa att utvärderingarna genomförs på ett barnorienterat, kulturmedvetet och rättighetsanpassat sätt.

Utbildningen bör organiseras eller ackrediteras av de behöriga nationella myndigheterna i samarbete med EU-organ såsom EUAA (i förekommande fall). Detta kan även omfatta andra erkända akademiska eller professionella institutioner.

Utbildningen bör omfatta

- rättsliga skyldigheter enligt förordningen om asylförfaranden och relaterad EU-lagstiftning,
- barns utveckling,
- medicinska, psykologiska och psykosociala aspekter i samband med åldersbedömning,
- intervjuteknik som är anpassad för barn,
- skyddsåtgärder för att förhindra återtraumatisering,
- förfarandenormer för att säkerställa multidisciplinära, barnorienterade och rättighetsanpassade utvärderingar.

Repetitionskurser och fortlöpande yrkesmässig utveckling bör också tillhandahållas för att upprätthålla och uppdatera sakkunskapen.

Åldersbedömarna bör helst också ha tillräcklig sakkunskap om skydd av barn. De bör särskilt

- vara förtrogna med internationella och nationella rättsstandarder, inbegripet barnkonventionen och förfarandegarantier i samband med åldersbedömningar ⁽⁷⁰⁾.
- kunna kommunicera effektivt och empatiskt med sökande från olika kulturer, så att den person som är föremål för åldersbedömningen kan uttrycka sina åsikter,
- ha grundläggande kunskaper om hur man identifierar tecken och symtom på psykiskt lidande,
- vara utbildade i att hantera situationer där en sökande berättar om upplevelser av våld och övergrepp, och känna till vilka hänvisningsvägar som finns tillgängliga i dessa fall,
- vara opartiska och fria från intressekonflikter,
- säkerställa sekretess, icke-diskriminering och respekt för individens värdighet under hela förfarandet för åldersbedömning,
- känna till relevanta tillhandahållare av tjänster och känna till hänvisnings-systemet i det fall andra omedelbara behov framkommer under bedömningen (t.ex. fysisk hälsa, skyddsbehov eller liknande).

Åldersbedömare som genomför en **åldersbedömningsintervju** bör ha god kunskap om information om ursprungslandet som är relevant för ärendet, samt om kulturella sedvänjor, normer och samhällsdynamik. Denna kunskap är avgörande för tillförlitliga resultat. Kännedom om [EUAA:s portal för information om ursprungsland](#) och andra relevanta webbplatser eller källor kan ytterligare hjälpa bedömarna att få tillgång till korrekt och aktuell information.

Åldersbedömare som genomför en **psykosocial bedömning** måste ha den kompetens som krävs för att bedöma fysiska, psykologiska och känslomässiga tillväxtmönster hos barn och bedöma dessa mot bakgrund av barnets sociala sammanhang. Interkulturell kompetens är också av största vikt när man arbetar med barn med invandrarbakgrund. Psykologer eller socialarbetare som är specialiserade på barns kognitiva utveckling och utbildade i åldersbedömning anförtros vanligtvis att genomföra den psykosociala bedömningen.

Medicinska undersökningar ska utföras av hälso- och sjukvårdspersonal med sakkunskap om barn och åldersuppskattning. Barns utvecklingsmässiga tecken och skelettbilder bedöms vanligtvis av barnläkare och radiologer. Dessa medicinska experter bör också ha kontextuell kunskap, inklusive kännedom om specifika tecken på tillväxt utifrån information om ursprungsland (t.ex. pediatrika referenstabeller som är relevanta för specifika etniciteter), och vara medvetna om kulturella faktorer som kan påverka utseende, mognad och kommunikationsstilar.

Ovanstående återspeglar den ideala profilen för åldersbedömare, men det är erkänt att medlemsstaterna i praktiken kan ha svårt att hitta tillräckligt många experter som uppfyller alla

⁽⁷⁰⁾ UNHCR, *UNHCR observations on the use of age assessments in the identification of separated or unaccompanied children seeking asylum* (UNHCR:s iakttagelser om användningen av åldersbedömningar vid identifiering av barn som skilts från sina föräldrar eller ensamkommande barn som söker asyl), juni 2015, <https://www.refworld.org/jurisprudence/amicus/unhcr/2015/en/93634>; Europarådet, *Human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration: Recommendation CM/Rec(2022)22 and Explanatory Memorandum* (Människorättsprinciper och riktlinjer för åldersbedömning i samband med migration, rekommendation CM/Rec(2022)22 och motivering), Strasbourg, Europarådet, april 2023, <https://rm.coe.int/cm-rec-2022-22-and-explanatory-memorandum-on-human-rights-principles-a/1680ab501f>; Unicef, *Technical note on age assessment*, op. cit., fotnot 7.

krav. För att övervinna en sådan potentiell utmaning och säkerställa kvalitet och efterlevnad kan myndigheterna investera i nedanstående aspekter.

- **Progressiv kapacitetsuppbyggnad:** Yrkesutövare kan inledningsvis uppfylla de grundläggande kraven (rättsstandarder, opartiskhet, barnorienterad kommunikation) och stärka ytterligare färdigheter (t.ex. hantering av avslöjanden om våld, att känna igen psykiskt lidande) genom kontinuerlig professionell utveckling.
- **Riktad specialiserad utbildning:** Nationella myndigheterna kan utveckla korta, praktiskt inriktade utbildningsmoduler (t.ex. om metoder som bygger på kunskap om trauman, kulturtolkning eller skyddsåtgärder). **EUAA:s utbildningsplan** ⁽⁷⁾ kan vara en användbar referens för utbildningsprogram.
- **Akkrediterings- och certifieringssystem:** Att upprätta en nationell förteckning över utbildade åldersbedömare som har genomgått obligatorisk utbildning kan bidra till att garantera tillgänglighet och kvalitet.
- **Extern sakkunskap:** Där brister kvarstår kan medlemsstaterna ingå avtal eller samarbeta med specialiserade icke-statliga organisationer, organ för skydd av barn eller oberoende experter, för att stödja särskilda aspekter av bedömningen.
- **Ömsesidigt lärande och utbyte:** Genom att uppmuntra bedömare att utbyta erfarenheter och dilemman genom regelbundna ärendediskussioner eller tillsyn säkerställs att sakkunskapen utvecklas även i resursbegränsade sammanhang.

Samarbetsformer mellan olika myndigheter och utomstående organisationer kan skapas för att säkerställa att det finns tillräckligt med kvalificerad personal.

Exempel på god praxis för att förbättra kvaliteten på förfaranden för åldersbedömning

- Anordna regelbundna kollegiala möten och utbyten mellan åldersbedömare för att diskutera potentiella gemensamma utmaningar och lösningar.
- Att i tillämpliga fall försäkra sig om att sökanden kan välja könet på den handläggare som genomför bedömningen. Detta är särskilt viktigt när flera särskilda behov finns (t.ex. potentiella överlevare efter sexuellt och könsrelaterat våld, övergrepp eller människohandel). Att erbjuda detta alternativ kan bidra till att skapa en tryggare och bekvämare miljö, vilket främjar tillit och öppenhet under processen.
- Inrätta ett övervakningssystem för att säkerställa kvalitet och dra lärdom av erfarenheter.

⁽⁷⁾ EUAA, [Training Catalogue](#) (utbildningskatalog), augusti 2022.

God praxis för förfaranden för åldersbedömning i EU+-länderna

- Italiens nationella institut för hälsa, migration och fattigdom (INMP) har inrättat ett robust system för övervakning och utvärdering av genomförandet av det nationella protokollet för åldersbedömning av ensamkommande barn ⁽⁷²⁾.
- Expertgruppen för rättsmedicinsk åldersdiagnostik i den tyska föreningen för rättsmedicin (the Study Group on Forensic Age Diagnostics of the German Society of Legal Medicine) anordnade årliga kompetensprov för fortsatt kvalitetssäkring ⁽⁷³⁾.

2.7. Opartiskhet och icke-diskriminering under förfarandet för åldersbedömning

Varje person som genomgår åldersbedömning har rätt att få sin ålder bedömd på ett opartiskt sätt och utan fördomar baserade på nationalitet, etnicitet eller andra faktorer. Bedömnarna måste vara medvetna om sina egna fördomar när de genomför åldersbedömningar.

Fördomar kan ta sig uttryck i de former som beskrivs nedan (icke-uttömmande förteckning):

- Generalisering utifrån tidigare fall: om tidigare sökande från ett visst land eller en viss grupp har visat sig ha ljugit om sin ålder, kan bedömare omedvetet göra antaganden om nya sökande med samma ursprung.
- Bekräftelsebias: att fokusera på bevis som styrker förutfattade meningar (att börja bedömningen med att redan tro att personen är vuxen/underårig). Detta kan leda till att man lägger för stor vikt vid upplevda egenskaper eller beteenden som kan bekräfta denna uppfattning (t.ex. mognad i tal eller utseende) samtidigt som man bortser från faktorer som pekar på motsatt slutsats (t.ex. sökandens svar eller dess dokumenterade bakgrund).
- Nervositet, tveksamhet, splittrad information eller ointresse under intervjun kan tolkas som ett tecken på vilseledning eller vuxen ålder och inte som naturliga reaktioner på den stora press förfarandet innebär, att utsättas för flertalet intervjuer eller att tidigare ha utsatts för trauma.
- Bedömare kan fokusera oproportionerligt mycket på fysiska egenskaper som längd, ansiktsdrag eller muskelmassa och tolka dessa som tecken på vuxen ålder, samtidigt som de bortser från bevis för att etnisk tillhörighet, miljöstress eller genetik kan ha en betydande inverkan på den fysiska utvecklingen.

⁽⁷²⁾ National Institute for Health, Migration and Poverty (INMP), [Primo rapporto sull'attuazione del protocollo per la determinazione dell'età dei minori stranieri non accompagnati](https://www.inmp.it/index.php/ita/Pubblicazioni/Libri/Primo-rapporto-sull-attuazione-del-protocollo-per-la-determinazione-dell-eta-dei-minori-stranieri-non-accompagnati) (första rapporten om genomförandet av protokollet för fastställande av åldern hos ensamkommande utländska barn), september 2022, <https://www.inmp.it/index.php/ita/Pubblicazioni/Libri/Primo-rapporto-sull-attuazione-del-protocollo-per-la-determinazione-dell-eta-dei-minori-stranieri-non-accompagnati>.

⁽⁷³⁾ Study Group on Forensic Age Diagnostics of the German Society of Legal Medicine, [Criteria for age estimation in living individuals](https://www.medizin.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlung_strafverfahren_eng.pdf) (kriterier för åldersbedömning av levande individer), 2008, https://www.medizin.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlung_strafverfahren_eng.pdf.

Att ge vägledning till bedömare om **hur man identifierar och begränsar dessa fördomar**, genom att använda ett **multidisciplinärt tillvägagångssätt** och involvera olika kvalificerade yrkesutövare, förbättrar rättvisan och noggrannheten i åldersbedömningen och säkerställer att sökande behandlas med värdighet och respekt.

Nedanstående åtgärder har tidigare använts för detta ändamål och visat sig vara användbara:

- Granska resultaten av de olika bedömningar som gjorts.
- Arrangera utbyte av information mellan de yrkesutövare som deltar i en bedömning.
- Låta flera åldersbedömare bedöma ett ärende gemensamt.

Denna **kollegialitet** kan också bidra till att minska trycket på de bedömare som utför en komplex uppgift som åldersbedömning, genom att de delar på ansvaret för ett beslut som får betydande konsekvenser för sökanden.

Praktiska överväganden

För att upprätthålla opartiskheten i åldersbedömningen är det viktigt att bedömarna eller panelen för åldersbedömning **arbetar oberoende** av dem som ansvarar för att pröva ansökningar om internationellt skydd eller hantera mottagningsvillkoren. En sådan institutionell uppdelning bidrar till att säkerställa objektivitet och minskar potentiella intressekonflikter som skulle kunna äventyra barnets bästa.

I vissa sammanhang kan yrkesutövare som arbetar inom mottagningsystemet utsättas för indirekta påfrestningar i verksamheten – till exempel begränsad inkvarteringskapacitet eller resursbegränsningar – som oavsiktligt kan påverka resultatet av en åldersbedömning. På samma sätt kan ekonomiska aspekter i samband med tillhandahållande av mottagningsvillkor för barn jämfört med vuxna skapa institutionell press. Dessa aspekter är lika relevanta i fall där mottagandet sköts av privata aktörer som kan ha ekonomiska intressen kopplade till antalet barn/vuxna som tas emot. I situationer där åldersbedömningen utförs av personal som arbetar för den beslutande myndigheten eller mottagningsmyndigheten, rekommenderas att det finns **garantier** som säkerställer att bedömningen utförs helt oberoende. På så sätt undviks eventuella intressekonflikter (t.ex. bör de involverade bedömarna inte delta i prövningen av ansökan).

Liknande överväganden gäller för förmyndarna: förmyndarens roll bör hållas åtskild från förfarandet för åldersbedömning.

Praktiska överväganden vid åldersbedömning i ärenden som rör föräldrar, anhöriga eller medföljande vuxna

En åldersbedömning bör endast begäras och genomföras när det verkligen är nödvändigt, dvs. när det finns välgrundade tvivel om den uppgivna åldern. Det kan dock uppstå situationer där barn anländer i sällskap med vuxna som påstår sig vara släktingar eller föräldrar, och där det finns indikatorer på människohandel, barnäktenskap eller andra skyddsfrågor – antingen vid ankomsten eller efter det att en bedömning av barnets bästa har genomförts. I sådana fall kan, utöver säkerhetsåtgärder som utlöses av dessa indikatorer, en åldersbedömning inledas för att ytterligare klargöra situationen och göra det möjligt för myndigheterna att i god tid vidta lämpliga skyddsåtgärder.

- **Farhågor om människohandel:** Asylsökande kan åtföljas av vuxna som felaktigt påstår sig vara deras föräldrar eller andra familjemedlemmar och som kan ha ett intresse av att sökanden bedöms vara underårig eller vuxen (beroende på deras syften). Till exempel kan människohandlare utge sig för att vara föräldrar eller nära släktingar för att legitimera sin kontroll över ett barn, eller tvärtom be barnet att uppge sig vara vuxen för att undvika skyddsåtgärder eller ytterligare kontroller.
- **Barnäktenskap:** Fall där en make/maka uppträder som medföljande vuxen men förhållandet kanske inte är juridiskt erkänt och den vuxna har ett intresse av att uppge att barnet har uppnått myndig ålder. Detta kan också vara fallet när föräldrar (eller släktingar) försöker arrangera, eller redan har arrangerat, ett (tvångs)äktenskap i värdlandet och, för att dölja detta, uppger att deras barn är myndigt.
- **Farhågor om säkerhet och skydd:** Dessa uppstår när det råder tvivel om att den medföljande vuxna kanske inte agerar för barnets bästa. Till exempel kan båda personerna uppge sig vara vuxna, men myndigheterna misstänker att en av dem i själva verket är ett barn. I dessa fall kan en åldersbedömning skapa klarhet och göra det möjligt för medlemsstaten att separera personerna och vidta skyddsåtgärder för att förhindra potentiellt utnyttjande eller missbruk. Om farhågor om säkerhet eller skydd uppstår bör den person som påstår sig vara medföljande vuxen och barnet intervjuas separat, för att skapa förutsättningar för barnet att tala fritt och för att upptäcka eventuellt utnyttjande, övergrepp eller maktobalanser. I sådana fall är det nödvändigt att utse en (tillfällig) förmyndare för att skydda barnets bästa och säkerställa att förfarandet genomförs med lämpligt stöd. Denna skyddsåtgärd är nödvändig för att fastställa om det påstådda förhållandet är äkta och bedöma huruvida den medföljande vuxna agerar för barnets bästa.

Tvivel om huruvida familjeband är äkta eller farhågor om människohandel, utnyttjande eller skydd bör i första hand hanteras genom lämpliga skyddsåtgärder och säkerhetsrutiner. Det kan omfatta hänvisningar till barnskyddsmyndigheter eller den nationella enheten för bekämpning av människohandel, brottsbekämpande myndigheter eller andra behöriga myndigheter. **Åldersbedömning** bör inte betraktas som det självklara verktyget för att skingra sådana tvivel, utan snarare som **en del av en bredare strategi för barnskydd och ärendehantering**, som **endast ska användas när det är absolut nödvändigt** och i full överensstämmelse med tillämpliga skyddsåtgärder.

Åldersbedömning bör endast utföras i **undantagsfall och ta hänsyn till varje enskilt falls individuella egenskaper**. Det bör aldrig bli en rutinåtgärd och dess användning måste fortsatt vara i linje med de skyddsåtgärder och begränsningar som föreskrivs i lagstiftningen. I exemplen ovan kan en sådan bedömning fungera som ett ytterligare verktyg för att skydda barnet.

I allmänhet är det mindre vanligt att barn som anländer med föräldrar eller familjemedlemmar genomgår en åldersbedömning, eftersom familjemedlemmarnas uttalanden ofta kan hjälpa till att bekräfta eller klargöra barnets uppgivna ålder.

2.8. Principen om att hellre fria än fälla

Principen om att hellre fria än fälla ska tillämpas när åldersbedömningen inte är entydig ⁽⁷⁴⁾. Detta innebär i praktiken att den ålder som sökanden angett ska anses vara giltig.

Artikel 25.2 andra meningen i förordningen om asylförfaranden

Om resultatet av den åldersbedömning som avses i denna punkt inte är entydigt vad gäller sökandens ålder, eller inkluderar ett åldersintervall under 18 år, ska medlemsstaterna utgå från att sökanden är underårig.

Denna skyddsåtgärd återspeglar principen om barnets bästa och säkerställer att ingen sökande felaktigt behandlas som vuxen, vilket innebär att sökanden behåller tillgången till de rättigheter och det skydd som barn har.

⁽⁷⁴⁾ Artikel 25.2 i förordningen om asylförfaranden.

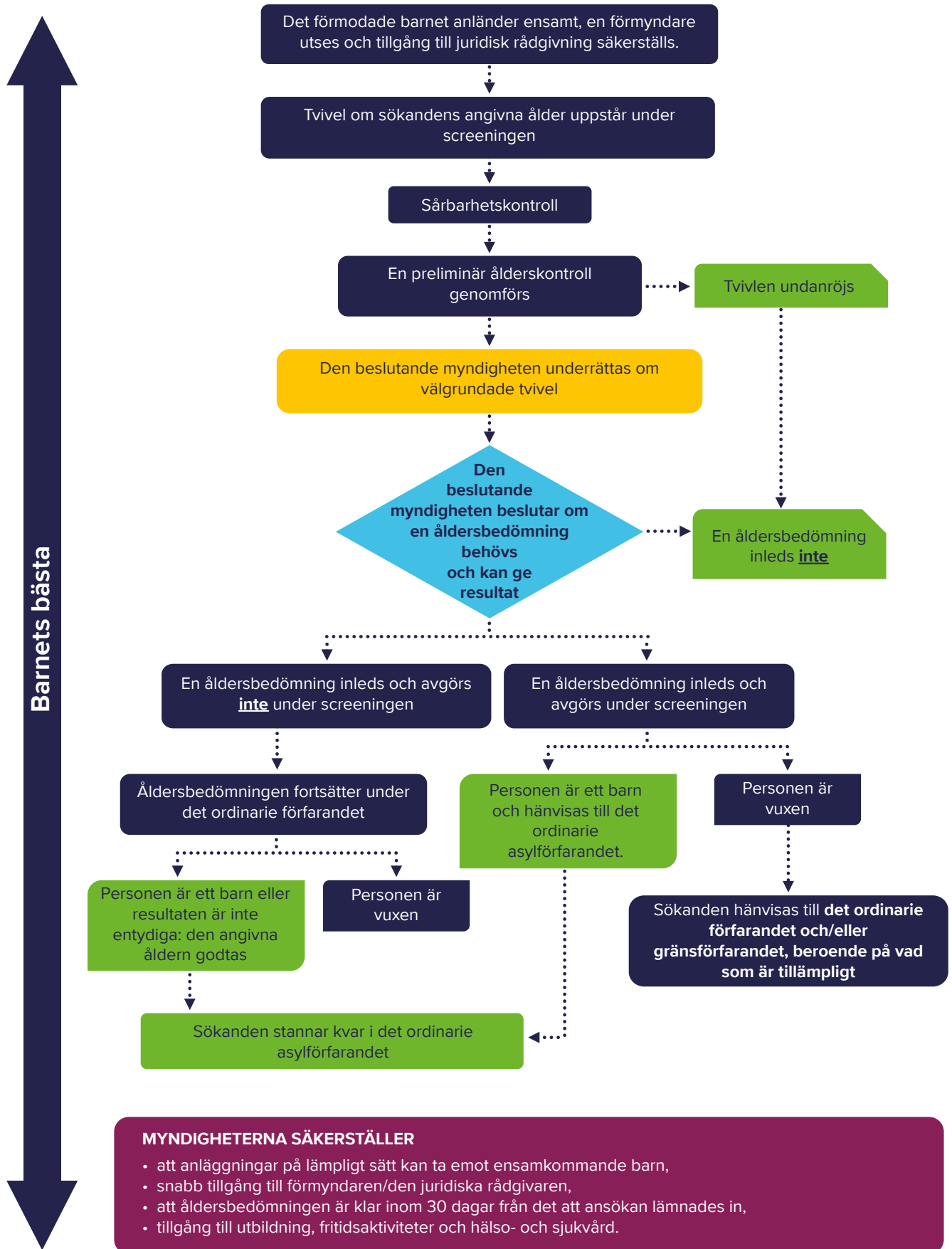

3. Praktiskt genomförande av förfarandet för åldersbedömning

Detta kapitel ger vägledning om hur de rättsliga skyldigheter som anges i förordningen om asylförfaranden och tillhörande instrument ska konkretiseras, med fokus på tidig identifiering av särskilda behov, beslutet att inleda en åldersbedömning, användningen av ett multidisciplinärt tillvägagångssätt och tillämpningen av rättssäkerhetsgarantier i olika förfarandemässiga sammanhang, inklusive vid gränsen.

Figur 1. Flödesschema som sammanfattar förfarandet för åldersbedömning

3.1. Identifiering av särskilda behov

Vid identifieringen av särskilda behov bör man beakta synliga tecken, indikatorer på utsatthet, sökandens uttalanden och beteende samt alla relevanta handlingar. Dessutom kan information som lämnats av sökandens vårdgivare, familjemedlemmar eller förmyndare beaktas, särskilt när det gäller barnets allmänna välbefinnande och särskilda skyddsbehov. Särskilda behov som identifierats tidigt samt överlappande sårbarheter och behov (t.ex. funktionsnedsättningar, behov av skydd) som framkommer under åldersbedömningen måste dokumenteras. I förekommande fall bör detta följas upp med en hänvisning till den myndighet som ansvarar för bedömningen av sårbarheter för att säkerställa att lämpliga särskilda förfarandegarantier och mottagningsvillkor kan beaktas. Eftersom att vara ett barn i sig erkänns som en sårbarhet ska åldersbedömningen betraktas som en (del av) bedömning av sårbarhet. Detta innebär att tidsfristen på 30 dagar efter att en ansökan har gjorts ⁽⁷⁵⁾ för att slutföra sårbarhetsbedömningen även gäller för åldersbedömningen ⁽⁷⁶⁾. Dessutom **måste utbildad och kvalificerad personal ge stöd** och ha ett nära samarbete med nationella barnskyddsmyndigheter. Sårbarhetsbedömningen måste ses över om det sker relevanta förändringar av sökandens omständigheter eller om behovet av särskilda förfarandegarantier framkommer efter det att bedömningen har slutförts.

Artikel 20 i förordningen om asylförfaranden

1. *De behöriga myndigheterna ska göra en individuell bedömning av om sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier, om nödvändigt med bistånd av en tolk. **Den bedömningen får integreras i befintliga nationella förfaranden eller i den bedömning som avses i artikel 25 i direktiv (EU) 2024/1346** och behöver inte vara utformad som ett administrativt förfarande. Om så krävs enligt nationell rätt får bedömningen göras tillgänglig och resultaten av bedömningen överförs till den beslutande myndigheten, om sökanden gett sitt samtycke.*
2. *Den bedömning som avses i punkt 1 ska inledas så snart som möjligt efter det att en ansökan gjorts genom att det fastställs huruvida en sökande uppvisar de första tecknen på att han eller hon kan behöva särskilda förfarandegarantier. [...]*
3. *[...]*
Den bedömning som avses i punkt 1 ska slutföras så snart som möjligt och i alla händelser inom 30 dagar. Den ska ses över i händelse av relevanta förändringar av sökandens omständigheter eller om behovet av särskilda förfarandegarantier framkommer efter det att bedömningen har slutförts.

⁽⁷⁵⁾ Artikel 25 i direktivet om mottagningsvillkor (2024).

⁽⁷⁶⁾ Skäl 36 i förordningen om asylförfaranden: "... Eftersom ensamkommande barn, som sannolikt saknar id-handlingar eller andra handlingar, är särskilt sårbara, är det särskilt viktigt att man säkerställer starka garantier för att säkerställa att sådana sökande inte blir föremål för felaktiga eller orimliga förfaranden för åldersbedömning."

3.2. Beslut om att inleda eller inte inleda en åldersbedömning

När personens redogörelse för sin ålder eller personliga historia innehåller avvikelser eller luckor **kan det uppstå inledande tvivel**. Det bör dock inte automatiskt leda till **att anta** att personen ljugar om sin ålder. Som ett första steg vid tveksamheter måste avvikelserna redovisas för den berörda personen, dennes förmyndare och den juridiska rådgivaren, så att de ges möjlighet att ge förtydliganden och till att samla in mer information eller bevis, om möjligt med hänsyn till tidsfristerna.

Innan myndigheterna hänvisar personen till en åldersbedömning, kan och bör de undersöka ytterligare informationskällor som kan vara användbara för att undanröja de inledande tvivlen.

Eftersom ålder är en del av en persons identitet, genomför de behöriga myndigheterna en **preliminär åldersbedömning** som en del av den övergripande identitetskontrollen. Den preliminära åldersbedömningen syftar till att få förtydliganden eller ytterligare information från sökanden och att samla in ytterligare bevis och andra relevanta uppgifter om sökandens ålder (t.ex. uttalanden från familjemedlemmar eller information från databaser eller andra källor). Sådan information kan vara tillräcklig och göra att en åldersbedömning inte behövs.

Artikel 4.5 i skyddsgrundsförordningen avser bedömningen av ansökningar om internationellt skydd i allmänhet och inte specifikt åldersbedömning. En sökandes ålder kan dock omfattas av de övergripande uttalanden som omfattas av denna bestämmelse. Denna bestämmelse kan också tjäna som referenspunkt för att **avgöra om ytterligare bevis är nödvändiga eller inte** inom ramen för **åldersbedömningen**. Om sökandens redogörelse för sin ålder uppfyller kriterier för trovärdighet och överensstämmelse som liknar dem som beskrivs i artikeln, och en tillfredsställande förklaring ges för avsaknaden av dokumentation, kan myndigheterna **rimligen besluta att inga ytterligare bevis krävs** för att fastställa den angivna åldern.

Artikel 4.5 i skyddsgrundsförordningen

Om en eller flera särskilda aspekter av sökandens utsagor inte kan stödjas av skriftliga eller andra bevis, ska inga ytterligare bevis krävas avseende dessa särskilda aspekter om följande villkor är uppfyllda:

- a) *Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att underbygga sin ansökan om internationellt skydd.*
- b) *Alla relevanta faktorer som sökanden förfogar över har lagts fram, och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas.*
- c) *Sökandens utsagor befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som är relevant för sökandens ärende.*
- d) *Sökandens allmänna trovärdighet är fastställd, med beaktande av bland annat tidpunkten för när sökanden ansökte om internationellt skydd.*

Resultaten av ålderskontrollen kan vara **otillfredsställande**. Till exempel kan sökandens uttalanden, tillgängliga skriftliga bevis eller andra åldersrelaterade tecken vara otillräckliga för att undanröja tvivel, eller strida mot kända uppgifter om sökandens liv. I detta fall **kan myndigheterna ha välgrundade tvivel** om sökandens uppgivna ålder, och en multidisciplinär åldersbedömning kan bli nödvändig.

I enlighet med artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden är **den beslutande myndigheten** behörig att besluta att inleda en åldersbedömning om den person vars ålder ifrågasätts har ansökt om internationellt skydd. Om det uppstår indikatorer som ger upphov till välgrundade tvivel om en sökandes ålder kan andra myndigheter, såsom screeningmyndigheter eller mottagningsmyndigheter, hänskjuta ärendet till den beslutande myndigheten som ansvarar för att besluta om en åldersbedömning ska inledas ⁽⁷⁷⁾.

Om det råder **tvivel** om en sökandes ålder vid tidpunkten för screeningen, **vilket kan leda till ett att en åldersbedömning behövs**, bör följande **preliminära steg** tas.

1. **Registrera sökandens uppgivna ålder:** Sökanden uppger sig vara underårig eller vuxen och det finns **tvivel om detta påstående**.
2. **Utse en förmyndare** eller en person som tillfälligt agerar som förmyndare.
3. **Säkerställ tillgång till kostnadsfri juridisk rådgivning.**
4. **Samla in och kontrollera styrkande handlingar:** Tvivel kan uppstå på grund av bristande dokumentation som styrker sökandens uppgivna ålder och/eller om det finns bevis för att dokumentationen kan vara förfalskad eller erhållen/använd på ett bedrägligt sätt. Tvivel kan också uppstå om sökandens uttalanden och/eller tillgängliga bevis inte bekräftar den uppgivna åldern eller verkar motsägelsefulla.
5. **Genomför en ålderskontroll som en del av sårbarhetskontrollen under screeningen:** Syftet är **att avgöra om den angivna åldern kan godtas** eller om det fortfarande finns rimliga tvivel. Denna kontroll består av att
 - a) be sökanden och förmyndaren om förtydligande avseende tvivlen,
 - b) samla in och analysera ytterligare skriftliga bevis, såsom personliga handlingar, information om familjemedlemmar (t.ex. syskons ålder, vaccinationsjournaler och skolregister), om sådana finns tillgängliga,
 - c) använda relevanta databaser eller informationskällor (VIS, Eurodac, SiS osv.).Om tvivlen undanröjs **behövs ingen åldersbedömning**. Om tvivel kvarstår måste en **hänvisning** göras till den **beslutande myndigheten som ska avgöra** om en åldersbedömning är nödvändig. Hänvisningen omfattar följande steg:
6. **Registrera välgrundade tvivel:** Om tvivlen kvarstår anses de vara välgrundade tvivel och bör registreras på vederbörligt sätt i ärendeakten.
7. **Underrätta den beslutande myndigheten om de välgrundade tvivlen:** Screeningmyndigheten eller mottagningsmyndigheten meddelar utan dröjsmål den beslutande myndigheten om de välgrundade tvivlen tillsammans med resultaten från ålderskontrollen och tillhörande överväganden om barnets bästa.

⁽⁷⁷⁾ Den beslutande myndigheten ansvarar för att genomföra åldersbedömningar, men kan delegera denna uppgift till ett specialiserat organ. Beroende på den nationella administrativa strukturen kan ett sådant organ arbeta för den beslutande myndigheten eller som en oberoende enhet. Förordningen om asylförfaranden möjliggör flexibilitet i detta avseende: den beslutande myndigheten kan antingen själv utföra bedömningen eller anförtro den till andra kvalificerade organ, samtidigt som den behåller det slutliga ansvaret för fastställande av ålder.

8. **Beslut av den beslutande myndigheten:** Den beslutande myndigheten beslutar utan onödigt dröjsmål om huruvida en åldersbedömning är potentiellt effektiv och om det rekommenderas i detta fall. Beslutet bör fattas med hänsyn till barnets bästa. Om en åldersbedömning rekommenderas inleds förfarandet.

Praktiska överväganden när det gäller att koppla samman inledande kontroller med förfarandet för åldersbedömning

Hälso-, säkerhets- och identitetskontroller har inget direkt samband med att bedöma ålder. Dessa inledande kontroller kan dock **ge användbar information** eller **indikationer på** att en åldersbedömning kan vara nödvändig (eller inte). För att undvika att upprepa frågor som redan ställts av andra tjänstemän är det god praxis **att upprätta kopplingar** mellan de inledande kontrollerna och sårbarhetskontrollen. Relevanta iakttagelser eller uppgifter som samlats in under hälso-, säkerhets- och identitetskontroller kan **ligga till grund för ålderskontrollen** och utgöra en del i beslutet om huruvida man ska hänvisa till och/eller inleda en åldersbedömning, vilket effektiviserar förfarandena samtidigt som effektiviteten bibehålls och dataskyddsregler respekteras.

3.2.1. Garanterade skyddsåtgärder och samtidigt förhindra missbruk av systemet

Det kan förekomma fall där personer felaktigt uppger sig vara underåriga för att undgå gränskontroller eller få tillgång till särskilda tjänster. Dessa fall måste hanteras samtidigt som man respekterar de rättigheter och skyddsåtgärder som bör tillhandahållas barn.

(a) Att skilja mellan genuin oförmåga att samarbeta och missbruk av systemet

Att skilja mellan avsiktligt bedrägeri och genuin förvirring eller oförmåga att samarbeta är inte alltid enkelt. Personens kulturella bakgrund, personliga historia eller brist på officiella handlingar kan leda till uppriktig osäkerhet om dennes kronologiska ålder. Dessutom kan inkonsekventa rutiner för registerföring i vissa ursprungsländer leda till avvikelser i officiella handlingar, vilket ytterligare komplicerar åldersbedömningen. Till exempel

- avsaknad av officiell dokumentation,
- kulturella normer eller personlig bakgrund som kan påverka hur ålder uppfattas eller minns, eller
- osäkerhet avseende födelseregister

kan leda till **genuin osäkerhet** om den egna kronologiska åldern. Ett konstaterande att en person är över 18 år trots att han eller hon inledningsvis uppgav att han eller hon är underårig **utgör inte i sig bevis för att personen avsiktligt försökt vilseleda myndigheterna.**

Dessutom kan **psykosociala faktorer** såsom tidigare trauman, rädsla för auktoriteter eller begränsade kunskaper om asylofföranden påverka hur en sökande uppger sin ålder, vilket ibland kan leda till **oavsiktliga** inkonsekvenser.

Klart fall av missbruk innebär att det finns **tydliga bevis på vilseledande avsikt**, såsom att **medvetet lägga fram förfälskade handlingar** eller **avsiktligt dölja eller förstöra åldersbevis**. Enbart en avvikelse i dokumentationen eller ett felaktigt antagande om ens ålder utgör inte i sig ett missbruk av systemet.

(b) Ålderskontroll vid uppenbart missbruk av systemet

Om det finns tydliga **bevis** för att en sökande medvetet uppger felaktig ålder bör medlemsstaterna **omedelbart** utföra en [ålderskontroll](#). Om en medlemsstat på grundval av sådana säkra bevis (78) kan dra slutsatsen att sökanden "utan tvivel" är över 18 år, finns det inget behov av att genomföra en fullständig åldersbedömning (79) eller utse en förmyndare (80).

Detta kan till exempel vara fallet när medlemsstaterna kan samla in eller kontrollera information från

- tidigare **ansökningar om visum** via **VIS-systemet**,
- **Eurodacsystemet** eller **nationella asyl databaser** som visar att personen tidigare har registrerats som vuxen,
- **officiella identitets- eller resehandlingar** (pass, id-kort, körkort) som hittats efter sökandens redogörelse eller som tillhandahållits av släktingar/familjemedlemmar,
- **tidigare administrativa eller rättsliga register** som är tillgängliga för myndigheterna.

I dessa fall kan det födelsedatum som ska registreras för administrativa och förfarandemässiga ändamål **hämtas direkt från den verifierade dokumentationen eller informationen som samlats in**, förutsatt att beslutet utfärdas skriftligen, är vederbörligen motiverat och dokumenterat och meddelas till sökanden i enlighet med principerna om god förvaltning och rätten till ett effektivt rättsmedel (81).

Däremot måste ärenden som enbart grundar sig på utseende, t.ex. de så kallade "**vita skägg**"-fallen, behandlas annorlunda, eftersom en åldersbedömning fortfarande kan vara nödvändig för att fastställa sökandens födelsedatum. Enligt förordningen om asylförfaranden har den behöriga myndigheten rätt till att inte utse en förmyndare om den har fastställt att sökanden "utan tvivel" är över 18 år (82), men **enbart det fysiska utseendet kan inte uppfylla detta bevisvärde**. Det kan dock fungera som en indikator för att ytterligare bedömning krävs. Fysiska egenskaper som grått hår, ansiktsdrag eller uppträdande överlag kan påverkas av **en rad olika faktorer**, inklusive **tidigare motgångar, stress, undernäring eller medicinska tillstånd**, och **kan därför inte anses vara tillräckliga bevis på vuxen ålder**. Medlemsstaterna

⁽⁷⁸⁾ Säkra bevis kan förstås som tillförlitlig och verifierbar information som objektivt kan fastställa en persons ålder. Detta kan till exempel omfatta officiella handlingar som har bekräftats vara äkta och som fastställer födelsedatum, t.ex. identitetshandlingar, bekräftade biometriska matchningar i Eurodacsystemet, träffar i VIS eller andra officiella databaser, eller en tidigare slutgiltig åldersbedömning av en annan medlemsstat. **Däremot utgör faktorer som utseende, intryck eller okontrollerade uttalanden inte i sig säkra bevis, även om de kan fungera som indikatorer som kan föranleda ytterligare bedömning.**

⁽⁷⁹⁾ Artikel 27.1 i direktivet om mottagningsvillkor (2024). "[...] Om en medlemsstat har bedömt att en sökande som gör anspråk på att vara underårig utan någon som helst tvekan är över 18 år, behöver medlemsstaten inte utse en företrädare eller en person som är lämpad att tillfälligt agera som företrädare [...]"

⁽⁸⁰⁾ Artikel 23.2 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁸¹⁾ I enlighet med principerna i artikel 41 i stadgan – rätt till god förvaltning, och artikel 47 – rätt till ett effektivt rättsmedel och en rättvis rättegång.

⁽⁸²⁾ Artikel 23.2 b i förordningen om asylförfaranden.

bör kunna styrka slutsatser om vuxen ålder genom verifierbara bevis och tydliga resonemang som baseras på **mer än endast det yttre**.

Ur **praktisk synvinkel** är medlemsstaterna dessutom skyldiga att återställa eller korrigera sökandens födelsedatum om det inte har registrerats korrekt. Detta kräver att ett **formellt, motiverat skriftligt beslut** som anger det **bedömda födelsedatumet** utfärdas. Detta är nödvändigt för att kunna **utfärda administrativa handlingar** såsom uppehållstillstånd eller hälsovårdskort, och för korrekt registrering av sökandens uppgifter i relevanta databaser (t.ex. Eurodacsystemet, SIS och nationella system).

För att fastställa eller återställa ett födelsedatum för administrativa ändamål krävs ett **förfarande för åldersbedömning** för att säkerställa att fastställandet **baseras på en öppen, dokumenterad och tillförlitlig process**. Myndigheterna kan därför **inte helt enkelt bortse från sökandens påstående om underårighet**, även i fall där man förmodar att personen är vuxen på grund av hur denne ser ut. De måste utfärda ett motiverat skriftligt beslut som bestrider sökandens angivna ålder, med full respekt för rätten till god förvaltning och rätten till ett effektivt rättsmedel, för att säkerställa att sökanden har möjlighet att överklaga beslutet ⁽⁸³⁾. Eftersom förfaranden för åldersbedömning endast kan ge en uppskattad ålder snarare än en exakt kronologisk ålder, fastställer inte resultatet ett specifikt födelsedatum. Av administrativa skäl och för dokumentationsändamål måste de beslutande myndigheterna dock i slutet av åldersbedömningen registrera ett exakt födelsedatum för att kunna utfärda identitetshandlingar eller uppehållstillstånd och säkerställa enhetlighet mellan systemen ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸³⁾ I enlighet med principerna i artikel 41 i stadgan – rätt till god förvaltning, och artikel 47 – rätt till ett effektivt rättsmedel och en rättvis rättegång.

⁽⁸⁴⁾ I sådana fall använder vissa myndigheter den 1 januari i det bedömda födelseåret när den exakta dagen och månaden inte kan fastställas, för att undvika att ange ett senare födelsedatum.

Åldersbedömning vid gränsförfarandet

Enligt artikel 53.1 i förordningen om asylförfaranden är ensamkommande barn undantagna från gränsförfarandet, utom i fall där det finns allvarliga farhågor avseende nationell säkerhet eller allmän ordning (artikel 42.3 b i förordningen om asylförfaranden), och måste därför hänvisas till det ordinarie asylförfarandet. Detta undantag gäller både frivilliga och obligatoriska gränsförfaranden.

Om en sökande uppfyller villkoren för det **obligatoriska gränsförfarandet** men uppger sig vara under 18 år och **välgrundade tvivel** uppstår beträffande sökandens ålder, krävs det dock enligt artikel 53 i förordningen om asylförfaranden att en åldersbedömning omgående ska inledas. I dessa fall ska sökanden tillfälligt hänföras till gränsförfarandet i avvaktan på resultatet av bedömningen.

Presumtionen om underårighet fortsätter att gälla och **sökanden bör omfattas av alla skyddsåtgärder och garantier som gäller för barn** (inklusive mottagningsvillkor, förmyndarskap och förfarandegarantier) medan bedömningen pågår. Detta gäller särskilt om villkoren för ett obligatoriskt gränsförfarande nedan är uppfyllda (85):

- **Att vilseleda myndigheterna eller förstöra/gömma handlingar** (artikel 42.1 c i förordningen om asylförfaranden).
- **Hot mot den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen** (artikel 42.1 f). Detta gäller även ensamkommande barn enligt artikel 42.3 b i förordningen om asylförfaranden.
- **Nationaliteter med låg andel beviljade ansökningar** (artikel 42.1 j i förordningen om asylförfaranden).

Detta säkerställer att systemet inte kan kringgås genom överifierade påståenden om underårighet.

Omvänt gäller att om **gränsförfarandet är frivilligt** (artikel 43.1 i förordningen om asylförfaranden) är medlemsstaten inte rättsligt skyldig att inleda en åldersbedömning och **får antingen besluta att gå vidare med det ordinarie asylförfarandet** och genomföra åldersbedömningen om det är lämpligt, eller tillfälligt hänvisa sökanden till gränsförfarandet och genomföra åldersbedömningen så snart som möjligt.

För mer information, se Europeiska kommissionens kommande riktlinjer om asylförfarandet och gränsförfarandet för återvändande.

(85) Artikel 45 i förordningen om asylförfaranden.

Skäl 62 i förordningen om asylförfaranden

Likaledes **bör** – med beaktande av vikten av barns rättigheter och nödvändigheten att ta hänsyn till barnets bästa – **ensamkommande barn som regel inte bli föremål för gränsförfarandet**, såvida det inte finns rimlig anledning att betrakta barnet som en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten, eller sökanden med tvång har utvisats på allvarliga grunder som ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen enligt nationell rätt.

Efterlevnad av förfarandegarantier

Presumtionen om underårighet ⁽⁸⁶⁾ kräver att **adekvata skyddsåtgärder** vidtas i samband med förfarandet om åldersbedömning för att undvika kränkningar av grundläggande rättigheter.

Även om tillfällig placering i gränsförfarandet kan vara tillåten enligt lag måste nedanstående villkor **alltid vara uppfyllda** för att säkerställa överensstämmelse med skyldigheterna avseende grundläggande rättigheter.

- **Förfarandegarantier** enligt artiklarna 16, 17, 21, 22 och 23 i förordningen om asylförfaranden respekteras, inklusive att utse en förmyndare i god tid, kostnadsfri juridisk rådgivning och representation, kostnadsfritt rättsligt bistånd vid överklagande samt upprätthållande av familjesammanhållningen ⁽⁸⁷⁾.
Detta innebär bland annat att en förmyndare utses utan dröjsmål och att denna har befogenhet att företräda barnet på ett effektivt sätt, att syskon eller andra nära familjemedlemmar inte separeras såvida detta inte är till barnets bästa, att barnet har tillgång till information och ges möjlighet att yttra sig i enlighet med sin ålder och mognad, att förfarandet prioriteras, vilket innebär att ärendet behandlas utan onödigt dröjsmål och ges företräde framför andra ansökningar, för att säkerställa en snabb identifiering av barnets skyddsbehov och undvika långvarig osäkerhet.
- **En åldersbedömning** genomförs i enlighet med artikel 25 i förordningen om asylförfaranden och slutförs inom 30 dagar, vilket också återspeglas i artikel 23.3 i förordningen om asylförfaranden och artikel 25.1 i direktivet om mottagningsvillkor (2024). Detta innebär bland annat att bedömningen är multidisciplinär, att den utförs av utbildade yrkesutövare och använder de minst invasiva metoderna, att sökanden och förmyndaren får information och får ge sina synpunkter, och att presumtionen om underårighet gäller till dess att ett slutligt beslut fattas.
- **Barnanpassade mottagningsvillkor** finns tillgängliga på den plats där gränsförfarandet genomförs, i enlighet med normerna i direktivet om mottagningsvillkor (2024).
Det innebär bland annat att inkvarteringen är säker, lämplig för barn och separat från vuxna som inte är anhöriga, att tillgång till utbildning, fritidsaktiviteter och psykosocialt

⁽⁸⁶⁾ Enligt Europadomstolens tolkning i målet Darboe och Camara mot Italien, op. cit., fotnot [45](#).

⁽⁸⁷⁾ Artikel 45.2 i förordningen om asylförfaranden.

stöd tillhandahålls, att personalen utbildas i barnskydd och att det finns mekanismer för klagomål och övervakning.

Skäl 36 i förordningen om asylförfaranden

För att säkerställa att handläggningen av ansökningar om internationellt skydd genomförs med vederbörlig hänsyn till barnets rättigheter, bör det tillhandahållas särskilda barnorienterade förfarandegarantier och särskilda mottagningsvillkor för underåriga. Om det med anledning av en sökandes uttalanden finns skäl att betvivla att sökanden är underårig, bör den beslutande myndigheten ha möjlighet att göra en åldersbedömning av den berörda personen. Tvivel avseende en sökandes ålder kan uppkomma när denna påstår sig vara underårig men även då denna påstår sig vara vuxen. Eftersom ensamkommande barn, som sannolikt saknar id-handlingar eller andra handlingar, är särskilt sårbara, är det särskilt viktigt att man säkerställer starka garantier för att säkerställa att sådana sökande inte blir föremål för felaktiga eller orimliga förfaranden för åldersbedömning.

Dessutom gäller enligt artikel 53.2 i förordningen om asylförfaranden att **medlemsstaterna inte får tillämpa gränsförfarandet under de omständigheter som anges nedan.**

- Den beslutande myndigheten anser att grunderna för att neka prövning av en ansökan eller för att tillämpa det påskyndade prövningsförfarandet inte är eller inte längre är tillämpliga.
- Det mottagningsstöd som är nödvändigt för sökande med särskilda mottagandebehov, inklusive barn, kan inte tillhandahållas på den utsedda platsen vid gränsen (enligt kapitel IV i direktivet om mottagningsvillkor (2024) och artikel 54 i förordningen om asylförfaranden).
- Det stöd som behövs för sökande i behov av särskilda förfarandegarantier finns inte tillgängligt vid gränsen.
- Medicinska skäl, inklusive psykisk ohälsa, gör tillämpningen av gränsförfarandet olämplig.
- Villkoren för förvar (artiklarna 10–13 i direktivet om mottagningsvillkor (2024)) är inte uppfyllda eller inte längre uppfyllda, och gränsförfarandet skulle kräva att förvar används i strid med dessa villkor.

Om sådana garantier inte kan säkerställas i enlighet med artikel 53 i förordningen om asylförfaranden **får sökanden inte slussas vidare till gränsförfarandet för asyl och bör i stället omedelbart överföras till det ordinarie asylförfarandet** för att säkerställa fullständig respekt för hans eller hennes rättigheter och förfarandegarantier.

Underlåtenhet att upprätthålla dessa garantier, t.ex. långvarig placering i vuxenanläggningar utan tillräckliga skyddsåtgärder, kan leda till överträdelser av artikel 8 i europeiska

konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna ⁽⁸⁸⁾, vilket bekräftats i Darboe och Camara mot Italien ⁽⁸⁹⁾ och relaterad rättspraxis A.C. mot Frankrike ⁽⁹⁰⁾ och F.B. mot Belgien ⁽⁹¹⁾.

Detta kan också vara fallet i exceptionella situationer, t.ex. vid stor tillströmning av anländande vid landstigningsplatser, där tillgängliga resurser inte fullt ut kan garantera nödvändiga skyddsåtgärder.

Gränsförfarandet för asyl, från registreringen av ansökan till dess att beslutet fattas (inklusive överklagandet) ska slutföras inom tolv veckor. Efter denna period måste sökanden få tillstånd att resa in på medlemsstatens territorium ⁽⁹²⁾.

3.3. Kaskadmetoden och ett multidisciplinärt tillvägagångssätt för att bedöma ålder

Åldersbedömningar bör genomföras på sådant sätt att barnets bästa kommer i främsta rummet under hela förfarandet ⁽⁹³⁾. Förordningen om asylförfaranden främjar ett gradvis genomförande av åldersbedömningen, en så kallad kaskadmetod eller gradvis metod. Syftet med kaskadmetoden är att minska risken för invasivitet som är implicit i medicinska metoder.

Enligt detta gradvisa tillvägagångssätt används först icke-medicinska metoder. Endast om resultaten är ofullständiga kan myndigheterna som en sista utväg gå vidare med medicinska metoder.

Om medicinska undersökningar potentiellt kan vara effektiva måste **strålningsfria** metoder prioriteras. För teknik som baseras på strålning, såsom röntgen, måste man strikt följa principen om att denna ska vara **”så låg som rimligen är möjligt” (ALARA-principen)**, och den får endast användas om alla tidigare steg har uttömts.

Särskilda skyddsåtgärder måste vidtas när det gäller flickor och unga kvinnor, eftersom röntgenstrålningen kan skada foster. Innan exponering får ske måste yrkesutövare vidta alla rimliga åtgärder för att fastställa huruvida sökanden kan vara gravid, med tanke på att flickan själv kanske inte vet om det eller inte vill avslöja det på grund av kulturella känsligheter, stigma eller erfarenheter av övergrepp eller våld.

Observation av sexuell mognad (som innebär att en sökande klär av sig naken) får aldrig användas för åldersbedömning, eftersom det är mycket invasivt och inte kan användas för att uppskatta kronologisk ålder.

⁽⁸⁸⁾ Europarådet, [Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, ändrad genom protokollen nr 11 och 14](#), 4 november 1950, ETS 5.

⁽⁸⁹⁾ Europadomstolen, [Darboe och Camara/Italien](#), 2022, op. cit., fotnot 45.

⁽⁹⁰⁾ Europadomstolen, dom av den 16 januari 2025, [A.C./Frankrike](#), 15457/20, ECLI:CE:ECHR:2025:0116JUD001545720 (på franska).

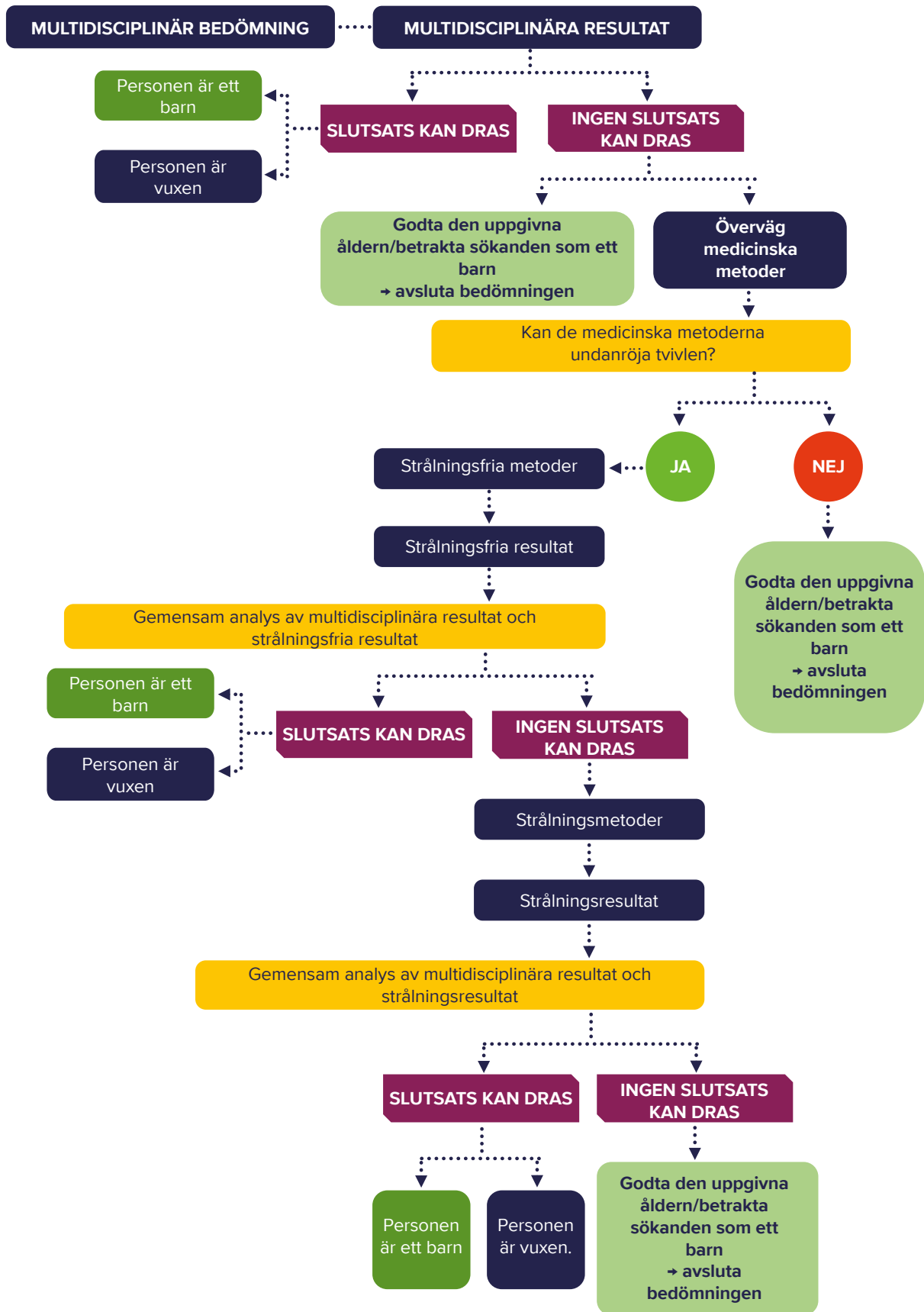
⁽⁹¹⁾ Europadomstolen, dom av den 6 mars 2025, [F.B./Belgien](#), 47836/21, ECLI:CE:ECHR:2025:0306JUD004783621 (på franska). En sammanfattning finns i [EUAA:s databas för rättspraxis](#).

⁽⁹²⁾ Artikel 51.2 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁹³⁾ Skäl 37 och artikel 25.3 i förordningen om asylförfaranden.

Figur 2. Flödesschema som illustrerar kaskadmetoden och ett multidisciplinärt tillvägagångssätt

3.3.1. Icke-medicinska metoder för åldersbedömning

Eftersom nuvarande metoder **inte med säkerhet kan fastställa en persons kronologiska ålder** rekommenderas att man använder en kombination av metoder. **Kaskadmetoden syftar till att minimera graden av inkräktande** genom att först prioritera de minst invasiva metoderna. Däremot **hanterar det multidisciplinära tillvägagångssättet begränsningarna i noggrannheten** genom att involvera yrkesverksamma från olika områden – såsom socialt arbete, psykologi och pediatrik – som bedömer ålder utifrån flera perspektiv. Denna metod hjälper till att minska det uppskattade åldersintervallet och ge ett mer tillförlitligt resultat. Det multidisciplinära tillvägagångssättet ⁽⁹⁴⁾ omfattar vanligtvis icke-medicinska metoder för åldersbedömning som genomförs med hjälp av samarbete för att skapa en heltäckande förståelse av sökandens ålder, som (icke uttömmande) beskrivs nedan:

- **Analys av ytterligare bevis.** Om de handlingar som inledningsvis samlats in eller den tillgängliga informationen inte innehåller någon hänvisning till ålder, bör en ytterligare kontroll/analys av andra handlingar inledas proaktivt. Information om sökandens ålder kan samlas in genom att titta i skolregister, religiösa handlingar, familjens vaccinationskort eller andra medicinska register, men även genom foton med tidsstämpel, inlägg på sociala medier med exakta datum och andra användbara uppgifter som anses vara äkta. Som nämns i [avsnitt 2.2.1 Bedömning av de skriftliga bevisen](#) ska inte handlingar behöva kontrolleras när man beaktar skriftliga bevis om det finns andra indirekta bevis som styrker att personen är underårig. Om de nationella myndigheterna misstänker att en handling är förfalskad kan de begära kontroll av denna. Tänk dock på att sökande kanske bara har kopior och/eller foton av sina handlingar i sina mobiltelefoner. Om en sådan analys av ytterligare handlingar är tillräcklig för att objektivet godta den ålder som sökanden uppger, bör förfarandet för åldersbedömningen avslutas där.
- **Åldersbedömningsintervju:** Denna syftar till att sätta livshändelser i kronologisk ordning för att underlätta åldersbedömningen. Om åldersbedömningsintervjun är tillräckligt informativ och det går att komma fram till ett slutgiltigt resultat finns det ingen anledning att inleda en psykosocial bedömning. Om resultaten är otillräckliga och det fortfarande föreligger tvivel om den angivna åldern bör en psykosocial bedömning göras. För mer information, se [Bilaga 1 – åldersbedömningsintervjun](#).
- **Psykosocial bedömning:** Denna undersöker olika områden i personens liv, dennes psykologiska och känslomässiga mognad samt utveckling och beteende. Utveckling i detta sammanhang avser inte bara kognitiv och känslomässig tillväxt, utan också observerbara beteenden såsom förmåga att delta i åldersanpassade aktiviteter, förmåga att ta ansvar för dagliga uppgifter, på vilket sätt självständighet uttrycks, hantering av känslor och interaktion med jämnåriga och vuxna.

Bedömaren genomför intervjuerna med öppna frågor och, där så är lämpligt, med hjälpmedel som teckningar för att hjälpa personen att uttrycka sig. Bedömarna måste vara medvetna om kulturella skillnader, potentiella trauman och personens känslomässiga tillstånd ⁽⁹⁵⁾. En sådan bedömning bör göras av yrkesutövare med sakkunskap om åldersbedömning och barns utveckling, såsom socialarbetare, psykologer eller barnläkare, i syfte att bedöma olika faktorer, såsom fysiska, psykologiska, utvecklingsrelaterade, miljörelaterade och kulturella faktorer ⁽⁹⁶⁾

⁽⁹⁴⁾ Se artikel 25.1 och skäl 37 i förordningen om asylförfaranden.

⁽⁹⁵⁾ Baserat på Unicef, *Technical note on age assessment*, op. cit., fotnot 7.

⁽⁹⁶⁾ Skäl 37 i förordningen om asylförfaranden.

samt för att ytterligare analysera bevis. För mer information, se [Bilaga 2 – psykosocial bedömning](#).

Som förklaras i rutan [Praktiska överväganden](#) bör utbytet av viss information som samlats in under screeningen och som är relevant för förfarandet för åldersbedömning, som delas med de experter som ingår i gruppen för multidisciplinär åldersbedömning, samordnas för att undvika dubbelarbete och upprepade frågor.

Samtidigt kan information som erhållits inom ramen för den multidisciplinära bedömningen, när så är relevant och lämpligt, delas med de relevanta myndigheterna (t.ex. om det finns indikatorer på intersektionell sårbarhet för sårbarhetsbedömningen eller vid hänskjutanden). Detta ömsesidiga utbyte bidrar till att effektivisera förfaranden, förstärka helhetsgreppet i det multidisciplinära tillvägagångssättet och säkerställa att förfarandet är barnanpassat.

Det slutliga beslutet om sökandens ålder bör grundas på resultaten av dessa bedömningar och på de yrkesmässiga slutsatser som dragits.

Tabell 2. Huvudsakliga skillnader mellan den psykosociala bedömningen och åldersbedömningsintervjun

	ÅLDERSBEDÖMNINGSINTERVJU	PSYKOSOCIAL BEDÖMNING
INRIKTNING	Kända händelser, minnen och personlig historia.	En bredare utvärdering av mognad, kognitiv och fysisk utveckling, sociala interaktioner och miljö.
METOD	Halvstrukturerat ⁽⁹⁷⁾ intervjuformat.	Observationsbaserad ⁽⁹⁸⁾ , kontextuell och samarbetsbaserad.
BEDÖMARE	Utbildade yrkesutövare (t.ex. socialarbetare eller andra tjänstemän som är oberoende och som inte deltar i sökandens asylintervju).	Multidisciplinär grupp (t.ex. psykologer, socialarbetare, barnläkare, med synpunkter från mottagningspersonal, lärare och andra yrkesverksamma som har kontakt med sökanden).
SYFTE	Att kontrollera den uppgivna åldern eller ta reda på ungefärlig ålder genom minnen kopplade till specifika datum och händelser (nationella helgdagar, historiska händelser såsom val, naturkatastrofer, idrottsevenemang osv.).	För att bedöma personens känslomässiga och sociala mognad samt kognitiv och fysisk utveckling.

⁽⁹⁷⁾ En halvstrukturerad intervju är en kvalitativ metod för datainsamling som kombinerar element från både strukturerade och ostrukturerade intervjuer. Den omfattar en uppsättning förberedda öppna frågor, samtidigt som intervjuaren ges flexibilitet att utforska nya ämnen som kan uppstå under samtalet.

⁽⁹⁸⁾ Objektiva observationer ("jag ser", "jag hör"). Observationen måste begränsas till aspekter som rör den kronologiska åldern.

Praktiska tips – modeller för samordning av multidisciplinära åldersbedömningar

Om flera experter deltar och genomför sina bedömningar oberoende är **samordning mellan de olika yrkesutövarna** för att sammanställa resultaten avgörande. Detta gör det möjligt att dela insikter och gör att experterna kan förklara felmarginalen för respektive resultat och effektivisera förfarandet.

I praktiken kan denna samordning ske i form av att yrkesutövare utbyter synpunkter om resultaten efter att de har slutfört sina individuella bedömningar. Det finns i allmänhet två huvudsakliga sätt att organisera en sådan samordning:

1. Multidisciplinär panel. Om möjligt kan en åldersbedömning också samordnas genom att man anordnar ett enda bedömningstillfälle där flera yrkesutövare gemensamt träffar sökanden. Frågorna ställs beroende på de deltagande yrkesutövarnas expertområden.

- Fördelarna med denna panelmetod är att sökanden endast bedöms en gång och inte flera gånger av olika personer, vilket gör det möjligt att slutföra förfarandet snabbare utan att flera möten försenar förfarandet. Till skillnad från upprepade individuella bedömningar förhindrar panelmetoden också extra arbete för sökanden, eftersom sökanden inte behöver berätta sin historia flera gånger för olika yrkesutövare. Om den genomförs på ett lyhört sätt kan den multidisciplinära panelen erbjuda ett mer övergripande, snabbt och barnanpassat alternativ till multipla bedömningar eller medicinska undersökningar. Bedömarna kan också utveckla och diskutera sina åsikter med varandra direkt efter bedömningen för att komma fram till en möjlig slutsats (bekräftelse av ålder eller behov av ytterligare bedömning).
- En möjlig nackdel med en expertpanel är att sökanden kan känna sig överväldigad av att bli utfrågad av flera personer samtidigt.

2. Multidisciplinär bedömning som utförs separat av varje expert. Yrkesutövare genomför sina bedömningar separat (t.ex. psykolog, socialarbetare, barnläkare) och träffas sedan för att diskutera sina individuella iakttagelser. Frågorna ställs beroende på de deltagande yrkesutövarnas expertområden. Detta format gör det möjligt för experter att triangulera resultat, förklara felmarginaler och enas om en gemensam syn utan att utsätta sökanden för flera överlappande intervjuer.

- Fördelen är att sökanden träffar varje yrkesutövare individuellt, vilket minskar risken för att känna sig överväldigad i en grupp miljö. Varje enskild expert kan fokusera djupare på sitt specifika kompetensområde och bygga upp en relation till sökanden, vilket kan leda till en mer korrekt och nyanserad bedömning. Metoden ger också utrymme för flexibilitet i planeringen och säkerställer att yrkesutövares åsikter formas på ett oberoende sätt före diskussionerna, vilket kan öka objektiviteten i den gemensamma slutsatsen.

- Nackdelen är att förfarandet kan ta längre tid totalt sett eftersom flera separata möten krävs, vilket kan fördröja slutsatsen av bedömningen. Sökanden kan behöva upprepa viss information under olika möten, vilket kan vara tröttsamt eller känslomässigt betungande. Det finns också risk för inkonsekventa tolkningar mellan experter om samordningen eller kommunikationen efter de enskilda bedömningarna är svag. 933

Förmyndaren måste informeras i förväg – under det förberedande mötet – om hur flertalet experter kommer att involveras i åldersbedömningen. När sökanden träffar experterna bör fokus ligga på att skapa en trygg och välkomnande atmosfär med en tydlig presentation av experterna, deras roll och deras ansvar. Detta bidrar till att skapa en mer avslappnad miljö. Det är **av yttersta vikt att respektera sekretessen för den information eller de bevis som delas under bedömningen. Felmarginalen**, särskilt den som är förknippad med de medicinska metoderna, måste **förklaras på ett öppet sätt**, särskilt om det inte går att dra en slutsats från resultaten (med ett intervall som är överlappande mellan barndom och vuxen ålder).

Om åldersbedömningen genomförs under ett enda möte av en multidisciplinär expertpanel är det viktigt att sökanden inte konfronteras och överväldigas av ett alltför stort antal närvarande personer.

När panelmötet har avslutats ansvarar den beslutande myndigheten ⁽⁹⁹⁾ för att fatta ett beslut på grundval av panelens yttrande och rekommendationer.

Om resultaten efter den multidisciplinära åldersbedömningen är osäkra har myndigheterna två alternativ.

Alternativ 1: Myndigheterna kan avsluta bedömningen och tillämpa principen om att hellre fria än fälla och betrakta personen som ett barn. Om resultatet av bedömningen inte är entydigt är medlemsstaterna, såsom anges i skäl 37 och artikel 25.2 i förordningen om asylförfaranden, inte skyldiga att begära en medicinsk undersökning eller att fortsätta bedömningen om en sådan undersökning inte skulle undanröja det tvivel som kvarstår

Alternativ 2: Myndigheterna beslutar att fortsätta åldersbedömningen och begär en medicinsk undersökning på strikta villkor. När en medicinsk undersökning genomförs måste den vara så lite invasiv som möjligt och fullt ut respektera individens värdighet.

3.3.2. Medicinsk bedömning: att prioritera den minst invasiva undersökningen

Medicinska undersökningar för åldersbedömning är undersökningar som innefattar medicinska metoder (t.ex. ultraljud och strålning). Dessa metoder bör endast övervägas om

⁽⁹⁹⁾ I förordningen om asylförfaranden fastställs normer och skyddsåtgärder för förfaranden för åldersbedömning, men det utesluter inte möjligheten för nationella myndigheter, inklusive domstolar, att delta i fastställandet av ålder. Medlemsstaterna behåller därför rätten att utkontraktera åldersbedömningen och utse en annan myndighet som ska avge ett yttrande. Den beslutande myndigheten, som har det slutgiltiga ansvaret för åldersbedömningen, kan sedan fatta ett beslut som baseras på resultatet av åldersbedömningen i enlighet med sin nationella praxis och sina förfarandegarantier.

alla andra sätt att bedöma åldern har prövats utan att ge något entydigt resultat. Om medicinska undersökningar kan undanröja tvivel om ålder, bör **icke-invasiva, strålningsfria alternativ** prioriteras.

Metoder som använder strålning, såsom röntgenundersökningar, bör endast användas som en sista utväg⁽¹⁰⁰⁾ och i enlighet med principen om att "inte vålla skada" samt principen "så låg som rimligen är möjligt" (ALARA-principen) för att minimera strålningsexponeringen.

Den metod som används måste också beakta hur undersökningen genomförs.

- Den **felmarginal** som ingår i alla metoder bör dokumenteras, särskilt när resultaten är ofullständiga, och den bör tillämpas till förmån för sökanden i enlighet med principen om barnets bästa och principen om att hellre fria än fälla. Dessutom bör metoderna väljas utifrån åldersintervallet i fråga och könet på den person som bedöms, eftersom noggrannheten kan variera.
- Undvik att endast ange en genomsnittlig ålder (t.ex. 17,4 år). I stället bör man **ange hela åldersintervallet** eller den mest sannolika minimi- och maximiåldern inom intervallet. Många metoder ger åldersintervall snarare än exakta åldrar, så att ange ett genomsnitt (t.ex. att ange att någon är 18 år baserat på ett åldersintervall på 16–20 år) återspeglar inte den fullständiga osäkerheten i bedömningen. Utan att veta hur sannolik varje möjlig ålder inom intervallet är (en sannolikhetsfördelning) kan den genomsnittliga åldern vara missvisande. Om intervallet till exempel inkluderar 18 år (t.ex. 16,4–22,3 år) och medelvärdet mellan minimi- och maximiåldern i intervallet är över 18 år, kan detta leda till att någon orättvist kategoriseras som vuxen. Att bortse från felmarginalen kanske inte gynnar den person som bedöms⁽¹⁰¹⁾.
- Om de medicinska metoderna för åldersbedömning ger ett åldersintervall tillsammans med en **sannolikhetsuppskattning**, ska sannolikheten för att den bedömda åldern är under eller över 18 år också tydligt anges. Bedömningen bör ta hänsyn till den sannolikhetsgrad som framgår av den medicinska bedömningen, med beaktande av att sådana resultat uttrycker sannolikheter snarare än vissheter.
- Undersökningar bör aldrig vara påtvingade eller kulturellt olämpliga. Yrkesutövare måste vara medvetna om köns- och kulturkänslighet och måste agera i enlighet med sin sakkunskap inom åldersbedömningar. Inga metoder som innebär att en person behöver klä av sig naken eller undersökningar av intima kroppsdelar får användas för att bedöma en sökandes ålder.

⁽¹⁰⁰⁾ FN:s kommitté för skydd av alla migrerande arbetstagares och deras familjemedlemmars rättigheter, *gemensam allmän kommentar nr 4 (2017) från kommittén för skydd av alla migrerande arbetstagares och deras familjemedlemmars rättigheter och nr 23 (2017) från kommittén för barnets rättigheter om statens skyldigheter avseende barns mänskliga rättigheter i samband med internationell migration i ursprungs-, transit-, destinations- och återvändandeländer*, 2017, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g17/343/65/pdf/g1734365.pdf>: "Staterna bör avstå från att använda medicinska metoder som bland annat baseras på analys av skelett- och tandprov, som kan vara felaktiga, med stora felmarginaler, och som också kan vara traumatiska och leda till onödiga rättsliga förfaranden."

⁽¹⁰¹⁾ Schmeling, A., Schumacher, G. och Rudolf, E., *Medical age assessment of juvenile migrants* (medicinsk åldersbedömning hos underåriga migranter) 2018, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/47096>.

Viktiga punkter

Undersökningar **som innefattar att klä av sig naken** eller observation av intima kroppsdelar som observation av sexuell mognad **får aldrig utföras**. Detta är avgörande för att upprätthålla respekten för individens värdighet och särskilt viktigt när det gäller sökande som kan ha utsatts för sexuella och fysiska övergrepp och exploatering ⁽¹⁰²⁾. Slutligen har bedömning av fysiska egenskaper för uppskattning av en persons ålder en bred felmarginal ⁽¹⁰³⁾ när den används för att skilja en tonåring från en vuxen.

När medicinska undersökningar genomförs kommer den hälso- och sjukvårdspersonal som har bedömt åldern att integrera resultaten från tidigare delaktiga experter, redogöra för sina synpunkter, förklara sina resultat och den teknik som använts samt dess begränsningar och felmarginal, vilket möjliggör ett så tillförlitligt resultat som möjligt. I enlighet med artikel 25.3 i förordningen om asylförfaranden **måste** resultaten av dessa **medicinska undersökningar analyseras tillsammans med andra resultat** i en övergripande bedömning, såsom resultatet av bedömningar som utförts av andra yrkesutövare (multidisciplinärt tillvägagångssätt), för att säkerställa det mest tillförlitliga resultatet.

⁽¹⁰²⁾ Barnrättskommittén, [R.Y.S./Spanien](#), 2021. En sammanfattning finns i [EUAA:s databas för rättspraxis](#). Barnrättskommittén konstaterade att "tester som omfattar att klä av sig naken eller undersökningar av könsorgan eller andra intima kroppsdelar kränker ett barns värdighet, integritet och kroppsliga integritet och bör förbjudas".

⁽¹⁰³⁾ Barnrättskommittén redogjorde för sina synpunkter i klagomålet om kränkningar av rättigheter i [R.Y.S./Spanien](#), FN:s kommitté för barnets rättigheter, 4 februari 2021. Kommittén konstaterade att "undersökningar av barn som omfattar att klä av sig naken eller undersökningar av könsorgan eller intima delar är ett brott mot deras värdighet, integritet och kroppsliga integritet och bör uteslutas vid tillämpning av åldersbedömning". En sammanfattning finns i [EUAA:s databas för rättspraxis](#).

Begränsningar och etiska frågor kring medicinska åldersbedömningar

Invasiva medicinska undersökningar, såsom ben- eller tandundersökningar, kan upplevas som inkräktande, vara dyra, kräva medicinsk utrustning och/eller kräva specialister med begränsad tillgänglighet. Dessutom kan de ytterligare traumatisera sökanden, särskilt överlevare av övergrepp och könsrelaterat våld. Sådana metoder har även en stor felmarginal och ger ofta resultat med ett brett åldersintervall. Resultaten kan påverkas av etniska, socioekonomiska och könsrelaterade variationer, och tillförlitligheten är inte större än för icke-medicinska metoder.

Läkare har också uttryckt sin motvilja mot att använda medicinska undersökningar för administrativa ändamål, eftersom dessa bedömningar kan stå i konflikt med deras primära skyldighet att ta vårda barn. Användningen av biologiska metoder för åldersbedömning ⁽¹⁰⁴⁾ för att bedöma kronologisk ålder har ifrågasatts i forskningen eftersom även dessa metoder endast kan ge ett brett spektrum av åldersuppskattningar ⁽¹⁰⁵⁾.

Slutligen, i enlighet med skäl 37 i förordningen om asylförfaranden, bör medlemsstaterna, om resultatet av åldersbedömningen inte är entydigt eller åldersintervallet sträcker sig under 18 år, **anta att sökanden är ett barn**, vilket stärker principerna om barnets bästa och principen om att hellre fria än fälla under hela förfarandet. Denna princip ska tillämpas även i fall där en person påstår sig vara vuxen men det finns rimliga skäl att misstänka att han eller hon är minderårig.

3.4. Beslutet

Enligt förordningen om asylförfaranden ska den **beslutande myndigheten** ansvara för att inleda åldersbedömningar och bör alltid vara den som beslutar om att inleda åldersbedömningen ⁽¹⁰⁶⁾ och fatta beslut på grundval av resultatet av åldersbedömningen. Det anges dock inte vilken myndighet/vilket organ som ska vara behörig att **fastställa åldern** efter åldersbedömningen. Denna aspekt kan regleras i nationell lagstiftning.

Efter åldersbedömningen fattas beslutet om sökandens ålder **på grundval av den gemensamma analysen av resultaten** från både den multidisciplinära bedömningen och, i förekommande fall, den medicinska undersökningen. Beslutet om ålder fattas med beaktande av synpunkter från alla berörda experter för att möjliggöra ett så tillförlitligt resultat som möjligt.

⁽¹⁰⁴⁾ Nämligen medicinska metoder som bedömer en persons biologiska ålder, som inte nödvändigtvis motsvarar den kronologiska åldern.

⁽¹⁰⁵⁾ BSPED:s ställningstagande om pediatrik åldersbedömning, <https://www.bsped.org.uk/clinical-resources/position-statements/#link6>, [British Dental Association \(BDA\)](#) har uttalat att användningen av tandröntgen är "en osäker metod för åldersbedömning". BDA anser också att det är olämpligt och oetiskt att utföra röntgen på personer om det inte innebär några hälsofördelar för dem.

⁽¹⁰⁶⁾ Artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden.

I situationer där experterna inom den multidisciplinära gruppen kommer fram till olika slutsatser, eller där resultaten av den multidisciplinära bedömningen och den medicinska undersökningen inte stämmer överens, är det fortfarande den beslutande myndigheten som ansvarar för att väga tillgängliga bevis och komma fram till en slutgiltig slutsats. Myndigheten bör noggrant dokumentera hur olika synpunkter har beaktats, inklusive skälen till att vissa slutsatser har föredragits framför andra. Den bör på ett öppet sätt ange eventuella kvarstående felmarginaler och göra en helhetsbedömning. Om det fortfarande råder osäkerhet efter att all tillgänglig information har bedömts bör principen om att hellre fria än fälla tillämpas, vilket leder till en presumtion om underårighet.

Det **slutgiltiga beslutet** om den uppskattade åldern **måste dokumenteras skriftligen och lämnas till den berörda personen och dennes förmyndare**. Huruvida det slutliga fastställandet av åldern måste ske i form av ett administrativt beslut beror främst på det nationella förfarandet. Enligt förordningen om asylförfaranden och direktivet om mottagningsvillkor (2024) ska alla beslut om sökandens status, inklusive beslut som påverkar tillgången till skyddsåtgärder (t.ex. utnämning av en förmyndare), vara motiverade, med förbehåll för sökandens rätt att bli hörd, och vara öppna för effektiva rättsmedel. I praktiken innebär detta att om resultatet av en åldersbedömning eller ålderskontroll får rättsliga konsekvenser för sökandens behandling i asyl- eller mottagningsförfarandet, bör detta generellt formaliseras i en administrativ åtgärd eller ett administrativt beslut.

I brevet som innehåller beslutet ska tydligt anges vilka **kvalifikationer** de experter som deltagit i åldersbedömningen har, tillsammans med ett **motiverat yttrande** från dessa om sökandens ålder. Om man enbart förlitar sig på det multidisciplinära tillvägagångssättet bör man dessutom ange **det uppskattade åldersintervallet**. På samma sätt måste **felmarginalen** förknippad med medicinska metoder anges när medicinska metoder tillämpas.

Om medicinska eller kombinerade bedömningar ger ett åldersintervall tillsammans med en **sannolikhetsuppskattning**, bör graden av sannolikhet för att personen är under eller över 18 år uttryckligen anges, och i det slutliga beslutet bör det påpekas att sådana bedömningar uttrycker sannolikhet snarare än visshet.

I brevet som innehåller beslutet måste det också finnas en motivering till det **beslut som fattats av den beslutande myndigheten**. Dessutom bör denna information förklaras muntligt för sökanden ⁽¹⁰⁷⁾, och **anpassas efter sökandens nivå av förståelse**. Förklaringen måste vara tillräckligt exakt, fullständig och tillgänglig så att sökanden **fullt ut kan förstå resonemanget bakom beslutet**. Sökanden ska ges all information som behövs för att sökanden ska kunna utöva sin rätt till **ett effektivt rättsmedel** och för att få tillgång till rättsligt bistånd för att överklaga beslutet om ålder ⁽¹⁰⁸⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ I målet [A.C./Frankrike](#) (op. cit., fotnot 90) inför Europadomstolen betonade att medlemsstaterna bör tillhandahålla förfarandegarantier efter åldersbedömningen, inklusive behovet av att förse sökanden med resultaten av de olika undersökningarna samt informera dem om möjligheterna till effektiva rättsmedel.

⁽¹⁰⁸⁾ Underlåtenhet att säkerställa en tillräcklig nivå av noggrannhet och precision i alla beslut kopplade till resultatet av en åldersbedömning kan innebära en överträdelse av förfarandemässiga skyldigheter och tillbörlig aktsamhet enligt artikel 8 i Europakonventionen på grund av barns utsatta situation.

I enlighet med artikel 8 i barnkonventionen måste identitetshandlingar med den slutgiltiga åldern utfärdas för att snabbt **återupprätta sökandens fullständiga identitet** ⁽¹⁰⁹⁾. Det bör förtydligas att man genom bedömningen inte alltid kan fastställa en exakt kronologisk ålder, utan snarare avgöra om sökanden ska betraktas som underårig eller vuxen vid förfarandet. Om resultaten endast anger ett åldersintervall eller inte är entydiga **ska principen om att hellre fria än fälla tillämpas**, och sökanden ska behandlas **som underårig** ⁽¹¹⁰⁾.

Samtidigt bör fastställandet inte hindra sökanden från att senare styrka sitt exakta födelsedatum. Om sökanden i ett senare skede kan skaffa fram och uppvisa officiella handlingar från ursprungslandet eller andra tillförlitliga källor, ska den registrerade åldern korrigeras i enlighet därmed i de officiella registren.

Viktig punkt – åldersbedömning och förordningen om asyl- och migrationshantering

I artikel 25.7 i förordningen om asylförfaranden föreskrivs att medlemsstaterna får **erkänna andra medlemsstaters beslut om åldersbedömning** om åldersbedömningen har utförts i enlighet med unionsrätten. För att möjliggöra erkännande kan de delade resultaten av åldersbedömningarna innehålla hänvisningar till de metoder som tillämpats och de resonemang som ligger till grund för beslutet, i god samarbetsanda mellan medlemsstaterna. Informationen skulle kunna utbytas, till exempel, via DubliNet.

3.5. Bestridande av beslutet om ålder

Sökanden bör ha möjlighet att bestrida resultatet av åldersbedömningen, antingen i ett separat överklagande eller som en del av överklagandet av beslutet i första instans, beroende på tillämpligt nationellt ramverk.

Det är viktigt att rätten att överklaga finns tillgänglig **oavsett resultatet av asylförfarandet**. Barn som felaktigt klassificeras som vuxna och beviljas internationellt skydd bör fortfarande ha möjlighet att överklaga beslutet om åldersbedömning. Felaktig klassificering kan leda till att barnspecifika skyddsåtgärder under förfarandet går förlorade, såsom lämpliga mottagningsförhållanden eller stöd från en förmyndare. Det kan också påverka beaktandet av barns asylansökningar, såsom barnspecifika former av förföljelse, samt tillgången till rättigheter efter beslutet om status, t.ex. fortsatt stöd, rätt till utbildning och familjeåterförening.

För att undvika **irreparabel skada** bör överklagandeförfaranden genomföras utan dröjsmål, eftersom långvarig osäkerhet kan beröva barn rättigheter som de är berättigade till, t.ex. rätten till snabb familjeåterförening inom de förfarandemässiga tidsfrister som fastställs i EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Även om det genom förordningen om asylförfaranden inte införs någon rättslig skyldighet att tillhandahålla en separat rätt att överklaga åldersbedömningsbeslutet, utesluts detta inte heller. Detta tillvägagångssätt överensstämmer

⁽¹⁰⁹⁾ I enlighet med artikel 8 i barnkonventionen måste identitetshandlingar med den slutgiltiga åldern utfärdas för att snabbt **återupprätta sökandens fullständiga identitet**. För samma ändamål gäller att om sökanden kan tillhandahålla giltiga och tillräckliga bevis för sin påstådda ålder, även om denna inte har bekräftats vid åldersbedömningen, bör åldern godtas och snabbt korrigeras i officiella register.

⁽¹¹⁰⁾ Artikel 25.2 i förordningen om asylförfaranden.

med principerna i EU-stadgan, särskilt artikel 41 som garanterar rätten till god förvaltning och artikel 47 som säkerställer rätten till ett effektivt rättsmedel och en rättvis rättegång. Detta innebär att ha tillgång till akten och till snabb information om möjligheten att överklaga eller bestrida beslutet, samt till rättsligt bistånd och juridisk representation under överklagandet och efterföljande förfaranden ⁽¹¹⁾.

3.5.1. Omprövning av ett beslut om åldersbedömning mot bakgrund av nya bevis

En prövning på eget initiativ (*ex officio*) av den ålder som fastställts i beslutet som utfärdades av den beslutande myndigheten bör alltid tillåtas om nya bevis eller uppgifter framkommer i ett senare skede. Om en felaktig åldersuppskattning identifieras bör omedelbara åtgärder vidtas för att **korrigera informationen** i relevanta databaser och återställa personens korrekta identitet. Detta kan till exempel vara fallet när sökanden efter ett åldersbeslut kan tillhandahålla en giltig identitetshandling i efterhand för att styrka sin identitet.

⁽¹¹⁾ Artikel 23.6 b i förordningen om asylförfaranden tillsammans med artikel 67.8 i förordningen om asylförfaranden.

4. Ny och framväxande teknik

Vissa länder har provat att använda **genetiska tester för att bedöma biologisk ålder**. Dessa tester mäter en kemisk ändring av DNA, så kallad metylering. DNA-metylering är en biologisk process som är kopplad till åldrande och kan påverkas av faktorer som rökning, stress och sjukdom. DNA kan extraheras från många källor, inklusive blod och saliv. I granskningar av studier (112) som använder DNA-metylering för att bedöma ålder hos människor i alla åldrar rapporteras en genomsnittlig felmarginal på mellan 2 och 5 år (113). De flesta studier har fokuserat på en begränsad population av vita västeuropéer. Ytterligare forskning krävs för att förstå hur etnicitet och andra faktorer påverkar DNA-metyleringen. Det finns god evidens för att trauma och motgångar ökar den epigenetiska åldern. Att använda DNA för administrativa ändamål ger upphov till etiska frågor om proportionalitet och samtycke samt komplexitet när det gäller att skydda integritet, lagring av prover och åtkomst till dessa.

Studierna om tillämpningen av **framväxande teknik** som artificiell intelligens (AI) inom migrations- och asylhanteringen är en begynnande trend som medför såväl potentiella fördelar som betydande utmaningar och väsentliga etiska risker. Som en följd av detta har användningen av AI för migrations- och asylprocesser och biometrisk identifiering klassats som AI med hög risk (114). Även om vissa studier visar att maskininlärning har potential att bidra till en mer exakt åldersuppskattning, är resultaten beroende av kvaliteten på de data som används och hur noggrant de kategoriseras när man tränar systemet. Dessutom är det fortsatt viktigt att vara medveten om felmarginalen hos ny teknik samt potentiell snedvridning.

I förordningen om asylförfaranden anges uttryckligen att åldersbedömningar **måste utföras av ”kvalificerade yrkesutövare”**. Med denna terminologi avses personer med nödvändig sakkunskap och utbildning för att utföra sådana bedömningar i enlighet med etablerade metoder och skyddsåtgärder. **Artificiell intelligens omfattas inte av denna definition.**

Utan en ordentlig förståelse av de potentiella konsekvenserna av AI-system kan **mänsklig översyn och individens självbestämmande** inte garanteras. Lika viktiga frågor när det gäller användningen av dessa system är risken avseende potentiellt **snedvridna och diskriminerande resultat, integritet, öppenhet och ansvarsskyldighet.**

Därför bör användningen av sådan teknik för åldersbedömning undvikas såvida den inte har, och tills den har, genomgått vetenskaplig validering och bevisats vara tillräckligt tillförlitlig och effektiv i olika sammanhang i enlighet med relevanta etiska regler. För närvarande **föreskrivs** inte sådan teknik i **lagstiftningen** och kan därför **inte betraktas som en laglig metod för åldersbedömning.**

(112) Maulani, C. m.fl., "Age estimation using DNA methylation technique in forensics: a systematic review" (åldersbedömning med hjälp av DNA-metyleringsteknik i rättsmedicin: en systematisk översyn), 2020, *Egyptian Journal of Forensic Sciences*, vol. 10, artikelnr 38.

(113) Aliferi, A. m.fl., "Combining current knowledge on DNA methylation-based age estimation towards the development of a superior forensic DNA intelligence tool" (Kombinera aktuell kunskap om DNA-metyleringsbaserad åldersuppskattning för att utveckla ett överlägset kriminaltekniskt DNA-intelligensverktyg), *Forensic Science International: Genetics*, 2022, vol 57, 102637.

(114) Se Europarådet, *Artificial Intelligence and Migration: Report of the Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons* (artificiell intelligens och migration: betänkande från utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer), föredragande Petri Honkonen (preliminär version, 2025), 5.

5. Ytterligare medel

- [UNICEF Technical Note on age assessment.](#)
- [Council of Europe Recommendation CM/Rec\(2022\)22 of the Committee of Ministers and Explanatory Memorandum: Human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration.](#)
- [Separated Children in Europe Programme \(SCEP\) Position Paper on Age Assessment in the Context of Separated Children in Europe.](#)
- [UNHCR Technical guidance: Child Friendly Procedures.](#)
- [FRA, Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures – Minimum age requirements concerning children’s rights in the EU, 2018.](#)
- [European Council on Refugees and Exiles \(ECRE\) Legal Note on Age assessment in Europe.](#)
- [UNHCR observations on the use of age assessments in the identification of separated or unaccompanied children seeking asylum.](#)
- [2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines.](#)
- [UNHCR/UNICEF, The Way Forward to Strengthened Policies and Practices for Unaccompanied and Separated Children in Europe.](#)
- [UNHCR Policy on Child Protection.](#)
- [UNHCR, Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, HCR/GIP/09/08, 22 December 2009.](#)

Bilagor

Syftet med följande bilagor är att **stödja bedömare med förslag** på aspekter som kan undersökas under förfarandet för åldersbedömning. Frågorna som tillhandahålls är exempel. De är **inte föreskrivande** och bör **inte läsas högt eller tillämpas mekaniskt**. Bedömare förväntas **använda sitt professionella omdöme och sin sakkunskap** när de tillämpar de förslag som presenteras. De föreslagna exempelfrågorna ska anpassas efter medlemsstaternas behov. De kanske inte är relevanta i alla situationer och bör därför väljas och användas från fall till fall för att säkerställa relevans.

Bilaga 1 – åldersbedömningsintervjun

Åldersbedömningsintervjun är en halvstrukturerad intervju (115) där man använder öppna frågor för att möjliggöra och stimulera till samtal och ett barncentrerat tillvägagångssätt som stöder möjligheten till uttryck och effektiv kommunikation i enlighet med personens psykofysiska utveckling. Intervjun bör genomföras i ett särskilt utrymme som säkerställer integritet och konfidentialitet. Den bör följa ett barnvänligt tillvägagångssätt och alltid utföras i närvaro av en kulturtolk och en tolk. Frågorna bör ställas på ett öppet, icke-dömande och neutralt sätt. Vid varje fråga bör tillräckligt med tid ges för att formulera ett svar och frågorna bör inte ställas i en utredande stil. Efterföljande frågor bör följa deltagarens utveckling i intervjun. Det är viktigt att tillsammans med sökanden skapa en kronologisk tidslinje över personens viktiga livshändelser för att uppskatta dennes ålder.

Detta kan omfatta följande:

- Tekniker baserade på "före-och-efter-frågor" som syftar till att identifiera två kända händelser – en som inträffade före sökandens födelsedatum och en efter detta – till stöd för trianguleringen.
- Intervjuer med familjemedlemmar eller medlemmar i personens samhälle (om möjligt) som känner sökanden, för att uppskatta födelsedatumet genom att placera händelser i en kronologisk tidslinje. I detta fall är det viktigt att gå försiktigt tillväga, eftersom falsk eller vilseledande information kan lämnas av olika skäl, antingen i syfte att övertyga myndigheten om att personen i fråga är underårig även om denne är vuxen ⁽¹¹⁶⁾ eller för att potentiellt skada barnets bästa. Samtycke bör ges av den berörda personen. Det är också viktigt att vara försiktig så att man inte exponerar personen i sociala interaktioner.
- Att skapa och använda "lokala" kalendrar över händelser (en anpassad kalender som innehåller datum för viktiga händelser för ett visst geografiskt område) för att hjälpa bedömare och hjälpa sökanden att komma ihåg. Därför är det viktigt att de som bedömer åldern är medvetna om sökandens ursprung och de olika typer av kalendrar som används i sökandens region (t.ex. [hinduiska](#), [hijra/islamiska](#), [buddhistiska](#), [iranska/Jalali](#), [etiopiska/Ge'ez](#) och [Igbo](#)).

⁽¹¹⁵⁾ En halvstrukturerad intervju är en kvalitativ metod för datainsamling som kombinerar element från både strukturerade och ostrukturerade intervjuer. Den omfattar en uppsättning förberedda öppna frågor, samtidigt som intervjuaren ges flexibilitet att utforska nya ämnen som uppkommer under samtalet.

⁽¹¹⁶⁾ Se även [rutan med praktiska överväganden](#) med fokus på människohandel och barnäktenskap.

Att använda två bedömare om möjligt och jämföra resultaten från tidslinjen eller återblickarna på livet, ger ett mer tillförlitligt resultat. Resultatets noggrannhet beror på bedömarens erfarenhet, kulturella kompetens och färdigheter.

Intervjuförfarandets integritet stärks om bedömarna är oberoende av den beslutande myndighet som ansvarar för att fatta beslut om de sökande.

Observation av fysiskt utseende (t.ex. längd, utveckling, hudgenskaper) kan vara en ytterligare faktor att beakta vid åldersbedömningen. Det fysiska utseendet bör dock inte ges mer vikt än att vara en ren indikator, eftersom det är otillförlitligt och tvivelaktigt ur en rättslig synpunkt.

Undersökningsområden	Exempel på frågor (icke-uttömmande lista – som ska anpassas efter sammanhanget och sökandens personliga omständigheter)
<p>Familjens sammansättning och historia, inbegripet</p> <ul style="list-style-type: none"> • födelseordning och ålder på syskon, • föräldrarnas ålder, • viktiga livshändelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kan du berätta för mig vad ditt födelsedatum är, eller vilket datum och år du är född? Om det känns svårt, kan du berätta vad du har hört från andra om tiden, årstiden eller året då du föddes?</i> • <i>Vilka är dina närmaste familjemedlemmar, alltså de som du har bott tillsammans med tidigare (t.ex. föräldrar, syskon, mor- och farföräldrar eller andra släktingar)?</i> • <i>Hur många syskon har du? Är de äldre eller yngre än du? Berätta för mig om ålderskillnaden mellan dig och dina syskon.</i> • <i>Vet du hur gamla dina föräldrar var när du föddes? Hur gamla är de/skulle de vara nu?</i> • <i>Minns du några familjefiranden/händelser, till exempel när syskon eller nära kusiner föddes, när någon nära familjemedlem gifte sig eller när någon dog? Hur gammal var du när de här sakerna hände? Vilket år var det?</i> • <i>Har din familj någonsin berättat historier om dina tidiga barndomsår, till exempel när du började gå, när du sa ditt första ord, började förskolan och grundskolan, tappade din första tand osv.? Förklara/dela med dig av vad du kommer ihåg⁽¹⁷⁾.</i> • <i>Kan du förklara hur du känner till/kommer ihåg året/månaden/datumet exakt (för några av de händelser/milstolpar som anges ovan) så väl? Var det något som hände som hjälper dig att komma ihåg?</i>

⁽¹⁷⁾ Försiktighet bör iaktas när denna fråga ställs, eftersom det kan leda till att sårbarhet uppkommer eller till särskilt känslomässigt lidande.

**Andra individuella erfarenheter.
De första ansvarsområdena i hemmet, inklusive avlönat arbete.
Betydande livsförändringar eller flyttar.
Hälsoproblem.**

- *Hur gammal var du när du började ditt första betalda jobb? Har du haft något annat jobb tidigare, till exempel på din familjs gård eller liknande?*
- *Har du någonsin flyttat med din familj till ett annat hus, ett annat område eller ett annat land? Kommer du ihåg hur gammal du var?*
- *Kommer du ihåg vilket år och vilken månad du lämnade ditt hemland? Hur länge sedan var det, och hur gammal var du?*
- *Stannade du i något av de länder som du reste igenom innan du kom hit? Kommer du ihåg hur länge du stannade där?*
- *Fanns det några vuxna, äldre syskon eller andra familjemedlemmar eller vänner som reste med dig som kan hjälpa till att klargöra din ålder? Kan man kontakta dem?*
- *Har du någonsin haft några medicinska problem i ditt liv, till exempel operationer eller sjukdomar? Minns du vilken typ av sjukdom det var, vilket år det var eller hur gammal du var?*
- *Kan du förklara hur du känner till/kommer ihåg året/månaden/datumet så exakt? Hände det något annat under den tiden som hjälper dig att komma ihåg (t.ex. ett visst medicinskt problem, det sista året av covid-19-pandemin, en match i fotbolls-VM osv.)?*
- *Är du vaccinerad? Har du några hälsodokument med dig, till exempel vaccinationskort eller en patientjournal?*
- *Du uppgav att du reste genom andra länder och att du stannade i vissa av dem ett tag. Minns du hur länge du stannade i flyktinglägret/landet X innan du flyttade vidare?*

**Utbildning.
Ålder vid skolstart.
Betygsutveckling.
Minnesvärda
skolhändelser.**

- *Har du någonsin haft möjlighet att gå i skolan?*
- *Hur gammal var du när du började skolan?*
- *Minns du vilket år du började?*
- *När du började arbeta för att hjälpa din familj, kunde du fortfarande gå i skolan då? Vilken årskurs gick du i då?*
- *Hur många år har du gått i skolan? Har du någon gång behövt gå om någon årskurs i skolan? I så fall, vilken?*
- *Har du någon gång slutat gå i skolan och i så fall, vad var skälet till det?*
- *Vilken är den högsta utbildningsnivå du har uppnått hittills?*
- *Minns du vilket år du gick färdigt den utbildningsnivån eller hur länge sedan det var?*
- *Kan du förklara hur du kan veta/minnas året/månaden/datumet så exakt? Var det något som hände som hjälper dig att komma ihåg?*

**Kulturella och religiösa
milstolpar.
Ceremonier för inträde i
vuxenlivet.
Religiösa ritualer och
traditionella sedvänjor.**

- *Vid vilken ålder börjar ungdomar vanligtvis få vuxnas ansvar i ditt land/din kultur? Var du fortfarande kvar i ditt samhälle/på din hemort när du var i den åldern ⁽¹¹⁸⁾?*
- *Anordnar ditt samhälle initieringsritualer för att visa/fira att någon blir vuxen? Det kan handla om en ändring av frisyr, kläderna du har på dig osv. Har du deltagit i en sådan ceremoni eller ritual och minns du hur länge sedan det var?*
- *Vid vilken ålder började du aktivt utöva din tro (t.ex. fasta)?*
- *När började du självständigt delta i gudstjänster? Hur gammal var du?*
- *Kan du förklara hur du kan veta/minnas året/månaden/datumet så exakt? Var det något som hände som hjälper dig att komma ihåg?*

⁽¹¹⁸⁾ Försiktighet bör iakttas när denna fråga ställs, eftersom det kan leda till att sårbarhet uppkommer eller till särskilt känslomässigt lidande.

Historiska händelser.
Nationella högtider,
självständighetsdagar,
politiska förändringar,
sport- eller
kulturevenemang.
Naturkatastrofer,
översvämningar,
jordbävningar,
hungersnöd eller
livsmedelsbrist.
Konflikter,
flyktingströmmar eller
fördrivningar, fredsavtal
eller vapenvilor.

- *Finns det några stora högtider/nationella helgdagar som du och ditt samhälle firar i ditt ursprungsland? Minns du hur gammal du var när du senast deltog i ett sådant firande?*
- *Du sa att du kommer från land X. Minns du något val eller någon regeringsförändring när du var hemma? Hur gammal var du då? Eller minns du vilket år det hände?*
- *Minns du några stora sportevenemang, till exempel en känd fotbollsmatch eller turnering som folk firade? Hur gammal var du då? Vilket år hände det?*
- *Har du, ditt samhälle eller din region någon gång drabbats av en naturkatastrof, såsom en översvämning, torka, jordbävning osv.? Hur gammal var du då? Eller minns du vilket år det hände?*
- *Pågick det något krig eller någon konflikt i din region eller ditt land som du minns eller som folk berättade om för dig? Hur gammal var du?*
- *Var det några gemensamma firanden eller sammankomster som ägde rum när striderna upphörde eller freden förklarades? Hur gammal var du då?*

Förberedelser inför intervjun – tips för bedömarna ⁽¹¹⁹⁾

- Bekanta dig med landspecifika uppgifter och ursprungslandet (120) före intervjun. Bedömaren behöver ha god kunskap om kulturella variationer i fysisk utveckling, utbildning, livserfarenheter och traditioner i den region/det ursprungsland som sökanden kommer ifrån för att kunna hantera de specifika frågor som tas upp under intervjun.
- **Förbered** uppsättningar av frågor **i förväg**, som är anpassade till det enskilda fallet för kulturella och religiösa milstolpar och historiska händelser, och anpassade efter sökandens lokala sammanhang, seder och religiösa sedvänjor, men också andra särskilda behov som den enskilda personen kan ha.
- När de ansvariga myndigheterna begär en åldersbedömning ska du anlita en tolk som talar sökandens språk eller dialekt och, om möjligt, en kulturtolk som är utbildad i denna typ av intervjuer, som kan bistå vid intervjun så att du bättre kan förstå sammanhanget och undvika missförstånd.

⁽¹¹⁹⁾ BASW – The professional association for social work and social workers, *Age Assessment: A Practice Guide* (åldersbedömning: en praktisk guide), 2023, <https://basw.co.uk/policy-and-practice/resources/age-assessment-basw-practice-guide>.

⁽¹²⁰⁾ Relevant information om ursprungsland finns på [EUAA:s portal för information om ursprungsland](#) eller på [ecoi.net](#).

- Skapa en omfattande [kalender över händelser](#) som är relevanta för personens land och region.
- Anordna en bekväm miljö (med mat, vatten, tillgång till toalett och regelbundna pauser, högst var 1,5 timme eller efter sökandens behov, med hänsyn till särskilda behov).
- Planera mötet med hänsyn till förmyndarens och den juridiska rådgivarens tillgänglighet.
- Ta, om möjligt, hänsyn till sökandens önskemål om kön på de yrkesutövare som deltar i bedömningen.

Att genomföra intervjun – tips för bedömaren

- **Förklara** syftet med intervjun, vilka roller de yrkesutövare som deltar och är närvarande har (inklusive tolken eller kulturtolken) samt skälen till att den angivna åldern ifrågasätts.
- Informera sökanden om hur länge intervjun kommer att ta och om det kan bli nödvändigt med **flera tillfällen**.
- Dubbelkolla regelbundet sökandens **förståelse** av den information som lämnats.
- Ställ några inledande allmänna frågor och erbjud lite vatten för att skapa en **mer avslappnad atmosfär**.
- Använd ett **kronologiskt tillvägagångssätt**, men inte nödvändigtvis i ordningsföljd. Använd en teknik med cirkulära frågor där du återkommer till ämnen för att **kontrollera samstämmigheten** och ge sökanden möjlighet att klargöra eventuella inkonsekvenser under intervjun. Till exempel: *"Jag tror att du har berättat för oss att du är 17 år nu och att din resa till det här landet tog två år. Vid ett tillfälle under vårt samtal sa du att du var 16 år när du lämnade ditt land. Kan du förklara det närmare?"*.
- Be om **informationskällorna**. För detta ändamål kan du använda "bekräftande frågor", t.ex. *"Hur vet du det?"*, *"Kan du förklara hur du kommer ihåg året/månaden/datumet så exakt? Vad det något som hände som hjälper dig att komma ihåg det?"*
- För att undvika återtraumatisering ska traumatiska upplevelser (t.ex. att en sökande har bevittnat mordet på en förälder) inte vara ett huvudsakligt diskussionsämne under åldersbedömningsintervjun. Om en sådan upplevelse delas för första gången under bedömningsintervjun, ska du se till att sökanden har tillgång till uppföljande stöd vid behov.
- Tänk på att minnet av tidigare händelser varierar beroende på den enskildes ålder, sinnesstämning, när händelsen inträffade och händelsens karaktär. Till exempel kan omvälvande eller traumatiska minnen förvränga tidsuppfattningen; de kan minnas som om de varade i evighet eller tvärtom knappt alls minnas. Glada händelser kan minnas i detalj och framstå som mer betydelsefulla än de var vid tidpunkten för händelsen.
- För detaljerade skriftliga anteckningar eller spela in intervjuerna.

- Be om eventuella styrkande underlag (t.ex. bilder som sökanden frivilligt har delat med sig av och som visar firandet av skol- eller familjehändelser). Handlingar som skolregister, familjens vaccinationskort eller andra medicinska journaler kan, även om de inte innehåller åldern, ge information om sökandens ungefärliga ålder.
- Var uppmärksam på
 - graden av trötthet, oro, ångest och spänningar hos sökanden och de yrkesutövare som deltar i bedömningen,
 - social historia och familjesammansättning (var uppmärksam på situationer som polygama familjesammansättningar där syskon kan ha olika mödrar eller fäder eller på kulturell assimilering där långväga släktingar likställs med kärnfamiljer),
 - sökandens utbildning, grad av självständighet och förmåga att ta hand om sig själv (dvs. samla in information om vilka typer av aktiviteter personen var delaktig i innan han eller hon kom till Europa),
 - livserfarenheter, omvälvande och traumatiska händelser som kan påverka eller har påverkat åldrandeprocessen; de kan vara svåra att minnas eller leda till ytterligare trauma.
- Använd öppna frågor och undvik förhörbaserade eller utredande formuleringar.
- Ge sökanden möjlighet att ställa frågor om klagörande och/eller klagöra inkonsekvenser i sina svar.

Att avsluta intervjun – överväganden för bedömarna

- Avsluta intervjun på ett sätt som ger sökanden en känsla av att ha klarat av något och förklara nästföljande steg i processen.
- Om resultaten inte är entydiga eller om det fortfarande råder tvivel efter åldersbedömningsintervjun kan du fortsätta att tillämpa **principen om att hellre fria än fälla** på den person som bedöms.

Kalender över händelser – teknik

- Ta reda på vilken kalender som används i sökandens kultur och bekanta dig med den ⁽¹²¹⁾.
- Uppdatera regelbundet kalendern över händelser med den senaste informationen som är relevant för olika regioner och kulturer.
- Skapa en visuell tidslinje med hjälp av ett stort papper eller ett digitalt verktyg eller en tabell.
- Lägg till kända historiska händelser som är relevanta för personens region.
- Identifiera sökandens kulturella och religiösa milstolpar och bekanta dig med dem.
- Markera viktiga personliga händelser som sökanden nämner och lägg till det år som ska användas som referens. Du kan fylla i tidslinjen tillsammans med sökanden (med hjälp av verktyg som Life maps (livskartor) ⁽¹²²⁾).

⁽¹²¹⁾ Mer information finns i Longstaff, A., [Calendars-from-around-the-world](#) (kalendrar från runt om i världen), 2005.

⁽¹²²⁾ Se till exempel [Life Maps | Leeds Safeguarding Children Partnership](#).

- Använd färgkoder för olika typer av händelser (bekräftade, tvetydigt svar osv.).
- Innan du slutar att samla in information kopplad till tidslinjen och som avser vissa milstolpar och händelser, bör du dubbelkontrollera om det finns några uppenbara avvikelser och ge sökanden möjlighet att förtydliga/korrigera.

Tabell 3. Praktiskt exempel på teknik för kalender över händelser

Händelser delade av sökanden	Kommentarer från bedömaren
Angivet födelseår: 2001.	Den etiopiska kalendern (<i>Ge'ez</i>) ligger sju år efter den gregorianska kalendern som används i större delen av världen. Därför föddes sökanden med största sannolikhet under 2008.
13-årsdagen firades i Egypten tillsammans med en vän 2014, när premiärminister Abiy Ahmed valdes.	Abiy valdes 2021 (beräknat enligt den gregorianska kalendern). Genom det 13-årsfirande som sökanden minns kan det bekräftas att sökanden potentiellt är 16 år gammal 2024.

Formulera ett utlåtande

Bedömaren/bedömarna triangulerar den information som erhållits från sökanden med kända händelser och beaktar kulturella faktorer som kan påverka åldersuppfattningen eller minnet av händelser.

- Efter att ha samlat in bevis, inbegripet intervjumaterial och andra informationskällor och observationer, bör bedömaren/bedömarna undersöka om tidslinjen är konsekvent och identifiera eventuella motsägelser. Om det finns tydliga diskrepanser är det viktigt att noggrant fastställa vilka bevis som har större vikt och förklara orsakerna till att vissa faktorer prioriteras. Denna process som kallas **att väga bevis mot varandra** innebär en göra en avvägning mellan olika aspekter där man ställer ett perspektiv mot ett annat. En viktig aspekt av att dokumentera en åldersbedömning är att tydligt skilja mellan själva bevisen och tolkningen av dem, så att **fakta** hålls åtskilda från **åsikter**.

God praxis – ett ”minded to”-möte ⁽¹²³⁾

Efter att ha kommit fram till en första slutsats om sökandens ålder har bedömarna ett ”minded to”-möte (möte om ”uppfattning”) med sökanden, förmyndaren och, i tillämpliga fall, det juridiska ombudet, med följande syfte:

- Presentera den preliminära slutsatsen om den uppskattade åldern.
- Låta sökanden svara, särskilt om slutsatsen står i motsats till vad som förväntades.
- Säkerställa att ingen information har missuppfattats, misstolkats eller förbisetts.
- Ge sökanden möjlighet att lämna eventuella ytterligare viktiga uppgifter.

Bedömarna överväger noggrant den unga personens synpunkter och justerar bedömningen om ny information framkommer. Detta möte är inte bara ett praktiskt steg för att kontrollera och vara öppen för nya uppgifter, utan också en rättslig skyddsåtgärd. I de fall då ett sådant möte inte ägde rum innebär det att rättsliga prövningar som bestred åldersbedömningar var framgångsrika.

Utlåtandet i bedömningsrapporten som utarbetats och som ska delas med den beslutande myndigheten bör innehålla följande:

- En sammanfattning av de förberedande åtgärder som vidtagits för att säkerställa en meningsfull intervju med sökanden.
- Datum, plats, förutsättningar och tidslinje för interaktionerna med den unga personen (från inledning till avslutande av åldersbedömningen).
- Det stöd som sökanden gavs före, under och efter åldersbedömningsintervjun.
- Metoden/formatet som användes för att bedöma åldern samt felmarginaler och hur dessa har tillämpats.
- Namn/identifieringsnummer och roll/expertis hos den/de kvalificerade yrkesutövare som deltog och eventuella andra närvarande personer (t.ex. tolk eller kulturtolk).
- De informationskällor som använts för att uppskatta åldern (rapporter med information om ursprungsland, andra uttalanden osv.).
- De bevis som samlats in och varför och vilken vikt de gavs.
- Hur barnets bästa bedömdes och beaktades.
- En sammanfattning av fakta och observationer och en förklaring av hur dessa har använts för att utarbeta utlåtandet i bedömningsrapporten.
- Varje bedömares underskrift och en indikation om uppskattad ålder/födelsedatum.

Om resultaten är tydliga, det råder enighet bland bedömarna och alla tvivel är undanröjda, avslutas åldersbedömningen och ett beslut utfärdas. Om **tvivel kvarstår** görs en **hänvisning till nästa icke-medicinska metod**.

⁽¹²³⁾ BASW – The professional association for social work and social workers, *Age Assessment: A Practice Guide* (åldersbedömning: en praktisk guide), 2023, <https://basw.co.uk/policy-and-practice/resources/age-assessment-basw-practice-guide>.

Motiveringen till rekommendationerna och utlåtandet i rapporten bör vara tydliga och inte bara följas av den beslutande myndigheten utan också av förmyndaren och andra viktiga intressenter, såsom domare.

Sökanden kommer att få beslutet skriftligen. Det kommer att innehålla information om överklagande i enlighet med det nationella ramverket samt information om nästföljande steg.

Den relevanta dokumentationen ska sparas i sökandens akt och delas med kontaktpersonen för panelen med bedömare (i förekommande fall) för att samordna kommunikationen om beslutet till sökanden/förmyndaren och till andra relevanta myndigheter. Förmyndaren bör ha tillgång till akten.

Bilaga 2 – psykosocial bedömning

I artikel 25.1 i förordningen om asylförfaranden hänvisas till den psykosociala bedömningen. En sådan bedömning kan omfatta frågor liknande dem som anges ovan i [bilaga 1:Åldersbedömningsintervju](#). Den går dock mer in på djupet för att inhämta kunskap om ytterligare risk- och skyddsfaktorer kopplade till utvecklingen hos den sökande som bedöms.

Vissa demografiska uppgifter kan, om sådana finns, bekräftas genom att man ställer ett fåtal direkta frågor. Under alla omständigheter bör den person som utför den psykosociala bedömningen undvika att ställa frågor för vilka information redan finns tillgänglig. Det rekommenderas att man som uppvärmningsövning dubbelkontrollerar de demografiska uppgifterna som finns och använder tiden till att bygga upp en god relation, till exempel genom följande frågor: ”Jag ser att du kommer från X och att du anlände för några veckor sedan. Stämmer det? Har du redan hunnit göra dig lite hemmastadd här?”

Nedan finns en mall som vägledning för vad som kan vara viktigt att ta upp.

Bedömningsdatum	
Starttid/sluttid	
Bedömningsnummer	
Bedömarens/bedömarnas namn:	
Tolkens namn/kontaktuppgifter/ kod (om tillämpligt)	
Namn på och kontaktuppgifter till (tillfällig) vårdnadshavare eller ansvarig vuxen	
Namn på och kontaktuppgifter till andra närvarande personer (t. ex. kulturtolk, släktingar)	

Undersökningsområden	
Personens för- och efternamn. Fråga om personen också har ett smeknamn.	
Nuvarande bosättning	
Identifieringsnummer	
Kön	Kvinna/man/x
Födelsedatum/ålder som uppges	
Religion/tro	
Modersmål	
Andra språk som talas	

Förmåga att läsa/skriva på något av språken	Ja/nej Om ja, precisera:
Nationalitet/etnicitet/stam	
Födelseort (stad/by/region)	
Statslöshet	Ja/nej
Antal år av formell utbildning som slutförts	
Alla tillgängliga handlingar (i original och/eller kopia) som kan inhämtas för att hjälpa till att uppskatta åldern	<ul style="list-style-type: none"> • Födelseattest • Pass • Id-kort • Skolbetyg eller liknande • Dopbevis/andra religiösa handlingar som anger namn och ålder • Hälsa- och sjukvårdsrelaterade handlingar (läkarintyg/vaccinationskort osv.) • Övrigt (precisera)
Alla handlingar som inte är tillgängliga när åldersbedömningen görs men som kan tas fram och lämnas in senare ⁽¹²⁴⁾	<ul style="list-style-type: none"> • Samma som ovanstående rad.

- Familjesammansättning och exempelfrågor kopplade till den sociala historiken.

Föräldrarnas namn	
(Uppskattad) ålder hos båda föräldrarna	
De biologiska föräldrarnas civilstånd	<ul style="list-style-type: none"> • Ogift • Gift • Frånskild • Separerad • Omgift • Änka/änkling • Avliden

⁽¹²⁴⁾ Sökanden bör under faser för tillhandahållande av information göras uppmärksam på att han eller hon ska uppvisa alla relevanta handlingar som kan styrka uppgifterna i ansökan, inklusive uppgifter om ålder.

Föräldrar, syskon och var de befinner sig	<p>Skapa en tidslinje med det antal syskon som sökanden har uppgett och se var sökanden hamnar (t.ex. först/sist/i mitten).</p> <p>Rita ett symboliskt släkträd som innehåller åldern på de viktiga personer som sökanden nämner (t.ex. föräldrar, syskon, farmor, moster, morbror) för att skapa en tidslinje och ge en översikt över familjens sammansättning.</p> <p>Fråga om alla syskon har samma mamma och/eller pappa, om någon av föräldrarna har varit gift mer än en gång (till exempel med flera fruar) och var familjemedlemmarna befinner sig för närvarande.</p> <p>Detta tillvägagångssätt kan också hjälpa till att ta reda på om sökanden bodde med någon av ovannämnda personer innan han eller hon lämnade ursprungslandet.</p>
Sökandens äktenskap/ relationer	<p>Det är viktigt att dokumentera alla hänvisningar till barnäktenskap/tvångsäktenskap och eventuella barn i beroendeställning (inklusive tonårsgraviditeter när det gäller flickor).</p>
Utbildning, arbete och/eller andra åtaganden	<p>Ämnen att ta upp i bedömningen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Det år då sökanden började sin formella utbildning (inklusive religiösa skolor).• Namn och plats för de skolor som personen gått i.• Lärarnas namn.• Hur många årskurser sökanden har gått i.• Avståndet mellan skolan och hemmet.• Favoritämnen och, om sökanden har lämnat skolan i förtid:<ul style="list-style-type: none">▪ Ställ frågor om skälet till avhoppet (t.ex. för att bidra till familjens inkomst).▪ Sökandens ålder när denna lämnade skolan.• Om sökanden deltog i småhandel, jordbruksarbete, hushållsarbete, vård av yngre syskon eller annat arbete vid sidan av skolan. <p>Denna information kan hjälpa skapandet av en tidslinje och samtidigt ge en insikt som kan bidra till att bedöma sökandens utveckling och eventuellt varför ett barn kan verka äldre än det är, t.ex. på grund av att det tidigt fått ta på sig stort ansvar.</p>

Praktiska tips

I situationer med eventuellt barnäktenskap/eventuell tonårsgravitet ska ytterligare skydds- eller hälsorelaterade behov (inklusive barn i beroendeställning) beaktas.

Exempel på frågor: *"Kan jag fråga dig om du redan har en egen familj?", "Är du redan själv pappa/mamma?"* Om ja – *"Vet du var din man/fru eller partner befinner sig just nu? Är ditt barn med dig eller är det någon annan som hjälper dig att ta hand om ditt barn?"*.

Om det rör sig om en kvinnlig sökande, fortsätt med frågorna nedan och kontrollera kortfattat om det finns andra potentiella brådskande ytterligare behov i detta avseende.

"Får jag fråga om du har varit gravid tidigare eller om du är gravid just nu? Om så är fallet, har du redan träffat en läkare för att kontrollera din/ditt barns hälsa?"

Att fråga kvinnor/flickor om äktenskap och graviditet kan vara ett mycket känsligt ämne. Relationen och/eller graviditeten kan ha inträffat utan personens samtycke (t.ex. i samband med tvångsäktenskap/graviditet till följd av sexuellt utnyttjande eller våld). Därför behöver den bedömaren som ställer sådana frågor vara medveten om ämnets känsliga natur och, innan man börjar diskutera potentiella behov mer ingående, se till att det finns tillgängliga alternativ för hänvisning till medicinsk vård och psykosocialt stöd.

Förklara för sökanden och förmyndaren varför en sådan hänvisning är fördelaktig och nödvändig, i förekommande fall. Betona att den information som delas behandlas konfidentiellt. Tänk på att samtycke måste inhämtas innan en hänvisning utfärdas.

- Exempel på frågor om sökandens **resa** som hjälper till att skapa en tidslinje.

Information om resan och hälsa

Kan du förklara för mig varför du bestämde dig för att lämna ditt land?

Kommer du ihåg när du lämnade ditt hemland (år/månad/årstid)?

Vilket land flyttade du till först?

Minns du vilka länder och/eller regioner du passerade igenom innan du kom hit (om tillämpligt)?

Vilket var ditt huvudsakliga transportmedel? Buss, bil, till fots, båt, flyg, flera transportmedel?

Stannade du i något av dessa länder (i förekommande fall) under längre perioder? Om så är fallet, kan du berätta hur länge du stannade i varje land och vad du gjorde där?99

Reste du hela vägen ensam, med familj eller i grupp?

Hur försörjde du dig under resan? Arbetade du? Hur länge?

Hjälpte någon dig att betala för resan? Hur betalade du för transporten?

Hände det något speciellt när du lämnade ditt land och i de länder du passerade igenom – till exempel skörd, festivaler, ramadan, väder som är tecken på en viss årstid, ett val eller en naturkatastrof?

Praktiska tips

Om indikatorer på potentiellt utnyttjande och människohandel identifieras under den psykosociala bedömningen kan du ställa nedanstående följdfrågor för att få reda på mer om omständigheterna, hur det förmodade barnet lyckades organisera sin resa och sin nuvarande situation.

Exempel på frågor: *"Kan jag fråga dig hur du anordnade din resa?", "Var du tvungen att låna pengar av någon eller är du skyldig någon pengar för din resa?", "När du kom hit, förväntade du dig att träffa någon som kunde hjälpa dig att komma i ordning?", "Har någon lovat dig arbete eller gett dig en telefon eller ett telefonnummer att ringa när du kommer fram?", "Vad var din plan när du kom hit när det gäller vilket land du skulle stanna i?", "Känner du någon här?", "Vem hade du tänkt bo hos?", "Förvarar någon dina handlingar, såsom id-kort, pass eller andra dokument, eller har någon tagit sådana handlingar från dig?", "Har någon bett dig att arbeta eller utföra andra aktiviteter sedan du kom hit – inklusive aktiviteter/arbete som du inte känner dig bekväm med?"*

Om det finns **synliga** tatueringar (inte att förväxlas med stamrelaterade tribal tatueringar), ställ några frågor till sökanden om dem. **Uppmuntra inte personen att ta av sig kläderna för att visa tatueringarna.** I allmänhet kan tatueringar ge viss information eller indikatorer på ägande (slaveri/människohandel) eller tillhörighet till vissa gäng/miliser.

Om indikatorer identifieras i detta avseende måste du hänvisa sökanden till de ansvariga myndigheterna för att klargöra om personen verkligen är offer för människohandel, för att säkerställa skydd och för att minska/eliminera risken för potentiellt pågående utnyttjande. En sådan hänvisning bör diskuteras med förmyndaren. Barnets bästa och skydd av barnet bör stå i centrum för övervägandena.

Exempel på frågor: *"Jag såg tatueringen på din arm. Har tatueringen någon särskild betydelse?", "Hur länge har du haft tatueringen?", "Var fick du den gjord/vem gjorde tatueringen?", "Valde du motivet själv eller fick du hjälp/råd av någon att välja?"*

- **Ytterligare aspekter** att beakta vid en psykosocial bedömning (observation av utseende/utveckling/språk osv.).

Enbart observationer

- **Utseende/näringsstatus:** bristfällig (t.ex. blek, mager, överviktig)/frisk (t.ex. stark, vältränad, normal).
- **Personlig hygien:** kläder/hår/tänder – välvårdad eller försummad (med hänsyn till sökandens levnadsförhållanden).
- **Hår/hud:** (börjar bli) tunnhårig, hår i öronen/näsan, ansiktsbehåring, rynkor runt ögon/mun/panna/hals, akne osv.
- **Övrigt:** rynkiga händer, synligt adamsäpple (pojkar i puberteten), synliga tatueringar, ärr/skador, piercingar osv.
- **Röst och ordförråd som används:** barnaktig röst, tonläge, korta/enkla svar, utvecklat ordförråd, allmänna kunskaper, osammanhängande uttalanden osv.
- **Kroppsspråk:** blyg, nervös, irriterad kontra relativt avslappnad, sitter upprätt, adekvat ögonkontakt (med hänsyn till kultur); stirrar/glor sökanden osv.?
- **Beteende:** introvert/extrovert, fientlig, undvikande, samarbetsvillig, blyg osv.

Observera: Ovanstående är **rena observationer**. Bedömarna bör anteckna vad som kan vara relevant för att hjälpa till att uppskatta sökandens ålder tillsammans med eventuella farhågor om andra potentiellt överlappande sårbarheter. Alla dessa faktorer måste dokumenteras och kan leda till en hänvisning när så är tillämpligt (t.ex. när det gäller människohandel, tonårsgraviditet osv.).

Viktig punkt

Åldersbedömningen får inte baseras uteslutande på sökandens utseende eller beteende.

- Beroende på varifrån en person kommer kan längd och utseende skilja sig avsevärt (exempelvis är medlemmar av vissa afrikanska stammar längre och smalare än genomsnittet).
- Livserfarenheter kan påverka hur sökanden uppfattas och ser ut. Barn som har varit tvungna att ta hand om sig själva sedan tidig ålder, som har upplevt omvälvande händelser inklusive trauman, och/eller som har utfört tungt fysiskt arbete kan verka äldre än de faktiskt är (inklusive utseende, sätt att tala och språkbruk). Omvänt kan andra uppvisa en tillbakagång i sitt beteende och sitt sätt att tala och agera.

Observationen bör leda till insamling av indikatorer som jämförs och integreras med varandra. En enskild indikator utgör inte rimligt tvivel.

Att avsluta av den psykosociala bedömningen

- Ge sökanden en ytterligare möjlighet att ställa frågor/klargöra något som sökanden delat innan bedömningen officiellt avslutas. Under denna tid kan en hänvisning till

andra tjänsteleverantörer diskuteras om överlappande sårbarheter/särskilda behov har identifierats. Be om sökandens samtycke till detta.

- Informera sökanden om de nästkommande stegen, som i exemplet nedan:
 - *Du har i dag uppgett att du anser dig vara X år gammal.*
 - *All information du har lämnat kommer nu att analyseras. Du kommer att få ett skriftligt meddelande om beslutet om din ålder inom [X dagar/veckor, beroende på den nationella tidsramen]. Under tiden kommer du att vistas i [ange inkvartering eller vårdlösning, t.ex. en mottagningsanläggning för barn/asylsökande], där du kommer att fortsätta att få stöd och hjälp tills beslutet har fattats.*

Analys och utformning av utlåtandet

- Bedömaren/bedömarna drar slutsatser och utarbetar ett utlåtande, antingen omedelbart eller i sinom tid (beroende på omständigheterna). Utlåtandet måste undertecknas av var och en av bedömarna (i tillämpliga fall) och ange den uppskattade åldern/födelsedatumet.
- Om resultaten är tydliga, det råder enighet bland bedömarna och **alla tvivel är undanröjda**, avslutas åldersbedömningen och ett beslut utfärdas.
- Om **tvivel kvarstår följer en hänvisning till nästa icke-medicinska metod**.

Den relevanta dokumentationen ska sparas i sökandens akt och delas med kontaktpersonen för panelen med bedömare (i förekommande fall) för att samordna kommunikationen om beslutet till sökanden/förmyndaren och till andra relevanta myndigheter.

Bilaga 3 – checklistor – tillämpliga standarder, tillhandahållande av information, vård och säkerhet

Tillämpliga standarder

Följande fastställs i både internationella och europeiska rättsliga ramar:

- Om handlingar som verifierar identitet går förlorade måste de återställas.
- Sökandens bästa beaktas från det ögonblick då sökanden misstänks vara under 18 år (underårig), under hela bedömningen och tills slutgiltiga resultat bevisar motsatsen.
- Principen om att hellre fria än fälla gäller i tillämpliga fall.
- Sökanden har omedelbar tillgång till en tillfällig förmyndare (screening) och/eller en kvalificerad, oberoende förmyndare som agerar för sökandens bästa, värnar om sökandens allmänna välbefinnande och företräder sökanden rättsligt under hela asyl- och mottagningsprocessen.
- Sökanden har fått information på ett barnorienterat sätt, och den information som har lämnats förstås och bekräftas av sökanden. Sökanden har haft möjlighet att begära förtydliganden och ställa frågor.
- En juridisk rådgivare tillhandahålls.
- Sökanden har fått åldersanpassad information om asylofförandet på ett språk som denne förstår, inklusive om åldersbedömningen i tillämpliga fall.
- Under asylofförandet och alla andra förfaranden inklusive åldersbedömningen, är opartiskhet, respekt för värdighet och icke-diskriminering viktiga principer som måste upprätthållas.
- Sökanden har deltagit i förfarandet och dennes synpunkter har hörts och har beaktats med hänsyn till personens ålder och mognad.
- Sökanden får stöd av sin förmyndare och ges möjlighet att samtycka till att delta i förfarandet och/eller vägra att delta (se [Bilaga 4 – exempel på ett samtyckesformulär för deltagande i en åldersbedömning](#)).
- Om sökandens påstådda ålder ligger inom det intervall som fastställs av dem som genomför åldersbedömningen godtas denna ålder. Om den inte gör det ska den lägsta åldern (inom intervallet) anges som resultat.
- Sökanden och dennes förmyndare och juridiska rådgivare ska informeras om vilka kanaler, tidsfrister och förfaranden som finns när det gäller att överklaga ett beslut om uppskattad ålder, i tillämpliga fall.
- Kostnadsfri rättshjälp och rättsligt biträde tillhandahålls för att säkerställa tillgång till ett effektivt rättsmedel i tillämpliga fall.
- Åldersbedömningen har utförts av kvalificerade yrkesutövare med sakkunskap inom åldersbedömning, som är medvetna om kulturella och etniska särdrag.
- Den underåriga har omedelbar tillgång till ett särskilt mottagningscentrum i avvaktan på att förfarandet för åldersbedömning slutförs.
- Ett multidisciplinärt och kaskadbaserat tillvägagångssätt har tillämpats: minst invasiva process (gradvis tillämpning av multidisciplinära metoder); processen var köns- och kulturmässigt lämplig.

Information och introduktion

Följande åtgärder och aspekter ska beaktas för att skapa en avslappnad atmosfär och främja förtroende och samarbete. Punkterna nedan är relevanta för alla bedömningsmetoder.

- Välkommen.** Börja med att fråga sökanden hur denne mår, om han eller hon behöver en klunk vatten osv. för att skapa en god relation. Presentera alla närvarande personer, inklusive tolkar och paneldeltagare, och ge sökanden, dennes förmyndare och juridiska rådgivare möjlighet att presentera sig.
- Åldersbedömningens syfte.** Förklara syftet med bedömningen i enkla termer och betona vikten av att kontrollera åldern när det råder tvivel om den (t.ex. vid avsaknad av id-handlingar eller annan dokumentation). Informera sökanden och förmyndaren om den ungefärliga varaktigheten av bedömningen så att de kan hantera förväntningarna.
- Förklara intervjun/förfarandet för åldersbedömning.** Beskriv hur intervjun/bedömningen kommer att genomföras, särskilt om flera specialister kommer att närvara (t. ex. en panel) och förklara de närvarande personernas roller.
- Oberoende.** Informera om att den eller de personer som genomför intervjun/bedömningen inte är ansvariga för beslut om asyl eller rättslig status och inte heller har någon koppling till brottsbekämpning. Beroende på land kan de som är delaktiga i åldersbedömningen ha kopplingar till mottagningsmyndigheterna och/eller myndigheter för hälso- och sjukvård/social välfärd samt myndigheter för skydd av barn. Bedömare får inte under några omständigheter ha några intressekonflikter.
- Bekräfta förståelse.** Be sökanden att förklara vad som kommer att hända med sina egna ord och uppmuntra sökanden att när som helst ställa frågor eller begära pauser. Avsätt tid för förmyndaren och den juridiska rådgivaren för att ställa frågor eller be om förtydliganden.
- Sekretess.** Informera om att den eller de personer som genomför intervjun/bedömningen är bundna av sekretess.
- Be om samtycke.** Om det inte redan är gjort ska du nu inhämta samtycke från sökanden/förmyndaren innan du fortsätter med den faktiska intervjun/bedömningen, och se till att sökanden förstår förfarandet innan denne undertecknar samtyckesformuläret (se [Bilaga 4 – exempel på ett samtyckesformulär för deltagande i en åldersbedömning](#)).
- Dokumentation.** Förtydliga syftet med **anteckningar/inspelningar** för att säkerställa öppenhet.
- Beslut om den uppskattade åldern.** Informera sökanden/förmyndaren om tidsplanen för mottagande av **brevet som innehåller beslutet** och uppmana dem att förvara meddelandet/beslutet på en säker och tillgänglig plats.
- Överklagande.** Informera sökanden/förmyndaren om vilka alternativ som finns för att bestrida beslutet om den uppskattade åldern, tidsramen för detta och när/var ett sådant överklagande är kopplat till ett överklagande av ett negativt beslut för asylansökan. Se till att förmyndaren och sökanden vet hur de kan få tillgång till kostnadsfri rättshjälp och rättsligt biträde för att kunna söka ett effektivt rättsmedel.

- Avslut.** Ge sökanden, förmyndaren, tolken och panelmedlemmarna tid att säga hej då på ett respektfullt sätt.

Omvårdnad och säkerhet

- Om du misstänker att sökanden har varit/är offer för människohandel rekommenderas uppföljning med en specialist.
- Om sökanden bär trasiga kläder/skor, fråga vänligt om denne har extrakläder/ett extra par skor. Om så inte är fallet, se till att sökanden hänvisas till en person vid mottagningsanläggningen som kan hjälpa till i ärendet.
- Om sökanden har en odör, kontrollera om det finns tillräckligt med tvål och vatten för regelbunden hygien på det ställe där sökanden bor och hänvisa till en relevant kollega och förmyndare (t.ex. socialarbetare eller centrumets samordnare). Detta är särskilt relevant för flickor som kan ha börjat menstruera.
- Om sökanden verkar undernärd och/eller i behov av läkarvård rekommenderas en hänvisning till allmänläkare.
- Om det finns misstanke om graviditet ska en hänvisning göras i samarbete med förmyndaren och förutsatt att sökanden har gett sitt samtycke.

Om behov av någon annan form av skydd identifieras i samband med den nuvarande inkvarteringen, undersök om en hänvisning till ett skyddat boende kan vara nödvändig.

Bilaga 4 – exempel på ett samtyckesformulär för deltagande i en åldersbedömning

Detta exempel på ett samtyckesformulär syftar till att säkerställa att (förmodade) barn och deras förmyndare fullständigt förstår förfarandet för åldersbedömning innan samtycke ges. Exemplet visar hur information kan presenteras på ett tydligt och barnvänligt sätt, med information om de olika stegen samt rättigheter och skyddsåtgärder. Detta formulär är endast ett exempel. Det kan och bör anpassas till det specifika nationella sammanhanget, förfarandena och tillämplig lagstiftning samt till sökandens individuella situation.

All information om samtycke och nekande måste ges på ett barnvänligt språk. Samtyckesformuläret bör finnas tillgängligt på flera språk.

Jag heter: _____

Min uppgivna ålder är: _____

Mitt id-nummer är: _____

Jag kommer ursprungligen från: _____

Genom att underteckna detta formulär samtycker jag till att delta i förfarandet för åldersbedömningen. Jag förstår och instämmer i punkterna nedan.

- Jag behöver genomgå en åldersbedömning eftersom myndigheterna inte är säkra på min uppgivna ålder.
- Jag har informerats om skälen till att myndigheterna är hyser tvivel om min ålder
- Jag kommer att behöva prata med specialisten/specialisterna på åldersbedömning för att de ska kunna uppskatta min ålder.
- Jag åtföljs av min förmyndare, den juridiska rådgivaren och kulturtolken.
- Gruppen för åldersbedömning kan använda följande metoder för att uppskatta min ålder:
 - Ställa frågor till mig, på ett språk jag förstår, om mitt liv, min familj, skolan, saker jag gillar och saker jag har gjort.
 - Titta på mina dokument (t.ex. ett pass eller skolintyg) som jag kanske kan dela med mig av i form av foton för att se vad de har att säga om min ålder.
 - Om den information jag lämnade i början inte är tillräcklig kan de be mig att träffa andra specialister efter den första åldersbedömningsintervjun. Det kan vara en psykolog eller en barnläkare, så att de kan se hur jag har vuxit och uppskatta min ålder.
- Jag har fått information om att medicinska undersökningar med röntgen endast görs som en sista utväg. En röntgenbild är en bild av mitt skelett (tänder, händer, nyckelben). Det gör inte ont. Om de vill att jag ska ta en röntgenbild måste de förklara allt för mig och svara på alla frågor jag kan tänkas ha. Jag ska inte behöva ta flera röntgenbilder eftersom det kan påverka min hälsa på lång sikt.
- Oavsett metod har jag rätt att avbryta förfarandet när jag vill.
- Efter några veckor kommer jag att få ett brev med gruppens beslut om min ålder.

- Om jag inte håller med om beslutet kan jag bestrida det. De kommer att förklara för mig hur jag kan göra detta i enlighet med nationell praxis i landet.
- Gruppen kommer endast att dela grundläggande uppgifter, såsom resultatet av min åldersbedömning, med de myndigheter som arbetar med min asylansökan.
- Mina personuppgifter kommer att förbli privata och behandlas konfidentiellt.
 - Det enda undantaget är om gruppen tror att jag skulle kunna skada mig själv eller andra. I så fall kan de dela min information för att skydda andra personer och mig själv.
- Viss information om mig (inte mitt namn) kan komma att användas för forskning eller statistik.

Dagens datum: _____

Underskrift av den person som förklarar ovanstående (om inte förmyndaren):

Underskrift av min förmyndare/företrädare/förälder (i tillämpliga fall):

Underskrift av kulturtolken (i tillämpliga fall): _____

Underskrift av min juridiska rådgivare (i tillämpliga fall): _____

Min underskrift: _____

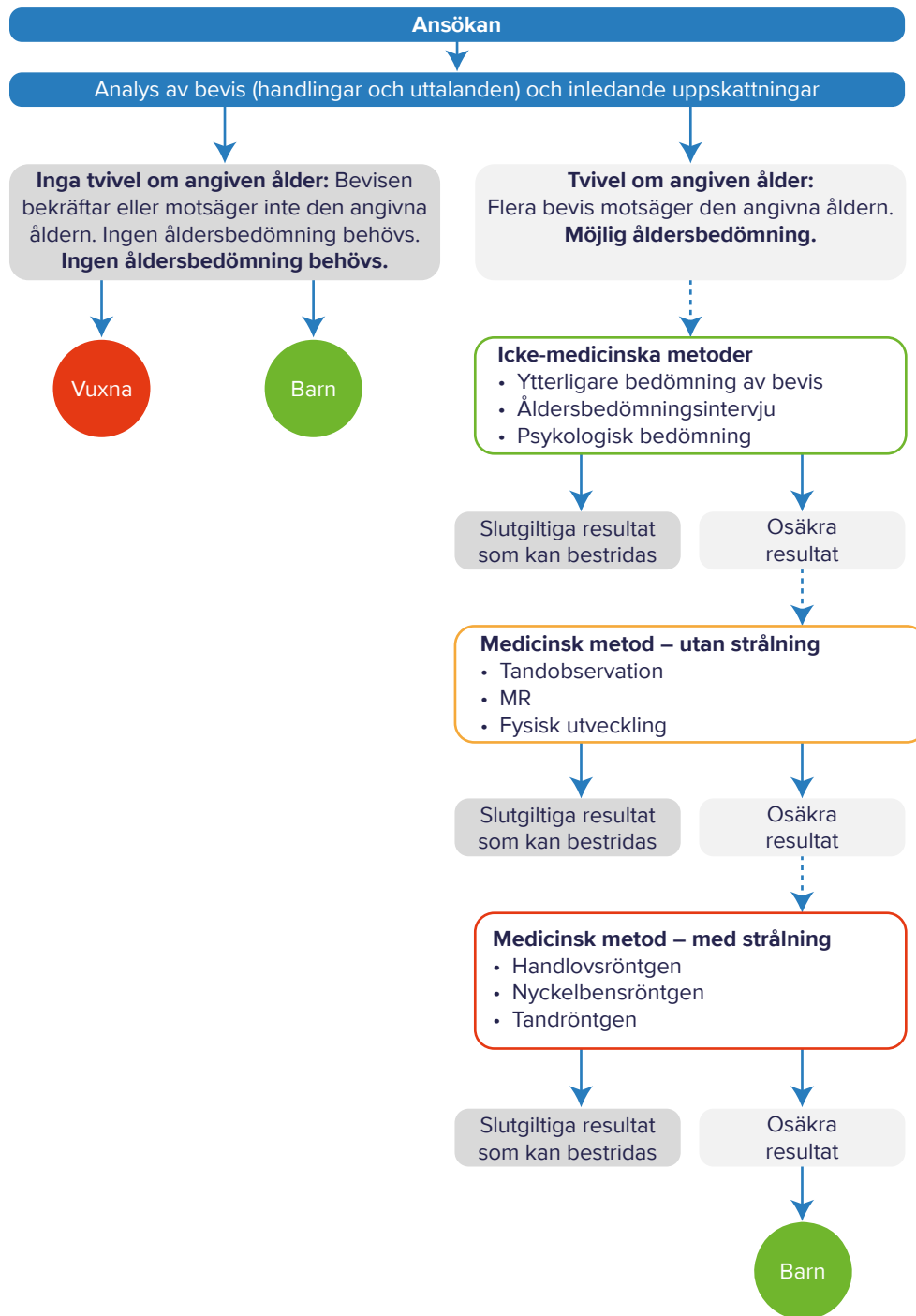

Bilaga 5 – översikt över metoderna för åldersbedömning i [2018 års utgåva av vägledningen](#)

De metoder som används i nuläget klassificeras som medicinska eller icke-medicinska, beroende på om de kräver att en läkare deltar. När det gäller medicinska metoder har åtskillnad gjorts mellan metoder utan strålning och metoder med strålning.

Denna klassificering och den gradvisa användningen av metoderna för att förhindra onödiga undersökningar återspeglas i flödesschemat nedan. Ingen hänvisning görs till garantier och rättigheter i processen, eftersom de analyserades både i föregående kapitel och i flödesschemat över åldersbedömningsprocessen.

Figur 3. Flödesschema över metoder

Riktlinjer om gradvis användning av metoder

Så snart en önskan om att ansöka om internationellt skydd uttrycks av sökande blir de berättigade vissa rättigheter (att stanna kvar på territoriet, grundläggande materiella mottagningsvillkor och att få sina behov identifierade och bedömda). Om sökanden skulle kunna vara ett barn prioriteras identifieringen av särskilda förfarandebestånd och tillhandahållandet av särskilda mottagningsvillkor på grund av barns inneboende utsatthet. I enlighet med artikel 25.5 i direktiv 2013/32/EU kan alla erhållna bevis bidra till att fastställa

barnets ålder och/eller undanröja eller minska behovet av att utföra ytterligare åldersbedömningar. Detta bör därför vara utgångspunkten innan beslut tas om en åldersbedömning behövs eller inte.

Analys av tillgängliga bevis och inledande uppskattningar

I enlighet med artikel 24 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter ⁽¹²⁵⁾ och enligt artikel 7 i barnkonventionen gäller följande: "Varje barn skall registreras omedelbart efter födseln och [...] har rätt att förvärva ett medborgarskap."

En födelseattest är den handling som styrker en persons födsel, datum och plats för födseln, kön och föräldrar. Det främsta syftet med folkbokföring är att skapa en rättslig handling som kan användas för att fastställa och skydda individens rättigheter.

Precis som nämnts tidigare registrerar vissa länder inte systematiskt demografiska händelser för sina medborgare eller invånare (födslar, giftermål och dödsfall) och vissa av dem gör det mycket sällan eller sent. Denna registrering kanske därför inte uppfyller standarderna för offentliga register för myndigheterna i EU+-staterna (förebyggande av dubbel registrering av samma händelse, luckor eller inkonsekvenser i registren osv.). Dessutom kanske händelser i deras ursprungsland eller omständigheterna för flykten (väpnade konflikter eller förföljelse och/eller diskriminering av nationella myndigheter osv.) gör att sådana rättsliga handlingar inte är tillgängliga för personer i behov av internationellt skydd, vilket gör att de inte kan lämna giltiga bevis eller tillförlitliga intyg på sin identitet.

Med hänsyn till ovannämnda omständigheter och sökandens ansträngningar att lämna in all information som han eller hon förfogar över, bör myndigheterna godta bland annat följande handlingar som styrkande bevis:

- Pass.
- Id-kort.
- Uppehållskort.
- Resehandlingar, t.ex. sådana som utfärdats av UNHCR.
- Intyg från andra länder (från trossamfund eller civilorganisationer) som bevisar civilståndet (äktenskap, födslar, familjebok) för sökanden eller en familjemedlem, med hänvisning till sökandens ålder.

Förutom dessa handlingar kan det finnas information om sökandens ålder i andra användbara informationskällor såsom gemensamma databaser, t.ex. Schengens informationssystem ⁽¹²⁶⁾, Eurodac eller Interpols databas över stulna och förkomna resehandlingar ⁽¹²⁷⁾.

Uttalanden eller handlingar i akten från sökandens familj eller släktingar kan också användas för att förtydliga och/eller bekräfta den angivna åldern utan att någon ytterligare bedömning

⁽¹²⁵⁾ FN:s generalförsamling, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Förenta nationernas fördragsserie, vol. 999, s. 171, 16 december 1966, <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/17703>.

⁽¹²⁶⁾ SIS: ett storskaligt informationssystem som stöder kontroll av de yttre gränserna och brottsbekämpande samarbete i Schengenområdet.

⁽¹²⁷⁾ Interpols databas över stulna och förkomna resehandlingar: en databas med register över stulna, förkomna eller återkallade resehandlingar, t.ex. pass, id-kort, laissez-passer-handlingar från FN eller visumstämplar.

krävs. För att förhindra att barnets eller familjens säkerhet riskeras måste särskild försiktighet iakttas när denna typ av uppgifter samlas in. Detta gäller särskilt i samband med internationellt skydd.

Inledande uppskattningar som grundas på fysiskt utseende och utförs av personal med erfarenhet av att arbeta med barn kan användas för att stärka den inledande analysen. När de används tillsammans med annan tillgänglig information kan de sedan användas för att stödja resultatet av en preliminär undersökning.

Det är dock nödvändigt att vara ytterst försiktig när man tar hänsyn till sådana uppskattningar eftersom de grundas helt och hållet på fysiska egenskaper och därför lätt kan leda till godtyckliga, subjektiva och felaktiga resultat. På grund av detta får observationen av fysiskt utseende inte betraktas som en åldersbedömningsmetod i sig eller användas enskilt, eftersom den inte med säkerhet kan bedöma någon specifik kronologisk ålder.

Fysiskt utseende kan vara användbart för att särskilja eller göra åtskillnad mellan uppenbara fall (personer med egenskaper som obestriddligen visar att de är vuxna eller barn), men bör inte användas när det gäller personer i övre tonåren eller unga vuxna. I sådana fall gäller principen om att hellre fria än fälla (bekräftad angiven ålder eller hänvisning till en lämplig åldersbedömning) tills slutgiltiga resultat erhålls.

Internationella organisationen för migration och andra experter varnar för att barns livserfarenheter kan påverka deras utveckling. Det innebär att de kan ligga efter i vissa aspekter och vara mer utvecklade i andra. Forskning på detta område visar att posttraumatiskt stressyndrom kan leda till förtida biologiskt åldrande på mellan 5–10 år ⁽¹²⁸⁾.

Eftersom begränsningar i befintliga metoder kan leda till en felaktig bedömning eller uppskattning av åldern måste det finnas en revideringsmekanism som gör det möjligt att ändra en felaktig ålder som förts in i systemet. När en åldersbedömning har fastställts som felaktig bör lämpliga åtgärder vidtas omedelbart (ändrad inkvartering, utnämnannde av en förmyndare om det konstateras att sökanden är ett barn osv.).

⁽¹²⁸⁾ Ladwig, K-H., Brockhaus, A.C., Baumert, J. m.fl., "Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based KORA F4 study" (Posttraumatiskt stressyndrom och inte depression förknippas med kortare leukocyt-telomerlängd: resultat från 3 000 deltagare i den befolkningsbaserade studien KORA F4), Ouellette, M.M. (red.), PLOS ONE, vol. 8, nr. 7, 2013, e64762, doi:10.1371/journal.pone.0064762.

Tyskland – Tillämpliga riktlinjer

1. Intervju (två kvalificerade och erfarna anställda) och övergripande intryck av utveckling, inklusive kvalificerad visuell kontroll.
1. Vid tvivel, medicinsk undersökning – metoden med minst inverkan på barnets hälsa.

Norge – Om ett ensamkommande barn inte har visat upp någon giltig erkänd identitetshandling måste sökandens identitet undersökas ytterligare, bl.a. genom åldersbedömning. Grunden för åldersbedömningen är den information som samlats in om sökandens ålder under asylprocessen, dvs.

- sökandens egen information om sin ålder,
- identitetshandlingar,
- information om sökandens identitet från andra medlemsstater (om sökanden har identifierats i andra länder),
- verifiering av sökandens identitet i ursprungslandet,
- uttalande eller kommentar om sökandens ålder från andra parter, såsom vårdnadshavare, advokat, socialarbetare eller vårdpersonal,
- uttalande eller kommentar om sökandens ålder från immigrationspolisen (som registrerar sökande) och en handläggare som utför asylintervjun,
- medicinsk åldersundersökning,
- medicinsk åldersbedömning.

Om en medicinsk åldersundersökning utförs ska den medicinska åldersbedömningen utföras med hänsyn till annan information i ärendet. Den politiska vägledningen innehåller riktlinjer om hur de olika delarna ovan ska vägas.

Tvivel om angiven ålder: eventuellt behov av åldersbedömning

Om det finns välgrundade tvivel om sökandens angivna ålder (den angivna åldern är tvivelaktig, de tillgängliga bevisen styrker den inte eller motsäger den) kan en åldersbedömning behöva göras. I sådana fall måste myndigheterna välja vilken metod eller vilka metoder som ska användas i detta syfte.

I nästa avsnitt ges en övergripande översyn över de metoder som för närvarande används, tillsammans med en kort beskrivning av den process som omfattas. Metoderna delas in i medicinska och icke-medicinska metoder, beroende på om en läkare deltar eller inte. Medicinska metoder klassificeras även beroende på om strålning används eller inte.

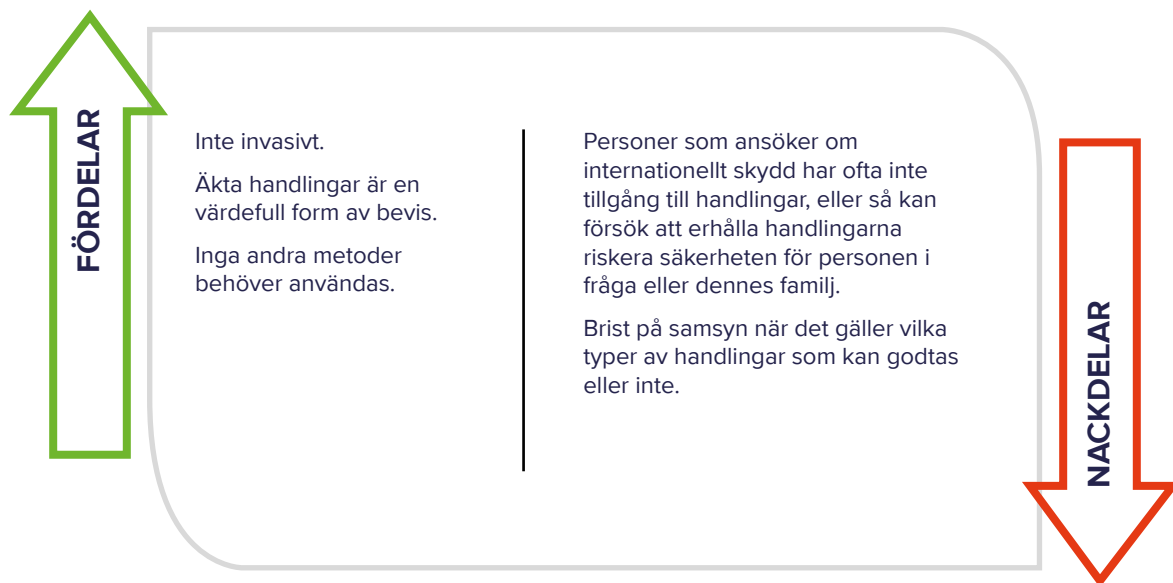
I barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 6 anges att identifiering av ett barn som är ensamkommande eller har skilts från sina föräldrar inkluderar åldersbedömning där inte endast hänsyn bör tas till individens utseende, utan även till hans eller hennes mentala mognad.

(a) Icke-medicinska metoder

Ytterligare bedömning av bevis

Om de handlingar som inledningsvis samlas in eller den tillgängliga informationen inte innehåller någon hänvisning till åldern kan asyl- eller migrationshandläggarna behöva göra en ytterligare bedömning av andra handlingar. Vissa handlingar kan, även om de inte anger åldern, ge information om sökandens uppskattade ålder, t.ex. skolregister, familjens vaccinationskort eller patientjournaler. Om man exempelvis vet att små barn vaccineras vid en särskild ålder eller inom en särskild åldersmarginal och att kortet utfärdades vid en specifik tidpunkt, kan man uppskatta kortinnehavarens ungefärliga ålder.

Åldersbedömningsintervju

Denna metod omfattar att samla in och analysera uttalanden av en person vars ålder det råder tvivel om.

De största skillnaderna mellan denna metod och psykosociala bedömningsmetoder är bakgrunden för och den specifika sakkunskapen hos den person som utför bedömningen liksom vilka områden som undersöks. Medan en psykologisk bedömning utförs av experter i barnpsykologi eller barnutveckling utförs åldersbedömningsintervjun främst av handläggare vid asyl- eller migrationsmyndigheter med erfarenhet av att intervjua barn i asylförandet.

Under åldersbedömningsintervjun försöker intervjuaren sätta livshändelser i kronologisk ordning så att det går att dra slutsatser om eller uppskatta personens ålder. En lokal kalender över händelser ⁽¹²⁹⁾ (en skräddarsydd kalender med datum för viktiga händelser i ett visst geografiskt område) i kombination med före-och-efter-frågor ⁽¹³⁰⁾ (som syftar till att fastställa två kända händelser, en som inträffade före och en efter barnets födelsedatum) kan vara

⁽¹²⁹⁾ Mer information finns i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, 2008, *Guidelines for estimating the month and year of birth of young children* (Riktlinjer för att uppskatta födelseår och -månad för yngre barn).

⁽¹³⁰⁾ Mer information finns i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, 2008, *Guidelines for estimating the month and year of birth of young children*.

användbara verktyg för handläggarna, sökanden eller familjemedlemmarna för att uppskatta barnets födelsedatum.

- För att samla in synpunkter på ett barnvänligt sätt och uppmuntra barnet att lämna information bör handläggare som har direkt kontakt med barnet vara utbildade i att använda **barnvänliga intervjutekniker** ⁽¹³¹⁾. Om det är möjligt bör även tolken vara förtrogen med hur man intervjuar barn.
- Att ge sökanden tillräckligt med information innan intervjun börjar är mycket viktigt för att personen ska delta, eftersom det skapar en samarbetsvillig inställning och förtroende mellan de berörda parterna. Intervjuaren måste ge relevant information på ett lättförståeligt sätt (syftet med intervjun, rollen för de personer som deltar och närvarar samt skälen till att det finns tvivel om den angivna åldern), säkerställa att sökanden förstår både informationen och tolken och se till att sökandens behov har tillgodosetts så mycket som möjligt (önskemål om att en man eller kvinna ska intervjuas och tolka, nödvändiga åtgärder för intervjun osv.). Det är också viktigt att sökanden får möjlighet att förtydliga eventuella inkonsekvenser under intervjun.
- När beslut ska fattas om åldersbedömningsprocessen ska utföras bör det säkerställas att bevisbördan flyttas till myndigheterna när det gäller barn. Barn kan inte förklara saker och ting på samma sätt som vuxna och denna begränsning är särskilt uppenbar när man talar med barn som har en annan kulturell bakgrund, och där ålder kanske inte är lika viktigt som i västerländska kulturer (t.ex. olika kalendrar används i olika kulturer). De kanske dessutom betraktar sig själva som vuxna eller anses vara vuxna i sitt samhälle.
- Intervjuaren måste ha information om ursprungslandet för att kunna upptäcka relevanta problem under samtalet ⁽¹³²⁾.
- Om slutsatserna av bedömningen slutligen är negativa för sökanden ska skälen förklaras tydligt med hjälp av en tolk och med barnets förmyndare närvarande. Sökanden bör informeras både muntligt och skriftligt om möjligheten och förfarandet för att bestrida beslutet.

⁽¹³¹⁾ Mer information om Easos utbildningsmodul för intervjuer med barn finns på <https://euaa.europa.eu/training-catalogue/interviewing-children-0>.

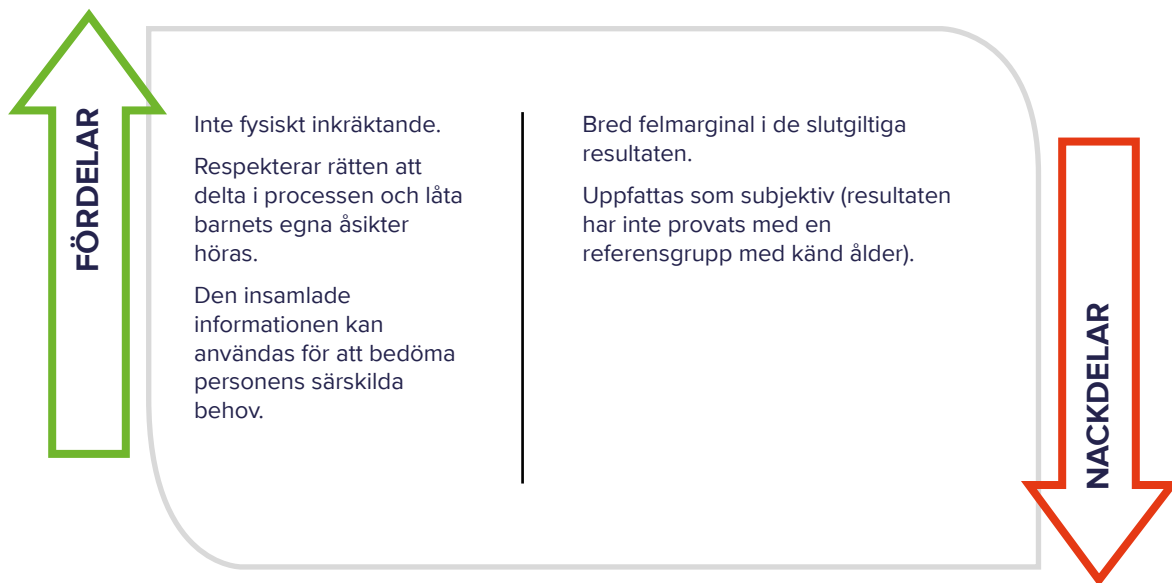
⁽¹³²⁾ Se [EUAA:s portal för information om ursprungsland](#).

Exempel från praxis

Irland – Om en person hävdar att han eller hon är under 18 år men verkar äldre vid Irlands byrå för internationellt skydd utför en erfaren anställd (med stöd av en tolk om så krävs) en informell intervju för att försöka bilda sig en rimlig uppfattning om huruvida personen är underårig och måste hänvisas till barn- och familjebyrån TUSLA. Intervjun omfattar frågor om den tidiga barndomen, utbildning och hur gamla de andra familjemedlemmarna är. Om det råder tvivel efter intervjun gäller principen om att hellre fria än fälla och sökanden hänvisas till TUSLA.

Malta – Det första steget är en intervju inom tio arbetsdagar med panelen för åldersbedömning. Därefter ska om åldern fortfarande är osäker andra yrkesutövare sättas in, inklusive en hänvisning till en radiologiavdelning för hand- och handledsröntgen. Det nuvarande förfarandet omfattar en tvärvetenskaplig insats med deltagande av polismyndigheter, hälsovårds- och sjukvårdspersonal. Intervjun är ett av de viktigaste verktygen som används för bedömningen och kan betraktas som övergripande eftersom den syftar till att upprätta en så komplett systemisk profil som möjligt för det påstådda barnet. De efterföljande resultaten av de metoder som valdes ut av åldersbedömningsgruppen beaktas tillsammans.

Psykosocial bedömning

Syftet med denna metod är att bedöma mental snarare än fysisk mognad.

Bedömningsteknikerna omfattar kognitiv och beteendemässig utvärdering och psykologisk bedömning av sökanden för att bedöma åldern. Den som utför bedömningen måste därför ha särskilda sakkunskaper i psykologi eller om utvecklingsstadier för barn och unga vuxna.

Metoden bygger på en halvstrukturerad intervju där en erfaren och utbildad bedömare (vanligtvis en socialarbetare eller psykolog) utforskar områden i personens livshistoria. Under intervjun eller intervjuerna bedömer denna person sökandens psykiska mognad i samband

med en beteendemässig utvärdering. Resultaten kan även återspegla vissa uppskattningar baserade på fysiskt utseende.

För att vara effektiv är förtroende mellan sökanden och bedömaren mycket viktigt. Bedömningen bör därför utföras över tid och omfatta andra yrkesutövare som har kontakt med den person som genomgår bedömningen, t.ex. mottagningspersonal eller lärare. Några relevanta indikationer i denna fråga tillhandahölls i ett referensfall från Förenade kungarikets *High Court of Justice*, det s.k. Mertonmålet⁽¹³³⁾. Denna dom ger riktlinjer om kraven på en rättsevenlig bedömning av en lokal myndighet vad gäller åldern på en ung asylsökande som uppger sig vara under 18 år. Till följd av Mertondomen måste alla (lokala) myndigheter se till att deras bedömningar är fullständiga och övergripande och att åldersbedömningsprocessen är tydlig, öppen och rättvis.

En bedömning av förenlighet med Mertonmålet omfattar vanligtvis ett personligt möte med den unga personen, där sökandens allmänna bakgrund kartläggs i enlighet med rättvisenormerna⁽¹³⁴⁾. Ett relevant övervägande är följande:

Det är viktigt att vara uppmärksam på eventuella instruktioner som asylsökanden kan ha fått före intervjun, om hur denne ska uppträda och vad denne ska säga. Efter att ha förtydligat socialtjänsternas roll är det viktigt att inleda en dialog med personen och etablera ett så bra förhållande som omständigheterna tillåter. Denna process kallas ibland på engelska för *joining*.

I relevant rättspraxis framhävs följande viktiga aspekter som ska iakttas i samband med bedömningen:

- Om möjligt ska två bedömare delta i processen.
- Information om bedömarens/bedömarnas och tolkens roll bör ges på ett sätt som är anpassat till personens utbildning och mognad.
- Uppmärksamhet bör också riktas på hur trött, traumatiserad, förvirrad och orolig den bedömda personen är.
- Under bedömningen ska den bedömda personens etnicitet, kultur och seder beaktas – information om ursprungslandet kan vara till hjälp vad gäller detta för att identifiera relevanta samtalsämnen.
- När bedömningen utförs bör bedömaren ställa öppna och inte ledande frågor.
- Bedömaren kan använda olika redskap för att göra det lättare för personen att berätta (ritredskap, uttryckande redskap).

Under intervjun kan följande attribut ge användbar information för att göra en åldersuppskattning:

⁽¹³³⁾ B/London Borough of Merton (2003) EWHC 1689 (admin), där domen fälldes av domare Stanley Burnton i High Court den 14 juli 2003.

⁽¹³⁴⁾ Förenlighet med Mertonmålet används ofta för att ange om en åldersbedömning är förenlig med rättspraxis. Det finns inga föreskrifter för hur lokala myndigheter ska utföra åldersbedömningar, men domstolarna har tillhandahållit riktlinjer till lokala myndigheter i ett fall som omfattar Mertons kommunfullmäktige – se B/London Borough of Merton (2003) EW HC 1689 (admin). Alla åldersbedömningar som utförs av lokala myndigheter ska vara förenliga med Mertonmålet och efterföljande rättspraxis sedan denna dom.

- Sökandens fysiska utseende och beteende och iakttagen gruppdynamik (aktiviteter med andra unga).
- Hur sökanden interagerar med bedömaren.
- Social historia och familjesammansättning. ■ Utvecklingsmässiga överväganden (dvs. information om vilka typer av aktiviteter personen var inblandad i före ankomsten till Europa).
- Utbildning, självständighet och förmåga att ta hand om sig själv. ■ Hälsorelaterad och medicinsk bedömning.
- Livserfarenheter och traumatiska händelser som kan ha påverkat åldrandeprocessen.

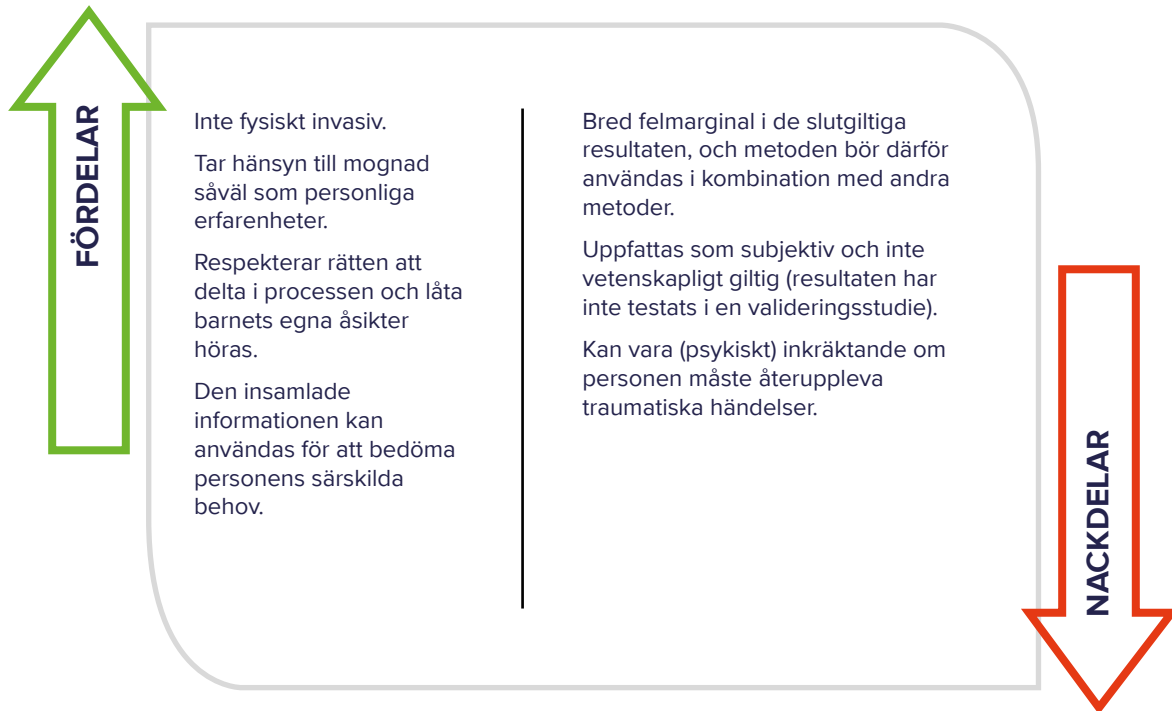
Denna information bör beaktas tillsammans med informationen från analysen av andra bevis och därefter användas för att dra en slutsats av bedömningen. Slutsatsen av bedömningen ska tillhandahållas skriftligen och aspekterna ovan ska ingå i rapporten, med ytterligare överväganden eller information som ska följas upp. Det är av största vikt för att säkerställa bedömarens/bedömarnas sakkunskaper och erfarenhet när det gäller ungas välbefinnande.

Om slutsatserna av bedömningen är negativa för sökanden ska skälen förklaras tydligt med hjälp av en tolk och med barnets förmyndare närvarande. Sökanden bör informeras både muntligt och skriftligt om möjligheten och förfarandet för att bestrida beslutet.

Förenade kungariket – Riktlinjer om utförande i linje med allmänna avgöranden. De som utför åldersbedömningen ska

1. förklara för sökanden vilket syfte intervjun har, såsom anges i Mertondomen, punkt 55,
2. försöka klargöra sökandens allmänna bakgrund, inklusive sökandens familjeomständigheter, familjehistoria, utbildningsbakgrund och aktiviteter de senaste åren – etnisk och kulturell information kan också vara viktig – såsom anges i Mertondomen, punkt 37,
3. bedöma och ställa frågor för att utreda sökandens trovärdighet, om det finns skäl att tvivla på sökandens uppgifter om sin ålder, såsom anges i Mertondomen, punkt 37,
4. ge sökanden möjlighet att förklara eventuella inkonsekvenser i sin redogörelse och allt som troligen skulle leda till ett negativt resultat vad gäller trovärdigheten – det är bäst att göra detta så snart som möjligt, när det är i färskt minne, såsom anges i
 - Mertondomen, punkt 55,
 - R (FZ) mot London Borough of Croydon (2011) EWCA Civ 59, punkt 20,
 - R (NA) mot London Borough of Croydon (2009) EWHC 2357 (admin), punkt 52,
5. ha i åtanke att ärenden skiljer sig åt och att den utredningsnivå som krävs i ett ärende kanske inte är nödvändig i ett annat, såsom anges i Mertondomen, punkt 50. Socialchefsföreningen Association of Directors of Children's Services (ADCS) i Förenade kungariket har ställt sig bakom följande riktlinjer för socialarbetare som utför åldersbedömningar: http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc.

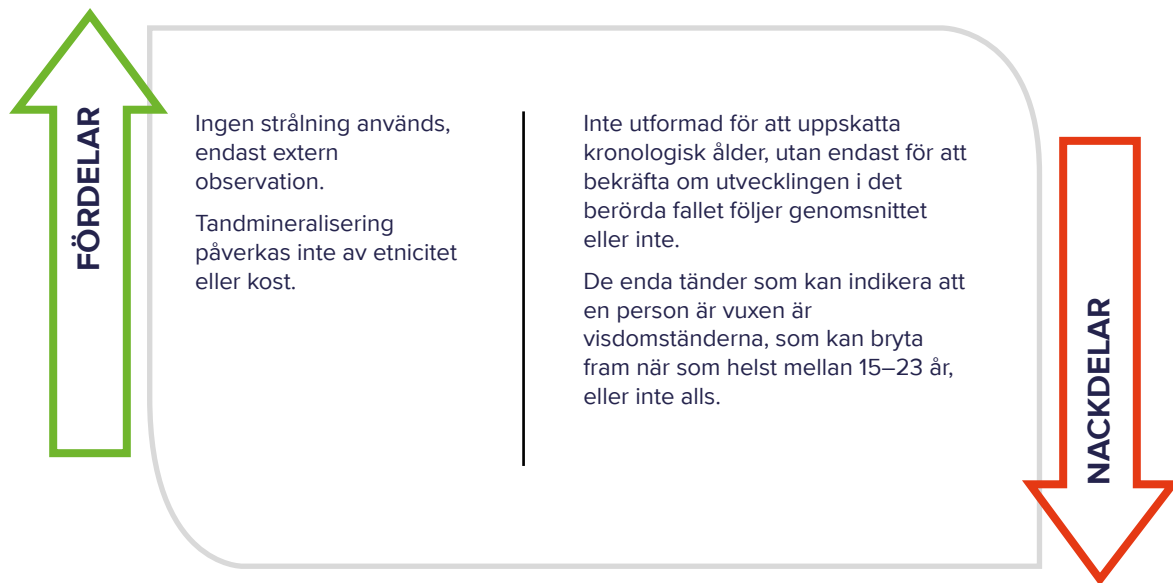

(b) Medicinska metoder (utan strålning)

Tandobservation

Denna metod utförs genom en visuell kontroll för att fastställa tändernas mognad och omfattar inte användning av röntgenstrålning. En utbildad tandläkare jämför sökandens tandutveckling med utvecklingsstadier som anges i etablerade eruptionskartor eller referensvärden och fastställer möjliga åldrar. Studier brukar omfatta antingen utvecklingen av barns tänder mellan åldrarna 3–16 år eller utvecklingen av visdomständer i åldersgruppen 15–23 år ⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³⁵⁾ För mer information, se följande: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (Förfaranden för åldersbedömning: litteraturöversikt och annoterad bibliografi), 2010; SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (Ståndpunktsdokument om åldersbedömning i Europa avseende barn som har skilts från föräldrarna), 2012; Norsk Regnesentral, *Age estimation in youths and young adults* (Åldersbedömning av unga och unga vuxna), 2012, finns på <https://nr.no/en/publication/976408/>; Baccetti, T., Franchi, L. och McNamara, J.A. (Jr), "The cervical vertebral maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics" (CVM-metoden för bedömning av optimal behandlingstidpunkt i dentofacial ortopedi), *ScienceDirect*. vol. 11, nr 3, 2005, s. 119–129; Cameriere, R., Ferrante, L. och Cingolani, M., "Age estimation in children by measurement of open apices in teeth" (Åldersbedömning av barn genom mätning av öppna tandrotsspetsar), *PubMed*. vol. 120, nr 1, 2005, s. 49–52.

Magnetisk resonanstomografi (MR)

MR, eller MRT, kombinerar användningen av en stark magnet med ett avancerat datorsystem och radiovågor för att skapa noggranna detaljerade bilder av organ och vävnader, skelett och andra interna kroppsstrukturer. Till skillnad från röntgenstrålning eller DT (datortomografi, även kallad *skiktröntgen*) använder MR-maskiner ingen strålning.

En MR-magnets styrka kallas för *fältstyrka* och mäts i enheten tesla, eller T. Det finns två typer av skannrar: skannrar med 1 T och 1,5 T (vanligen lättillgängliga till ett lägre pris) och skannrar med 3 T (dyrare och därmed mindre tillgängliga). Högre fältstyrka innebär att skannern har en starkare magnet och kan skapa mer detaljerade bilder på kortare tid. En MR-undersökning kan ta allt från tio minuter till en timme, beroende på ett antal faktorer, t.ex. vilken typ av bilder som ska tas fram (tvärsnittsbilder, eller "skivor", av kroppen), vilken typ av teknik som används (högfälts-MR kontra öppen MR eller öppen och stående MR), syftet med undersökningen och om patienten rör på sig.

Enligt George et al. ⁽¹³⁶⁾ förefaller graden av skelettmognad vara i ett mer avancerat stadium på röntgenbilder än på MR-bilder. MR-resultat skulle därför uppskatta åldern som något lägre än resultat från en vanlig röntgen. Detta anses vara godtagbart eftersom det inte skulle vara till nackdel för sökanden.

En förhandsundersökning måste göras. MR-undersökningar är inte lämpliga för alla patienter, t.ex. sökande med pacemaker, tatueringar eller metallimplantat eller för dem som behöver särskilda försiktighetsåtgärder, på grund av magnetfältet.

Eftersom de sökande måste ligga stilla på en hård brits under en lång tid och maskinen ger ifrån sig högljuda knackande ljud brukar klaustrofobiska patienter och barn bli stressade när

⁽¹³⁶⁾ George, J., Nagendran, J. och Azmi, K., "Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players" (Jämförelsestudie av fusion av tillväxtplattor med användning av MR kontra vanliga röntgenbilder vid åldersbestämning för uteslutning av fotbollsspelare i fel åldersklass), *British Journal of Sports Medicine*, vol. 46, nr 4, 2012, s. 273–278, doi:10.1136/bjism.2010.074948.

de undersöks i en traditionell sluten cylinderskanner. Problemet kan eventuellt lösas genom att använda en öppen MR-skanner.

Hand/handled: Den traditionella strategin grundas på åldersbedömning utifrån röntgenbilder, men försök har utförts med hjälp av alternativ bildteknik som MR-bilder av handleden (t.ex. vid åldersbedömning av fotbollsspelare i åldersspecifika turneringar). Ett system med sex grader av mognad har utformats (Dvorak, 2007) ⁽¹³⁷⁾. I en annan studie om fotbollsspelare som utfördes av Fédération Internationale de Football Association jämfördes MR- och röntgenbilder av handleden från samma person och samma dag ⁽¹³⁸⁾.

Färska studier har bekräftat värdet på denna undersökning och visar att det finns en stark korrelation mellan MR-stadier och kronologisk ålder. Det rekommenderas dock även att MR kombineras med andra metoder för öka resultatens noggrannhet ⁽¹³⁹⁾.

Eftersom könet hos den person som genomgår bedömningen kan påverka metodens felmarginal ⁽¹⁴⁰⁾ är kön en faktor som måste beaktas när man väljer metod.

Den senaste utvecklingen rör användningen av automatiskt fastställande av skelettåldern. Dessa fastställanden är baserade på medicinskt datorseende och maskininlärning. Utvecklingen har gjort det lättare att klassificera bilder i olika stadier och har minskat inter- och intraobservatörsvariationen (definieras i bilaga 1 Ordlista).

Knä: Detta baseras på tillväxtplattans mognad när knät utvecklas.

MR-stadieindelningen utarbetades för knät (Dedouit, 2012) ⁽¹⁴¹⁾. Dess tillförlitlighet och giltighet för åldersbedömning har utvärderats i åldersgruppen 10–30 år och baseras på ett system med fem stadier. Rapporten visar att det finns en stark korrelation mellan ålder och låg inter- och intraobservatörsvariation, men ytterligare studier krävs för att verifiera metoden.

⁽¹³⁷⁾ Dvorak, J. och George, J., "Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players" (Åldersbestämning av unga manliga fotbollsspelare med hjälp av magnetisk resonanstomografi av handleden), *British Journal of Sports Medicine*, vol. 41, nr 1, 2007, s. 45–52.

⁽¹³⁸⁾ Dvorak, J. och George, J., "Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players", *British Journal of Sports Medicine*, vol. 41, nr 1, 2007, s. 45–52.

⁽¹³⁹⁾ Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F., och Saint-Martin, P., "Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist and hand to forensic age assessment" (Magnetisk resonanstomografi av handled och hand till hjälp vid kriminalteknisk åldersbedömning), *International Journal of Legal Medicine*, 2016.

⁽¹⁴⁰⁾ Tscholl, P.M., Junge, A., Dvorak, J. och Zubler, V., "MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions" (MR av handleden rekommenderas inte för åldersbestämning av kvinnliga fotbollsspelare i U16-/U17-tävlingar), *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 2015, doi:10.1111/sms.12461.

⁽¹⁴¹⁾ Dedouit, F. och Auriol, "Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study" (Åldersbedömning genom magnetisk resonanstomografi av knät: en förstudie), *Forensic Science International*, 2012, s. 217–232.

Exempel från praxis

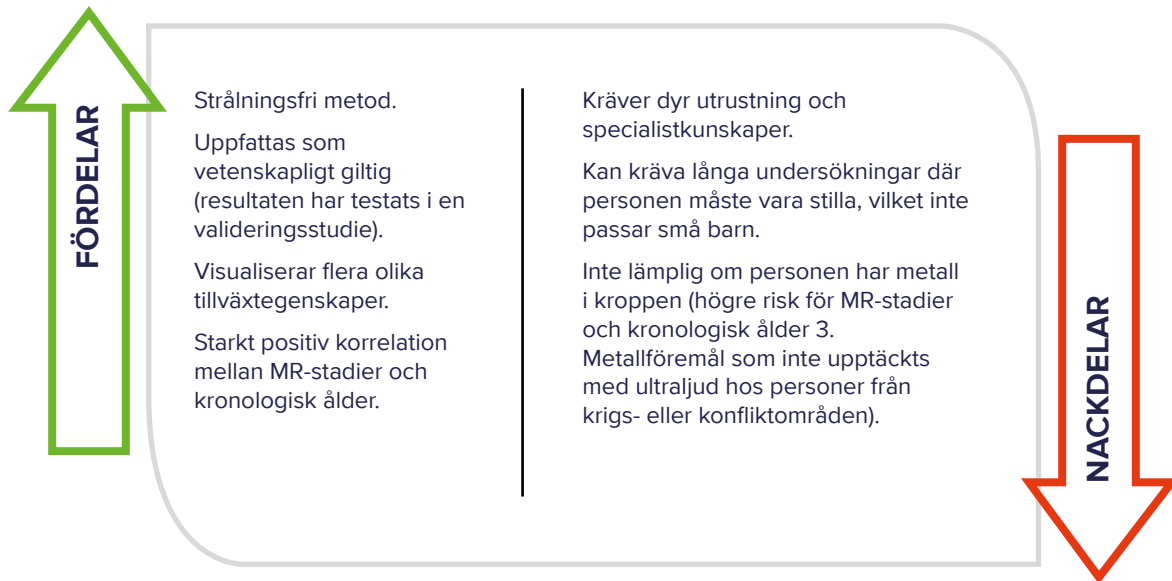
Sverige – I Sverige används för närvarande MR-bilder av knäleder tillsammans med röntgenbilder av visdomständer i åldersbedömningsförfarandet för ensamkommande barn. Den medicinska åldersbedömningen utförs av Rättsmedicinalverket och omfattar två olika undersökningar. Den första är en panoramaröntgen av en visdomstand och den andra är en MR-undersökning av knät. Båda undersökningarna inriktas på 18-årsgränsen. Bilderna analyseras av två oberoende tandläkare eller radiologer, och dessa bör enas om mognadsgraden i tillväxtzonen för att analysen ska anses utgöra en tillfredsställande grund för den medicinska bedömarens slutliga åldersbedömning. Detta är en integrerad skyddsmekanism och ett uttryck för principen om att hellre fria än fälla.

För att bedöma om en sökande är över 18 år måste tandroten dessutom ha nått det sista mognadsstadiet, även om detta utvecklingsstadium sker 1–2 år efter 18-årsgränsen. Samma mognadsstadium i tillväxtzonen (1–2 år efter 18-årsgränsen) undersöks när det gäller MR-undersökningar av knät. Dessa är ytterligare skyddsåtgärder för att bättre svara på behovet att upprätthålla principen om att hellre fria än fälla när så behövs.

Nyckelben: Försök har gjorts med hjälp av ett graderingssystem i fyra stadier för nyckelbenet. Dessa har visat att åldersbedömning är genomförbar, men MR-specifika referensstudier krävs. Den senaste forskningen har visat på en positiv korrelation mellan MR-stadier och kronologisk ålder ⁽¹⁴²⁾. Observationen kräver dock mer erfarna observatörer än andra metoder, eftersom det kan vara svårt att skilja mellan benbildningens första och sista stadier.

⁽¹⁴²⁾ 1. Hillewig, E., Degroote, J., Van der Paelt, T., Visscher, A., Vandemaele, P., Lutin, B., D'Hooghe, L., Vandriessche, V., Piette, M. och Verstraete, K., "Magnetic resonance imaging of the sternal extremity of the clavicle in forensic age estimation: towards more sound age estimates" (Magnetisk resonanstomografi av nyckelbenets sternala ände i kriminalteknisk åldersbedömning: mot bättre åldersuppskattning), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 127 nr 3 (2013), 677–689, doi:10.1007/s00414-012-0798-z.

(2). Hillewig, E., De Tobel, J., Cuhe, O., Vandemaele, P., Piette, M. och Verstraete, K., "Magnetic resonance imaging of the medial extremity of the clavicle in forensic bone age determination: a new four-minute approach" (Magnetisk resonanstomografi av nyckelbenets mediala ände i kriminalteknisk åldersbestämning med hjälp av ben: en ny metod på fyra minuter), *European Radiology*, vol. 21, nr 4, 2011, s. 757–767, doi:10.1007/s00330-010-1978-1.

Ultraljud

En medicinsk ultraljudsundersökning (även kallad ultraljudsabbildning eller sonografi) är en diagnostisk bildteknik baserad på användningen av ultraljud för att se inre kroppsstrukturer såsom senor, muskler, leder, kärl och inre organ.

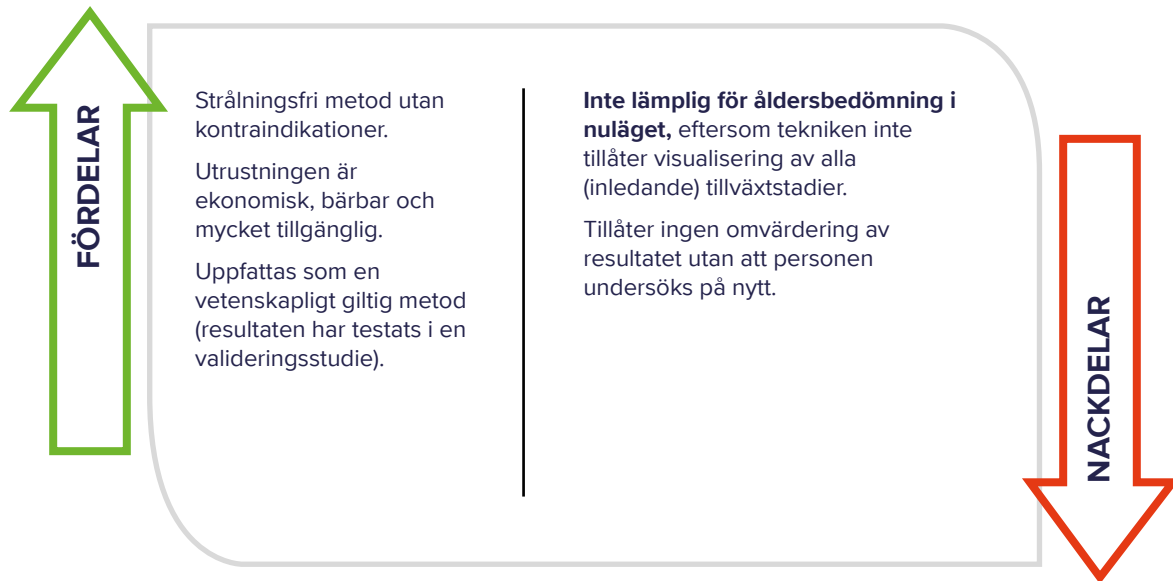
Ultraljud är ljudvågor med frekvenser som är högre än de som kan höras av människor (> 20 000 Hz). Ultraljudsbilder, som även kallas sonogram, skapas genom att skicka ut ultraljudspulser i kroppsvävnad med hjälp av en sändare. Ljudet reflekteras mot vävnaden, och olika vävnader reflekterar olika ljudnivåer. Ekot spelas in och visas som en bild för teknikern. Denna strålningsfria metod har testats för åldersuppskattning av handen och handleden ⁽¹⁴³⁾, nyckelbenet ⁽¹⁴⁴⁾ och höftbenskammen ⁽¹⁴⁵⁾.

Slutsatsen av studierna visar att bedömning med **ultraljud ännu inte bör betraktas som ett giltigt alternativ till bedömning av skelettåldern**, eftersom tillväxtstadierna inte alltid visualiseras.

⁽¹⁴³⁾ Mentzel, H.J., Vilser, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E. och Kaiser, W.A., "Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device" (Uppskattning av benmognad i barns handled med hjälp av ny ultraljudsutrustning), *Pediatric Radiology*, vol. 35, nr 4, 2005, s. 429–433; Khan, K.M., Miller, B.S., Hoggard, E., Somani, A. och Sarafoglou, K., "Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice" (Användning av ultraljud för uppskattning av benmognad i klinisk praxis), *Journal of Pediatrics*, vol. 152, nr 2, 2009, s. 243–247, doi:10.1016/j.jpeds.2008.08.018.

⁽¹⁴⁴⁾ Quirnbach, F., Ramsthaler, F. och Verhoff, M.A., "Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years" (Uppskattning av förbeningen i nyckelbenets epifys med hjälp av digital ultraljudsutrustning för att bestämma åldersgränsen 21 år), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 123, nr 3, 2009, s. 241–245, doi:10.1007/s00414-009-0335-x.; Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S. och Schmeling, A., "Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification" (Ultraljudsundersökningar av tidpunkten för nyckelbenets förbening), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 122, nr 2, 2008, s. 163–167, doi:10.1007/s00414-007-0220-4.

⁽¹⁴⁵⁾ Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H. och Schulz, R., "Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals" (Sonografisk utvärdering av förbening av höftbenets apofyser i kriminalteknisk åldersbestämning av levande individer), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 125, nr 2, 2011, s. 271–276, doi:10.1007/s00414-011-0554-9.

Bedömning av fysisk utveckling

Bedömning av fysisk utveckling innebär jämförelser av längd, vikt och hud mellan individer eller populationer i förhållande till en uppsättning referensvärden. Beroende på praxis i EU+-staten kan bedömningen av fysisk utveckling omfatta en allmän fysisk undersökning för att fastställa tecken på ett tillstånd som skulle kunna påverka mognadshastigheten.

Vid mätning och bedömning av synliga tecken på sexuell mognad kallas det även **observation av sexuell mognad**.

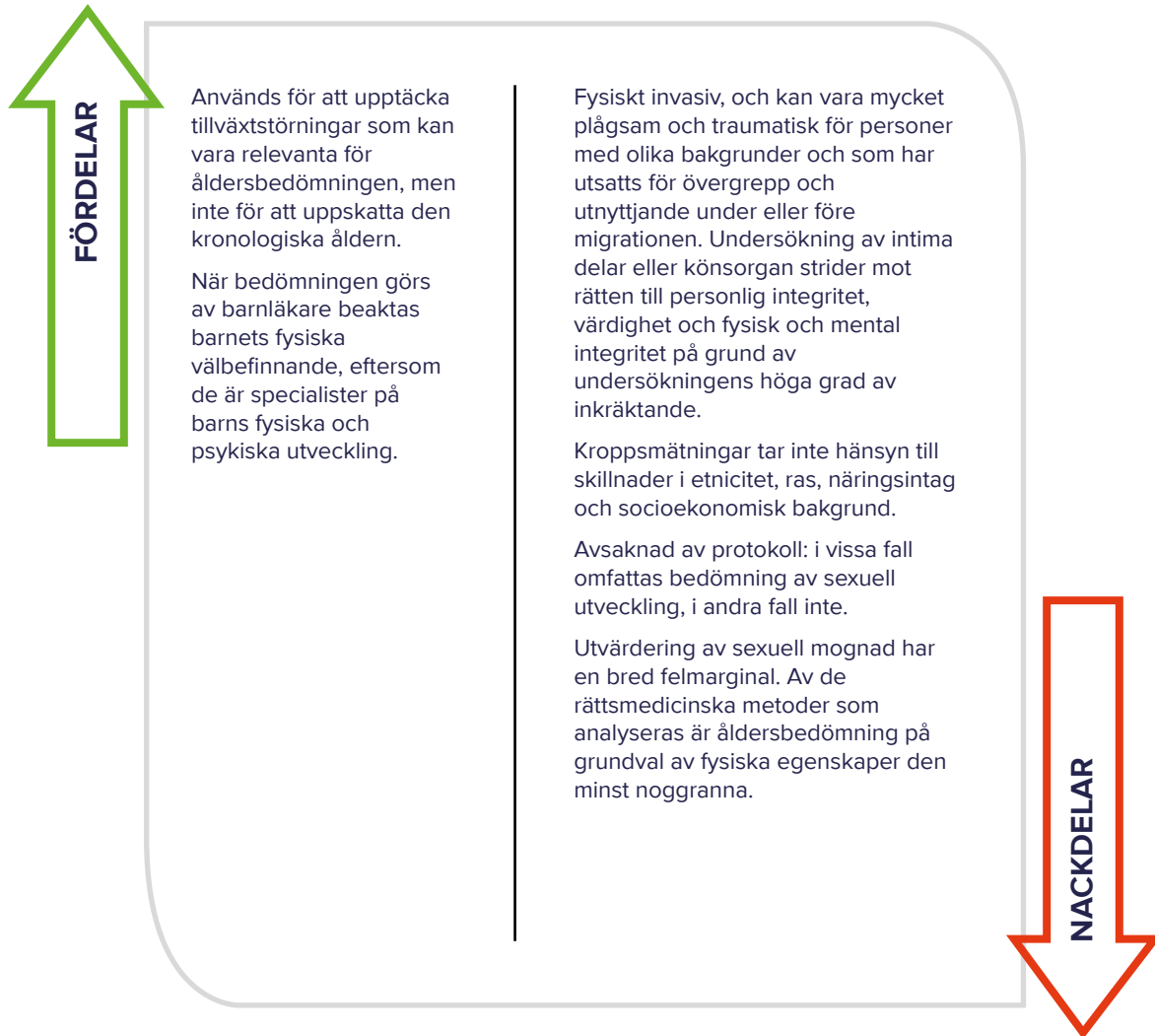
- För pojkar bygger undersökningen på penis- och testikelutveckling, könshår, armhåle- och ansiktsbehåring och hur framträdande adamsäpplet är.
- För flickor inriktas undersökningen på bröstutveckling, könshår, armhålebehåring och form på höfterna. I genomsnitt uppnår flickor full sexuell mognad vid 16 år och pojkar vid 17 år ⁽¹⁴⁶⁾.

Beroende på praxis och vilka undersökningar som utförs i de specifika EU+-staterna kan även andra läkare än barnläkare omfattas, t.ex. gynekologer.

Easo anger i de slutliga rekommendationerna och genom hela vägledningen att metoder som kräver att sökanden klär av sig naken, eller att könsdelar undersöks som del av en observation av sexuell mognad, aldrig bör användas.

⁽¹⁴⁶⁾ För mer information, se följande: SCEPT, 2012, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe*; Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*; Schmeling et al., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults" (Kriminalteknisk åldersbedömning av ensamkommande barn och unga levande vuxna), *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, 2011; Schmeling et al., "Age estimation of unaccompanied minors – Part 1. General considerations" (Åldersbedömning av ensamkommande barn – del 1. Allmänna överväganden), *Forensic Science International*, 2006. Den brittiska branchorganisationen för barn- och ungdomsmedicin, Royal College of Paediatrics and Child Health, konstaterar att det överlag inte är möjligt att förutsäga åldern på någon med kroppsmätning och att detta inte bör försökas (The King's Fund and the Royal College of Paediatrics and Child Health, 1999:40).

Medicinska metoder (med strålning)

Röntgenstrålning

Röntgenstrålning, som också kallas radiografi, sänder ut begränsad strålning (elektromagnetiska vågor) för att ta bilder på insidan av kroppen i olika nyanser av svart och vitt. Nyanserna beror på att olika vävnader absorberar olika mängder strålning. Kalciumet i skelettet absorberar mest strålning, så skelettet ser vitt ut. Fett och andra mjukdelar absorberar mindre och ser gråa ut. Luft absorberar minst, så lungorna ser svarta ut.

Skelettåldern fastställs utifrån utvecklingsstadiet för skelettets ben. I dessa undersökningar uppskattas utvecklingsstadierna utifrån särskilda bens tillväxt/mognad. De huvudsakliga röntgenmetoderna inriktas på handled, nyckelben, tänder eller höft. Dessa metoder används i många EU+-stater, men inte på samma sätt och ofta i olika kombinationer och/eller ordning. Skillnaderna i praxis beror främst på att åldersbedömningsförfaranden fortfarande i stor utsträckning fastställs genom nationell lagstiftning med förfaranden som utvecklas genom nationell rättspraxis.

Handlovsröntgen (hand/handled)

Genom denna röntgen utvärderas formen, storleken på olika ben och graden av epifyseal benbildning med hjälp av röntgenbilder av handen. Bilderna jämförs med följande:

1. Radiografisk atlas, som består av standardiserade bilder för relevant ålder och kön för att fastslå utvecklingsstadiet. För att göra detta har atlasen av Greulich och Pyle blivit standardreferens. Metoden var resultatet av en studie från 1935 som syftade till att bedöma skelettmognad snarare än att utvärdera ålder, och den tog inte hänsyn till rasrelaterade eller socioekonomiska skillnader.
2. Enskilda ben (enbensmetoden), där mognaden fastställs för de enskilda benen i skelettet och sammanställs för att beräkna det övergripande mognadsstadiet. För att göra detta är Tanner-Whitehouse-metoden huvudreferens (finns i tre upplagor). Den andra upplagan grundas på bedömningen av skelettmognad och en uppskattning av längd som vuxen. Vart och ett av handens 20 ben jämförs enskilt med en serie bilder på utvecklingen för benet i fråga. Referensstandarderna fastställdes på 1950- och 1960-talet. I genomsnitt är benen i handen färdigutvecklade vid 17 års ålder för flickor och 18 års ålder för pojkar ⁽¹⁴⁷⁾.

Etniskt ursprung påverkar inte benbildningshastigheten nämnvärt, men det gör däremot socioekonomisk status. Hög socioekonomisk status påskyndar benbildningen, medan låg socioekonomisk status fördröjer den. Att använda referensröntgenbilder för personer med lägre socioekonomisk status innebär därför att personens ålder underskattas. Detta anses vara acceptabelt, eftersom det inte skulle vara till den undersökta personens nackdel ⁽¹⁴⁸⁾.

Nyckelbensröntgen

Denna metod innebär bedömning av nyckelbens mognad. För att betraktas som vuxen måste personens båda nyckelben vara färdigutvecklade. Traditionella klassificeringssystem skiljer mellan fyra utvecklingsstadier – det sista stadiet har nu delats upp i två ytterligare stadier (om skelettmognaden är fullständig och ett ärr synligt kan det antas att personen är minst 20 år för kvinnor och 21 år för män). Högsta mognadsstadium av nyckelbenet där äret inte längre syns noterades först för båda könen vid tidigast 26 års ålder ⁽¹⁴⁹⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ För mer information, se följande: Tanner, J.M. et al., "Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method" (Tillförlitlighet och giltighet för datorstödda uppskattningar av benmognad enligt Tanner-Whitehouse-metoden (CASAS): jämförelse med den manuella metoden), *Karger*, vol. 42, nr 6, 1994; Frisch, H. et al., "Computer-aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse" (Datorstödd uppskattning av benmognad och jämförelse med bedömning av benmognad enligt Tanner/Whitehouse och Greulich/Pyle), *Pediatric Radiology*, vol. 26, nr 3, 1996, s. 226–231; Gertych, A. et al., "Bone age assessment of children using a digital hand atlas" (Bedömning av barns benmognad med hjälp av en digital handatlas), *Computerised Medical Imaging and Graphics*, vol. 31, nr 4–5, 2007, s. 322–331.

⁽¹⁴⁸⁾ Schmeling, A., Garamendi, P.M., Prieto, J.L. och Landa, M. I., "Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults", *Forensic medicine – From old problems to new challenges*, Professor Duarte Nuno Vieira (red.), InTech, 2011, tillgänglig på <http://cdn.intechopen.com/pdfs-wm/19163.pdf>.

⁽¹⁴⁹⁾ För mer information, se följande: Schmeling, A. m.fl., "Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography" (Undersökning av tidpunkten för förbeningen i nyckelbenets epifys med vanlig röntgen), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 118, nr 1, 2004, s. 5–8.

Tandröntgen

Denna metod innebär undersökning av en röntgenbild av tänderna, kallat ett ortopantomogram. Skelettutvecklingen mäts genom på varandra följande förändringar i hur tänderna bryter fram och är strukturerade under barns tillväxt. Vid 16–20 års ålder är alla tänder utom visdomständerna färdigbildade. I detta stadium visar visdomständerna stora olikheter i hur utvecklade kronan och roten är.

De två främsta metoderna är följande:

1. Gleiser och Hunt (1955)⁽¹⁵⁰⁾, som beskriver tandutvecklingen i 15 stadier.
2. Demirjian (1973)⁽¹⁵¹⁾, som beskriver tandutvecklingen i åtta stadier, där varje stadium i tandtillväxten graderas enligt en statistisk modell⁽¹⁵²⁾.

När det gäller eruption (frambrytning) och mineralisering av visdomständer har det konstaterats att svarta afrikaner uppvisar en snabbare utveckling än européer. Däremot har en relativt långsammare utvecklingstakt registrerats för asiater. Av denna anledning bör populationsspecifika referensstudier användas för att bedöma utvecklingen av visdomständer när åldersbedömningar utförs⁽¹⁵³⁾.

Trots de stora skillnaderna har olika studier konstaterat att utvecklingen av visdomständer troligen är det bästa sättet att skilja mellan en vuxen och ett barn, och därför bör vara ett av de mest använda åldersbedömningsförfarandena för personer i övre tonåren.

Höftbensröntgen

Eftersom benens position förändras när en person blir vuxen⁽¹⁵⁴⁾ kan skelettålder fastställas med hjälp av utseendet av vissa ben i bäckenet.

⁽¹⁵⁰⁾ Gleiser, I. och Hunt, E. E., "The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay" (Första permanenta tanden i underkäken: förkalkning, utväxt och röta), *American Journal of Physical Anthropology*, vol. 13, 1955, s. 253–283, doi:10.1002/ajpa.1330130206.

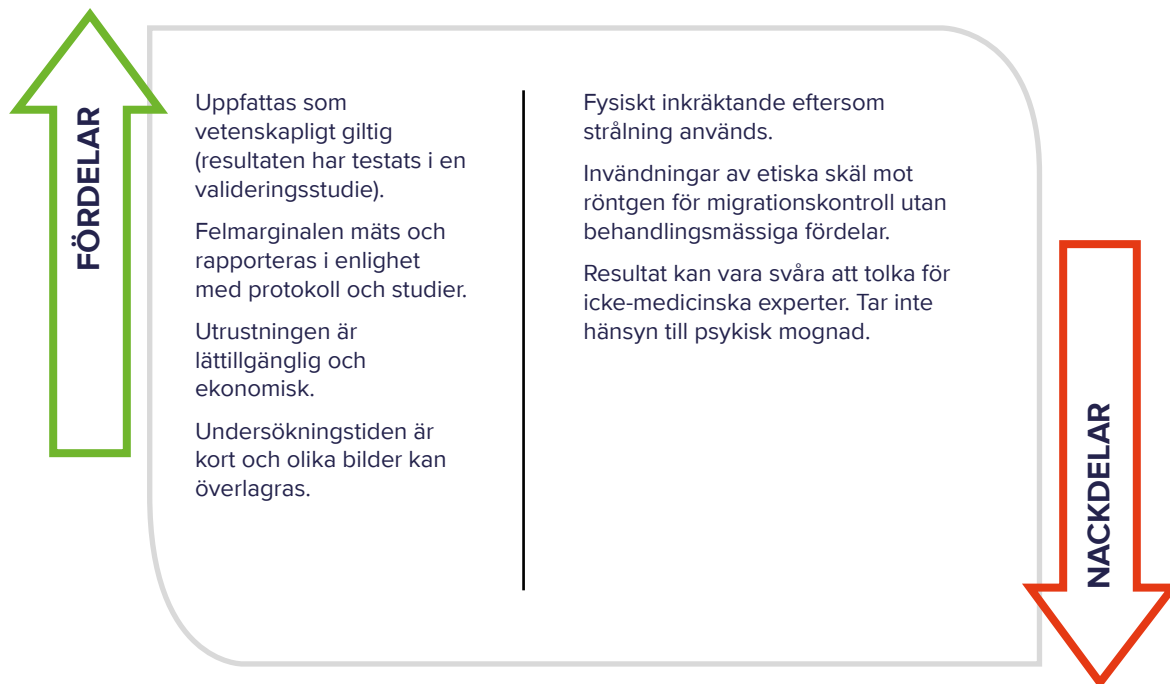
⁽¹⁵¹⁾ Demirjian, A., Goldstein, H. och Tanner, J. M., "A new system of dental age assessment" (Ett nytt system för åldersbedömning med hjälp av tänder), *Human Biology*, vol. 45, nr 2, 1973, s. 211–227, tillgänglig på <http://www.bristol.ac.uk/media-library/sites/cmm/migrated/documents/dental-age-assessment.pdf>.

⁽¹⁵²⁾ För mer information, se följande: (al n.d.), "Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method" (Bedömning av barns tandmognad i åldersgruppen 6–14 år i Brasilien med hjälp av Demirjians metod), *International Journal of Paediatric Dentistry*, vol. 12, nr 6, 2002, s. 423–428; Liversidge, H.M., "The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity" (Utvärdering och tolkning av tandmognad enligt Demirjian, Goldstein och Tanner), *Annals of Human Biology*, vol. 39, nr 5, 2012, s. 412–431, doi:10.3109/03014460.2012.716080.

⁽¹⁵³⁾ () Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. och Geserick, G., "Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralization" (Kriminalteknisk åldersbedömning av levande subjekt: den etniska faktorn i mineraliseringen av visdomständer), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 118, 2004, s. 170–173; Olze, A., van Niekerk, P., Ishikawa, T., Zhu, B.L., Schulz, R., Maeda, H. och Schmeling, A., "Comparative study on the effect of ethnicity on wisdom tooth eruption" (Jämförande studie av etnicitetens inverkan på visdomständernas frambrött), *International Journal of Legal Medicine*, vol. 121, 2007, s. 445–448.

⁽¹⁵⁴⁾ För mer information, se följande: Schmeling, A. et al., "Age estimation of unaccompanied minors – Part 1. General considerations", *Forensic Science International*, 2006; Schmidt, S. et al., "Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals", *International Journal of Legal Medicine*, 2011.

Exempel från praxis

Finland – Medicinska åldersbedömningar för att fastställa sökandes åldrar utförs av avdelningen för rättsmedicin vid Helsingfors universitet på begäran av polisen, Gränsbevakningsväsendet eller finländska Migrationsverket. Metoder som används är tandobservation, handlovsröntgen och tandröntgen. Två experter utarbetar en gemensam bedömning. Minst en av experterna ska vara anställd på avdelningen för rättsmedicin vid Helsingfors universitet. En expert får vara godkänd läkare eller godkänd tandläkare med nödvändig kompetens.

Nederländerna – Syftet med den medicinska åldersbedömningen är inte att fastställa sökandens ålder, utan endast att avgöra om sökanden är vuxen eller möjligen ett barn. Mot bakgrund av detta analyseras röntgen av handen/handleden. Om handleden inte är helt färdigväxt avslutas undersökningen och sökanden anses vara ett barn. Om den är helt färdigväxt tas ytterligare (tre) röntgenbilder av nyckelbenet. Två oberoende radiologer måste enskilt dra slutsatsen att båda nyckelbenen är färdigväxta. En ytterligare expert (rättsantropolog) samlar in de båda radiologernas slutsatser och fattar ett beslut på grundval av deras resultat. Om resultaten är osäkra eller skiljer sig mellan radiologernas rapporter anses sökanden vara ett barn. Beslutet kan överklagas.

(c) Några ytterligare överväganden

MR, röntgenstrålning och datortomografi (DT) är olika tekniker som används för att ta bilder på bentillväxten. Bilderna jämförs med referensstudier för att fastställa vilket stadium i tillväxtutvecklingen som bilden motsvarar och slutligen vilket åldersspann tillväxtstadiet pekar på.

MR (magnetisk resonanstomografi)

- Kombinerar användningen av en stark magnet med ett avancerat datorsystem och radiovågor för att skapa noggranna detaljerade bilder av organ och vävnader, ben och andra interna kroppsstrukturer. För att skapa tvärsnittsbilder använder MR magnetiska fält och radiofrekvenser.
- Lämplig för avbildning av organ, mjukdelar och interna strukturer.
- Strålningsfri.

Röntgenstrålning

- Vid röntgen används en begränsad mängd strålning som passerar genom kroppen för att ta en enda bild på personens anatomi.
- Kompakta delar, som ben, blockerar strålningen och ser vita ut på röntgenbilden.
- Strålning används.

DT (datortomografi)

- Undersökning som kombinerar röntgenstrålning med datorer för att skapa 360-gradiga tvärsnittsbilder av kroppen genom att flera röntgenbilder tas ur olika vinklar.
- Lämplig för att avbilda ben, mjukdelar och blodkärl på en och samma gång. Den ger radiologen detaljerade uppgifter om benstrukturer eller skador. På grund av strålningsexponeringen rekommenderas DT inte för gravida kvinnor eller barn om det inte är absolut nödvändigt.

En annan viktig faktor som bör övervägas är den senaste utvecklingen inom användning av datorstödd tolkning av röntgen- eller MR-bilder. Sådan programvara används för att minska observatörsvariationen så att bilden kategoriseras på samma sätt trots eventuella intraobservatörsvariationer (skillnader mellan en och samma observatörs utvärdering vid upprepade undersökningar av samma bild) eller interobservatörsvariationer (skillnader mellan olika observatörers utvärderingar av samma bild).

Europeiska unionens
publikationsbyrå

